

eCHO

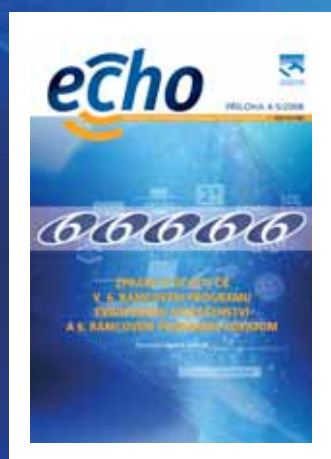
4-5/2008

informace o evropském výzkumu, vývoji a inovacích

ISSN 1214-7982

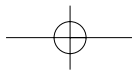

- **Evropský inovační a technologický institut zahájil činnost**
- **Otazníky kolem EIT**
- **Schéma ERA-NET**
- **ARTEMIS – přistoupení ČR a první výzva**

PŘÍLOHA
Zpráva o účasti ČR v 6. rámcovém programu Evropského společenství a 6. rámcovém programu Euratom

The Researcher's Mobility Portal

Stalo se...

TRA 2008: PERSPEKTIVY SILNIČNÍ DOPRAVY V EVROPE

Ve dnech 21. - 24. 4. 2008 se konal ve slovinské Lublani druhý ročník mezinárodní konference v oboru silniční dopravy Transport Research Arena Europe TRA 2008 (<http://www.tra2008.si>). Konferenci pořádala Evropská komise, technologická platforma ERTRAC (European Road Transport Research Council) a CEDR (Conference of European Directors of Roads). Heslo letošní konference bylo shodné s heslem předchozí konference TRA 2006 - Čistší, bezpečnější a příjemnější silniční doprava pro Evropu. Akce se zúčastnilo přes tisíc zájemců z řad předních evropských politiků, výzkumných pracovníků, podnikatelské sféry, státní správy a dalších odborníků.

Pohled do jednacího sálu strategické sekce.

Foto: M. Škarka

Na rozsáhlé konferenci bylo organizováno pět plenárních zasedání, devět strategických a 41 paralelních sekcí. Přednášky pokrývaly oblast od politických a strategických záměrů po příklady konkrétních projektů a technických řešení. Konference byla doplněna výstavou technických exponátů, stánky a postery. Atraktivní nabídku dále rozšiřovala možnost účastnit se technických exkurzí.

Úvodní a závěrečné plenární zasedání byla věnována všeobecně tématu dopravy, tři zbývající byla zaměřena na odborná témata: problematiku vlivu dopravy na klimatické změny, problematiku moderní ekologické dopravy a třetí plénum se věnovalo bezpečnosti v dopravě. Ve strategických sekcích byla na pořadu jednání evropská spolupráce, specifika nových členských a kandidátských zemí a otázky mezinárodní spolupráce s rozvíjejícími se ekonomikami. Další zasedání byla zaměřena na inovace v dopravní politice a otázky implementace závazných předpisů pro ekologičtější dopravu a alternativní paliva. Další témata se týkala městské mobility, informačních systémů, bezpečnosti a problematiky zpoplatnění.

V paralelních sekcích byly navíc představeny scénáře budoucího vývoje a uvedeny příklady inovací a efektivního využívání dopravní infrastruktury. Byly diskutovány záležitosti regionálních specifíků a městské mobility, sociálních návyků a chování a ochrany národního a kulturního dědictví. Dále byla přiblížena problemati-

ka spolupráce veřejného a soukromého sektoru, záležitosti kontraktací zakázek a správy dopravní infrastruktury. Byly diskutovány ekologické aspekty (znečištění vzduchu, hluk, redukce skleníkových plynů, alternativní paliva a pohony) a bezpečnostní aspekty (prevence nehod, lidský faktor, inteligentní dopravní systémy, komunikace mezi vozidlem a infrastrukturou, vliv údržby na bezpečnost silnic). V neposlední řadě bylo mnoho příspěvků věnováno technickým otázkám a řešením (inovační design a výroba, nová konstrukční řešení vozidel, nové materiály, inovace konvenčních pohonů a výfukových systémů).

Často bylo konstatováno, že v současné době existuje mnoho inovačních technických řešení a rovněž významná část je těsně před dokončením. Pro zavedení do praxe však chybí podmínky. Jak legislativní, tak finanční a motivační. Tento stav je třeba změnit, je však nutno se vyvarovat přeregulování trhu. Velkou bariérou je i v této oblasti, na rozdíl od Japonska a USA, velká roztržitost předpisů, které platí na národní, nikoli evropské úrovni.

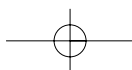
Záměry ke změně zvyklostí v oblasti mobility se nedaří uspokojivě plnit mimo jiné i proto, že je ovlivňuje mnoho nezávislých subjektů. Sjednotit názory dopravních inženýrů, výzkumných ústavů, urbanistů, veřejnosti, ekologických iniciativ, regionální a městské správy a dalších je velmi obtížné a výsledný kompromis nemusí být příliš povedený.

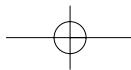
Jako pozitivní příklad je možno uvést některé výsledky ze Stockholmu a Trondheimu, kde se díky politice poplatků podařilo rozložit dopravní špičku do delšího časového období, a tím zmenšit dopravní zácpy (kongesce). Ukazuje se, že i zpoplatnění nízkou částkou působí motivačně, že lidé odkládají vjezd do centra města na hodiny mimo špičku, kdy se myto nevybírá.

Mezi velmi zajímavá témata patřila i problematika optimálního využívání vozidel a dopravní infrastruktury. Hledá se optimální velikost nákladních souprav, která musí být kompromisem mezi požadavkem na maximální množství přepravovaného zboží, na dostatečnou rychlost soupravy, na její snadné ovládání a požadavky na bezpečnost. O povolení velmi dlouhých souprav, se kterými jsou pozitivní zkušenosti ve Švédsku, uvažují některé země, pro další státy je toto řešení naprosto nepřijatelné.

Nové řešení využívání infrastruktury testuje rotterdamské Centrum pro dopravu a navigaci. Ve zkušebním provozu ověřuje využívání odstavného pruhu pro jízdu vozidel v době dopravních špiček a kongescí. Operační středisko provoz a situací v odstavném pruhu průběžně monitoruje a podle potřeby tento pruh otevírá a uzavírá pomocí světelných signálů.

(dokončení na straně 19)

Vážení čtenáři,

toto dvojčíslo vychází k 6. českým dnům pro evropský výzkum, jejichž tématem je koordinace výzkumu a vývoje v Evropě. Fungují všechny ty nástroje (sítě excelence, „era-nety“, technologické platformy atd.), jimiž se my Evropané hodláme udržet na výsluní globální znalostní společnosti? Vyznáme se v těch Lisabonských strategiích, metodách otevřené koordinace, Lublaňském procesu a v dalších iniciativách? V Budapešti zahájil svou činnost Evropský inovační a technologický institut (EIT). Ten si klade za cíl ustavit do r. 2010 alespoň dvě znalostní a inovační společenství. ECHO přináší názory na EIT jak ze zahraničí, tak i od představitelů našich technických univerzit a AV ČR.

V tomto čísle najdete i přehled o našem zapojení do projektů ERA-NET. Podle statistik jsme v těchto projektech docela úspěšní, nicméně znamená to, že ČR chce být jedním z aktivních koordinátorů evropského výzkumu? ECHO nemá patent na odpovědi, ale rádo by přispělo k diskusi o těchto otázkách. Argument, že rámcový program má pouze marginální význam, neboť představuje asi 5 - 6 % veřejných výdajů na VaV, je zavádějící. Poslední graf v příloze k tomuto číslu ukazuje, že celkové roční výdaje na účast v projektech 6. RP přesahují rozpočet GA ČR. Diskuse tedy nutná je.

Přílohou je zpráva o účasti ČR v 6. RP. Ještě letos dokončí EK ex-post hodnocení 6. RP a stejně jako řada členských států vydá studie svých účastí v 6. RP a jejich dopadu na národní prostředí. Odpovědět na otázku „co vlastně přináší evropský výzkum“ není snadné, a nadto diskutující mohou sklouznout do „eurospeaku“, takže tazatel (pokolikáté už?) se dozví, že „mezinárodní konsorcia mají mít potřebnou kritickou hodnotu“ a že „evropský výzkum má eliminovat fragmentaci“, případně že řešení projektů má mít „patřičnou evropskou přidanou hodnotu“. Nevládne však současně v českém prostředí apriorní tendence považovat tyto koncepty za prázdné či dokonce zavádějící? Domnívám se, že národní studie dopadu RP, na nichž nyní pracuje mnoho zemí, ukáží, jak těmto konceptům rozumí jinde,

a mohou tak mít inspirativní potenciál nejenom pro naši příští účast v rámcových programech, ale i pro reformu zdejšího systému VaV.

Editorial dovoluje jen nastínit jednu myšlenku z velmi zevrubné švédské studie, která bude zveřejněna v listopadu. Švédsko (díky Volvo AB) je dlouho světovým lídrem v oblasti bezpečnosti automobilů. Studie konstatuje, že pro udržení švédské pozice přispěl 6. RP tím, že posílil dlouhodobé aliance univerzit a automobilového průmyslu, přičemž jejich hodnotu spatřuje právě v tom, že se podařilo vybudovat efektivní vazby na zahraniční instituce. Švédský automobilový průmysl pak prostřednictvím evropských organizací (např. EUCAR) ovlivnil tematickou skladbu příslušného sektoru 6. RP. Studie ukazuje, že evropská přidaná hodnota byla jasná a měřitelná tehdy, když švédský průmysl měl koncepci své účasti, a naopak problematická a nezřetelná, když průmyslový sektor svou strategii účasti postrádal. A evropská přidaná hodnota se neměřila jen už dosaženými výsledky (patenty, články atd.), nýbrž i potenciálem navázané dlouhodobé mezinárodní spolupráce.

Echo se bude národními studii zabývat nejen kvůli tomu, abychom znali dopad RP v různých zemích, ale i proto, že evropský výzkum je komplementární k našemu národnímu výzkumu i v tom smyslu, že v národním prostředí hodnotu spolupráce měříme jen aktuálně dosaženými výsledky, ale na kvalitu spolupracujících partnerů už nehledíme. V příštím čísle ukážeme, že v několika oborech české týmy spolupracují v projektech 6. RP s týmy z předních světových institucí (např. Oxford, CNRS, Max-Planck Gesellschaft, ale i výrobců jako jsou Dassault či Rolls-Royce). Švédsko prostřednictvím svých „top 10 partner organisations“ dokládá vyspělost svého vlastního systému VaV a Česko by se nemělo tvářit, že jde jen o ty výsledky, zatímco odkaz na proslulost „top 10 partner organisations“ českých týmů patří do kategorie salonních debat o VaV.

Inspirativní čtení přeje

VLADIMÍR ALBRECHT

ECHO

Informace o evropském výzkumu, vývoji a inovacích
Tištěná verze ISSN 1214-7982, on-line verze ISSN 1214-8229
Evidenční číslo MK ČR E 15277

Vydavatel:
Technologické centrum AV ČR
Rozvojová 135, 165 02 Praha 6 – Suchbátka
Tel.: 234 006 100, fax: 220 922 689
e-mail: techno@tc.cz

Vydávání je podporováno projektem 1P 06 OK 468 MŠMT

REDAKČNÍ RADA:

Ing. Karel Aim, CSc.
RNDr. Vladimír Albrecht, CSc., předseda
Ing. Miloš Hayer, CSc.
Ing. František Hronek, CSc.
RNDr. Miloš Chvojka, CSc.
Prof. RNDr. Josef Jančář, CSc.
Ing. Miroslav Janeček, CSc.
Ing. Karel Klusáček, CSc., MBA

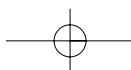
kaim@icpf.cas.cz
albrecht@tc.cz
hayer@kav.cas.cz
hronekf@volny.cz
chvojka@msmt.cz
janca@fch.vutbr.cz
janecek@avo.cz
klusacek@tc.cz

Redakce:

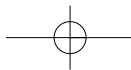
Ing. Břetislav Koč, tel.: 724 247 074, e-mail: echo@tc.cz
Grafická úprava a tisk: Kafka design a Art D
Tisk: Art D
Redakční uzávěrka: 10. 9. 2008

OBSAH

- str. 2 TRA 2008: Perspektivy silniční dopravy v Evropě**
Martin Škarka
- str. 4 Evropský inovační a technologický institut zahájil činnost**
David Kolman, Michaela Vlková
- str. 5 Otazníky kolem EIT**
- str. 9 Hodnocení efektivnosti využití financí v oblasti IT v 6. RP „Joint programming“ – Iniciativa na posílení spolupráce mezi národními programy na podporu výzkumu**
Jana Čejková
- str. 10 Schéma ERA-NET**
Jana Čejková, Lenka Havlíčková, Eva Svobodová
- str. 14 ARTEMIS – přistoupení ČR a první výzva**
Martin Kašpárek
- str. 14 Novinka při podávání projektů do třetí výzvy priority Zdraví**
Judita Kinkorová
- str. 15 Projekt FOOD-N-Co, brána ke spolupráci s třetími zeměmi**
Michal Pacvoň
- str. 18 Nový praktický průvodce financováním ze zdrojů EU**
Kateřina Slavíková

Evropský inovační a technologický institut zahájil činnost

Evropský inovační a technologický institut (EIT) je jednou z iniciativ Evropské komise (EK), která by měla sloužit jako „vlajková loď“ evropské excelence v oblasti inovací. Ambiciózní plán EK počítá s tím, že EIT v sobě plně integruje oblasti vyššího vzdělávání, výzkumu a inovací, propojí navzájem veřejnou a soukromou sféru a jeho fungování se stane modelem, který obstojí ve světovém porovnání. Výše příspěvku Společenství na EIT byla v listopadu 2007 stanovena na přibližně 309 mil. € pro období 2008 – 2013, hlavním zdrojem financování ale budou finanční nebo nefinanční příspěvky zúčastněných institucí a průmyslu.

Dne 18. června rozhodli zástupci členských států EU, že sídlo EIT bude v Budapešti, a 30. července pak byli jmenováni členové jeho Správní rady. V osmnáctičlenné Správní radě je vidět značný nepoměr zástupců mezi novými a starými členskými zeměmi - z nových členských zemí budou ve Správní radě zasedat pouze 3 představitelé, a to z Polska, Maďarska a Estonska (příčemž Švédsko, Německo a Nizozemsko má dokonce po dvou zástupcích). EIT slavnostně zahájil svoji činnost na inauguračním setkání Správní rady 15. září v Budapešti, kde byl současně zvolen i její předseda (prof. Martin Schuurmans). Dalším krokem, který EIT nyní čeká, je ustavení tzv. znalostních a inovačních společenství (KIC) neboli integrovaných pracovních sítí propojujících univerzity, výzkumné instituce a firmy. Jednotlivá KIC (zatím se hovoří o třech) se zaměřením na vybrané výzkumné oblasti budou postupně vybrána na základě celoevropské soutěže.

Členové správní rady EIT

SCHUURMANS Martin, Prof. Dr. (předseda) - Former Executive Vice President, Philips Research / Philips Medical systems (PMS)

CARAÇA João - Director, Science Department, Fundação Calouste Gulbenkian; Professor, Science and Technology Policy, Instituto Superior Economia e Gestão (PT)

CASTELLS Manuel, Dr. - Research Professor, Open University of Catalonia (Barcelona) and University of Southern California (Los Angeles); Former member, Scientific Council of the European Research Council (ES)

COLLOMB Bertrand, Dr. - Honorary Chairman, Lafarge; Chairman, Institut des Hautes Etudes pour la Science et la Technologie (IHEST) (FR)

COLOMBO Giovanni - Adjunct Professor, Politecnico di Torino; Former CTO, Telecom Italia LAB and Head of long-term research, Telecom Italia (IT)

DE BRABANDER Ellen, Dr. - Chief Scientific Officer and Head of Global R&D, Merial; Board member, European Industrial R&D Management Association (EIRMA) (NL)

FLODSTRÖM Anders, Dr. - University Chancellor, Swedish National Agency for Higher Education (SE)

GOŁĘBIEWSKA-TATAJ Daria, Dr. - Founder and Managing Partner, EMF (Enterprise Management & Finance) Consultancy; Professor/Researcher, Warsaw University of Technology Business School (PL)

HERRMANN Wolfgang, Dr. - President, Technische Universität München (DE)

KING Julia Elizabeth - Vice-Chancellor, Aston University; Professor, Materials Engineering; Former Director of Engineering, Marine Business, Rolls-Royce plc (UK)

LOKTU Morten - Senior vice president, R&D, StatoilHydro ASA (NO)

MAEX Karen, Dr. - Vice-rector of Science, Engineering and Technology, Katholieke Universiteit Leuven (K.U.Leuven); Full Professor, Department of Electrical Engineering, K.U.Leuven (BE)

MAGYAR Bálint, Dr. - Former Secretary of State for Development; Former Minister of Education; Member, Hungarian Parliament (HU)

MÖLLER Erna, Dr. - Executive Director, Knut and Alice Wallenberg Foundation; Emeritus Professor, Karolinska Institutet; Chairman, Nobel Assembly (2007) (SE)

NEUVO Yrjö, Dr. - Professor, Research director, Helsinki University of Technology; Former Chairman, ARTEMIS Joint Technology Platform; Former CTO, Nokia (FI)

TROPSCHUH Peter, Dr. - Head of AutoUni, Volkswagen AG (DE)
VIK Linnar - Director, Skype Technologies Ltd; Associate Professor and Member of the Board, Estonian Information Technology College (EE)

VON GABAIN Alexander Ullrich, Dr. - Co-founder, CSO and Member of the Management Board, Intercell AG; Professor of Microbiology, Max Perutz Laboratories Vienna; Foreign adjunct professor, Karolinska Institute, Stockholm (AT)

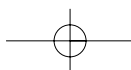
Vývoj EIT se z pohledu jeho iniciátora - Evropské komise - zatím ubírá správným směrem. Otázkou je, jakým způsobem se k zapojení do EIT a jeho znalostních komunit staví jednotlivé evropské země a konkrétní veřejné i soukromé subjekty. Na základě názorů, které poskytli zástupci národních styčných kanceláří pro výzkum a vývoj v Bruselu, se zdá, že zájem o spolupráci v rámci EIT je ve většině zemí vyšší v politické rovině než v praxi. Ve většině zemí se soudí, že EIT má velký strategický význam, a proto má i silnou politickou podporu.

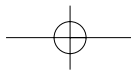
Postoj jednotlivých zemí k EIT

Mezi státy, ve kterých existuje značný zájem o zapojení do KIC i na úrovni firem a univerzit, patří zejména Německo, Nizozemsko, Švédsko nebo Dánsko. Němečtí vědci se rozdělují zhruba na dvě skupiny. Jedna vidí v EIT další možnost, jak získat prostředky na výzkum, pro druhou skupinu ale rozpočet EIT představuje příliš malou částku na to, aby pro ně bylo zapojení zajímavé. Akademická sféra považuje aktivity v inovačních komunitách za přínosné s ohledem na spolupráci s průmyslem a na pochopení toho, o co má soukromá sféra zájem. Jedním z důvodů pozitivního přístupu Německa k EIT může být skutečnost, že Německo už má se spoluprací akademie - průmysl delší zkušenost a účastní se čtyř pilotních projektů EIT, které inicioval na konci roku 2007 Evropský parlament. Velkými zájemci o spolupráci s EIT jsou přitom sítě Helmholtzových či Fraunhoferových ústavů, jimž je práce na aplikovaných průmyslových projektech vlastní.

V **Nizozemsku** existuje značný zájem o spolupráci v inovačních komunitách, a to jak ze strany akademických institucí, tak i velkého průmyslu. Rovněž státní správa svolává setkání ke koordinaci postupu jednotlivých národních subjektů tak, aby byl přínos z EIT pro Nizozemsko co největší. **Švédsko** je od počátku velkým zastáncem EIT. Zájem o spolupráci mají jak univerzity (např. Uppsala), tak průmysl – ten především sektorově, v návaznosti na jednotlivé KIC. **Dánské** univerzity mají zájem především o účast v KIC zaměřených na udržitelné zdroje energie a nanomedicínu.

Mezi velké země, které jsou v komentářích k EIT zdrženlivější, se řadí Francie, Velká Británie a Itálie. Z konkrétních institucí ve **Francii** proje-

vila např. zájem univerzity v Lyonu, v **Itálii** Technologický institut v Janově.

Nepříliš optimistický pohled na EIT má **Polsko**, jehož akademická sféra zatím jeví o EIT jen malý zájem. **Švýcarsko** není přesvědčeno o správnosti koncepce EIT jako takového a jako nečlen EU nemá vláda zájem aktivity EIT financovat. Švýcarští vědci se mohou zapojit buď na vlastní náklady, nebo se rýsuje možnost, že by k EIT přistoupily pouze jednotlivé instituce (zájem projevila např. ETH - Eidgenössische Technische Hochschule).

Kromě pohledu jednotlivých zemí je pro porovnání zajímavé pohlédnout na názory zástupců instituce, která spolurozhoduje o evropské legislativě a iniciativách a jejíž posvěcení vyžadovalo tedy i zřízení EIT - **Evropského parlamentu** (EP). EP byl zpočátku k ustavení Evropského inovačního a technologického institutu EIT skeptický vzhledem k jeho finanční náročnosti a faktu, že se jeho činnost bude překrývat s již existujícími strukturami. Oslovení členové parlamentního Výboru pro průmysl, výzkum a energetiku (**ITRE**) však uvedli, že postoj EP k EIT se v průběhu času velmi změnil a jediná politická skupina, jejíž negativní názor přetrvával, jsou evropští zelení. Tato skupina zastává názor, že dnešní omezený rozpočet určený pro EIT neumožní, aby EIT dosáhl stanovených cílů. EP však jako celek vznik EIT podporuje a věří v jeho hodnotu a přínos k rozvoji Evropského výzkumného prostoru – EIT by měl snížit jeho roztržitost a posílit spolupráci mezi akademickou sférou a průmyslem.

Jednou z obav, kterou trpí některé výzkumné instituce v **ČR**, je obava ze **ztráty nejlepších výzkumných týmů**, které by se měly připojit k EIT. Členové ITRE tuto obavu považují za neopodstatněnou, přestože zpočátku

taková představa existovala. Zúčastněné týmy budou podle jejich slov stále napojeny na svoji domovskou instituci a budou sloužit jako spojující článek mezi univerzitou a znalostním a inovačním společenstvím, čímž podpoří propojení univerzity s firmami a jejich potřebami.

Další důležitou otázkou je **atraktivita EIT pro průmyslovou sféru**, která by měla vést k soukromým investicím do aktivit EIT. Strategie pro tuto oblast je však zatím mlhavá a podle EP je v rukou EK a jednotlivých inovačních společenství. Pokud má průmysl do projektu investovat, musí se zejména vyjasnit otázky řízení EIT a inovačních společenství, detaily financování práce EIT a nakládání s právy k duševnímu vlastnictví. Zejména firmy v oblasti informačních a komunikačních technologií přitom o EIT zájem mají, mimo jiné i proto, že jim umožní lépe ovlivňovat, jak jsou vzdělávání jejich budoucí zaměstnanci.

A dlouhodobá **budoucnost EIT**? Dnešní postoj europoslanců shrnul pan Chatzimarkakis, který říká: „Budoucnost EIT leží v jeho vlastních rukách. První KIC začnou pracovat v roce 2009. Doufáme, že budou úspěšné a přitáhnou k účasti soukromé investory a další univerzity. Dlouhodobě může EIT hrát roli inovačního inkubátoru. Může podnítit nové způsoby řízení a nové přístupy k interakcím mezi vzděláváním, výzkumem a inovacemi, s novými spin-off firmami po celé EU. Budoucnost EU leží v našich mozcích. EIT může zajistit, že myšlenky vznikající v těchto mozcích budou užitečné, a ne zmařeny!“

DAVID KOLMAN,
CZECH UNIVERSITY ASSOCIATION

MICHAELA VLKOVÁ,
TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR
VLKOVA@TC.CZ

Otazníky kolem EIT

Roku 2005 navrhl J. M. Barroso, předseda Evropské komise, založit Evropský technologický institut (EIT). Návrh měl své kořeny v tehdy právě dokončeném střednědobém hodnocení Lisabonské strategie, která si klade za cíl přeměnit do roku 2010 Evropskou unii v „nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější znalostní ekonomiku, schopnou udržitelného růstu, s více a lepšími pracovními místy a s více posílenou sociální soudržností“.

EK zahájila k tomuto záměru veřejnou konzultaci. S přihlédnutím k jejím výsledkům vypracovala záměr EIT, který má „jako vlajková loď evropského vzdělávání, výzkumu a inovací“, atrahovat nejlepší talenty z celého světa. Bylo navrženo, aby struktura EIT měla dvě základní úrovně: správnou radu s malou administrativní podporou (ta bude jádrem EIT) a soubor znalostních společenství (Knowledge and Innovation Communities – KIC), která se budou nacházet v celé Evropě a budou pracovat na strategických transdisciplinárních oblastech. Financování by měl EIT získávat z několika zdrojů, mimo jiné od EU, členských států a soukromých podniků.

Všeobecný souhlas s EIT pak následně vyjádřila jak Rada pro konkurenceschopnost, tak i Rada ministrů. Letos byl 18. června proces přípravy završen nominací 18členné Správní rady EIT, jejíž existence je nutná pro ustavení znalostních společenství (KIC), k němuž by mělo dojít opět zhruba za rok (na podzim 2009). Odezvy na přípravu EIT jsou dosti různorodé, liší se nejen podle zemí, ale zejména podle institucionální příslušnosti respondentů. Zatímco respondenti z vládních institucí (ale nejen oni) EIT vesměs podporují, reprezen-

tanti vzdělávacích a výzkumných institucí EIT nezřídka problematizují.

ECHO požádalo představitele ČVUT, VŠCHT a AV ČR, aby odpověděli na následující čtyři komplexní otázky vyjádřili své názory na EIT:

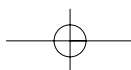
1. Princip a struktura EIT

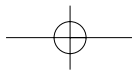
Nejspíš lze dosáhnout široké shody o tom, že by bylo dobré, aby EU měla tak věhlasnou technologickou instituci, jakou je v USA Massachusettský technologický institut (MIT). MIT však získal svou pozici dlouhodobým, organickým vývojem. Považujete principy EIT, jeho strukturu, tedy zejména ustavení KIC, za efektivní způsob, jímž EIT podpoří růst konkurenceschopnosti EU v podobné míře, jako ke konkurenceschopnosti USA přispívá MIT? Jak byste odhadl zájem evropského průmyslu investovat do aktivit EIT?

2. Pozitiva a příležitosti vytvářené EIT

Připustíme, že KIC zdynamizují spolupráci mezi evropskými výzkumnými organizacemi (včetně univerzit) a průmyslem. Připravuje se už nyní vaše organizace na aktivní vstup do nějakého KIC? Resp. za jakých okolností, případně v jakém oboru byste uvítali ustavení KIC? Tedy ještě konkrétněji: uvítali byste v nějakém oboru výrazné zlepšení informovanosti o potřebách evropského průmyslu? Jak odhadujete šanci vaší organizace prosadit se v konkurenci s ostatními evropskými univerzitami při spolupráci s evropským průmyslem?

Vyhlášením Správní rady EIT vlastně začíná fungovat. Očekáváte, že to vyvolá na vašich pracovištích nějakou pozitivní změnu?

3. Rizika EIT

Neznamená EIT nějaké riziko pro vaši organizaci? Uvažme situaci, kdy EIT přiláká a přetáhne vaše nejlepší pracovníky. Nebude tento „odchod vynikajících za lepším“ znamenat ohrožení organizace? A současně: je zdejší legislativa a zejména její novelizace (tj. zákon 130/2002 Sb.) dostatečně flexibilně formulována, aby „odchod“ nějakého pracovníka do KIC nevedl ke ztrátě institucionální podpory vašeho pracoviště? Není jisté riziko i v možném omezení disponovat s výsledky, kterých vaše týmy dosáhly? Je alespoň takové riziko vyváženo případnou větší znalostí o potřebách evropského průmyslu?

4. Doporučení v souvislosti se vznikem EIT

Tak říkajíc „kostky jsou vrženy“. Naše účast v evropském výzkumu tak trochu pokulhává za našimi investicemi do VaV. Co byste doporučili, navrhl či uvítal, aby se stalo na naší straně, aby české vzdělávací a výzkumné instituce a český průmysl měly v nové situaci „po vzniku EIT“ vyšší šanci na zvýšení konkurenceschopnosti?

PROF. ING. VÁCLAV HAVLÍČEK, CSc., REKTOR ČVUT V PRAZE

1. V plné míře souhlasím s tím, že by bylo skvělé, kdyby EU měla tak věhlasnou instituci jakou je Massachusetts Institut of Technology (MIT), který však svou pozici získal jednak dlouhodobým vývojem, jednak sepětím a spoluprací se špičkovými firmami vyvíjejícími a produkuje nejvyšší výrobky světa. Uvedenou pozici lze jen velmi obtížně dosáhnout skokovou změnou, neboť dostatečnou finanční podporou lze sice rychle vytvořit potřebnou výzkumnou infrastrukturu, ale lidské zdroje, a především vznik skutečných tvůrčích kolektivů, nelze získat okamžitě. Kdyby EU razantně podpořila vznik nové akademické instituce (nikoli „na zelené louce“, ale transformací některé ze špičkových evropských institucí) v jednom místě, což je však patrně z politického hlediska nereálné, pak by v průběhu několika let mohla rovnocenná konkurence MIT v Evropě vzniknout. Realizace distribuovaného „institutu“ na bázi soustavy KIC sice bezpochyby podpoří excelenci evropského výzkumu i spolupráci s průmyslem, avšak výsledky výzkumu i jejich přímé využití ve výuce, zejména doktorských studentů, v celoevropském kontextu s MIT srovnatelné nebudou a efektivita využití finančních zdrojů bude rovněž nižší.

2. KIC nepochybně přispějí ke spolupráci mezi evropskými univerzitami a evropským průmyslem, avšak tato spolupráce existuje i v současné době a ani v budoucnu nemůže spolupracovat každý s každým, neboť množství formálních smluv by převýšilo množství skutečné spolupráce. ČVUT, které kromě chemické technologie pokrývá svými výzkumnými i výukovými aktivitami všechny oblasti techniky, pochopitelně uvítá vznik KIC ve všech technických oborech a všude tam, kde dosahujeme excelentních výsledků (stavební i strojní technologie, kybernetika a informatika, fyzikální inženýrství apod.), se bude snažit na činnosti příslušné KIC podílet.

3. Organizační a právní postavení KIC v současném evropském i českém vzdělávacím a výzkumném prostoru podle mých informací dosud není plně ujasněné, takže odpovědět na otázku pří-

padných rizik je velmi obtížné. Pokud by příslušné KIC bylo samostatným právním subjektem bez jakékoli formální vazby na univerzitu, pak by skutečně odchod nejlepších pracovníků na pracoviště s podstatně lepšími finančními podmínkami mohl výrazně oslabit pozice zejména výzkumných univerzit, avšak zároveň by vedl k další separaci výzkumných pracovišť od vzdělávacích aktivit se samozřejmě dopadem na tato pracoviště s nedostatkem nových mladých tvůrčích pracovníků. Příslušná organizační pravidla i odpovídající legislativa bude muset být upravena tak, aby KIC zůstávala organizační složkou univerzity.

4. Z předchozích odpovědí vyplývá, že je v současné době obtížné dávat nějaká konkrétní doporučení. Jediné, co můžeme a zároveň musíme dělat, je v maximální možné míře podporovat excelentní výzkum, dbát na jeho důsledné spojení s výukou, výsledků výzkumu ve spolupráci s průmyslem plně využívat pro inovace a s dobrou výchozí pozicí jako rovnoprávní partneri vstupovat do všech struktur EIT.

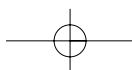
DOC. ING. JOSEF KOUBEK, CSc., REKTOR VŠCHT PRAHA

1. Americký MIT nebyl, podle osobního sdělení komisaře pro výzkum J. Potočnicka (z roku 2006), nikdy modelem pro vytváření EIT. Poslední, a zjevně konečná verze struktury a principů fungování EIT z letošního roku, je pro mne značným zklamáním. Z přání J. M. Barrosa, které v roce 2005 prezentoval na konventu evropských univerzit v Glasgow, vytvořit z EIT „vlajkovou loď“ se v současném pojetí spíše jedná o flotilu deseti bárek, které nebudou řízeny jedním admirálem, ale sdružením (GB – General Board) patnácti kormidelníků, kteří navíc nebudou přítomni na jejich palubě.

Nemohu si odpustit, abych alespoň v kostce nenastínil vývoj koncepcí EIT tak, jak se udál po Barrosově vyhlášení EIT v roce 2005. Byl jsem tehdy na DG Research v Bruselu členem přípravné skupiny, která za účasti evropských i zámořských expertů posuzovala mimo jiné i otázku, zda EIT koncipovat jako jedinou novou instituci postavenou „na zelené louce“, nebo EIT vytvořit jako síť pracovišť na stávajících nejlepších evropských univerzitách. Tehdejší názory nebyly ani zdaleka jednoznačné. Já sám jsem se přikláněl k formě EIT jako jediné, zcela nové instituce. Rozsáhlá veřejná diskuse ke koncepci EIT však vyzněla spíše pro propojení současných univerzit. Komisař J. Figel (DG Education and Culture) tento směr rovněž podpořil a stal se klíčovým činitelem v přípravách EIT, namísto komisaře pro výzkum. Tím byla posílena, podle mého názoru neúměrně, i role výuky na připravovaném EIT. Připomeňme si, že zájem o umístění jediného (centrálního) EIT projevil např. Štrasburk (v budovách Rady Evropy), Paříž (na bázi existující univerzitní sítě ParisTech), Delft (na bázi existující sítě IDEA League) a další. To však je již minulost. Dnes je rozhodnuto, že řídicí orgán EIT (s EIT jako sítí deseti center) bude pracovat v Budapešti s podporou šedesáti úředníků, s celkovým rozpočtem na roky 2009 až 2013 ve výši 308 mil. €.

Konkurenceschopnost evropského výzkumu je záležitostí daleko složitější, než aby ji mohl vyřešit EIT, a to obzvláště ve své nynější

podobě. Skeptický jsem i u zájmu průmyslu k aktivitám EU, a to především u velkých firem. Vede mě k tomu mimo jiné i požadavek Evropské komise (DG EAC), aby uchazeči o KIC do konce roku 2008 shromáždili inovační plány pro nejbližších 15 (!) let od předem vytipovaných firem, u nichž se předpokládá zapojení do KIC nebo případná spolupráce s nimi.

2. Ano, VŠCHT Praha se aktivně připravuje ke vstupu do jednoho KIC. Jistě se nebudete zlobit, když v tuto chvíli neprozradím, kdo jsou naši partneři. VŠCHT Praha, má dlouhodobé bohaté a úspěšné kontakty s průmyslem a praxí a to ve velkém počtu oborů. Řada našich domácích partnerů je dnes majetkově součástí nadnárodních celků, takže máme vztah i k evropské dimenzi. Vyhlášení EIT je nutno vzít jako závažný fakt a vidět na něm jeho pozitivita: zapojení velkého počtu výzkumníků (až 5000), doktorandů (až 4000), studentů magisterských programů (až 6000), významnou finanční podporu z EU (až 2 mld. € ročně) po dlouhou dobu (7 až 15 let). Na druhé straně je třeba k naší účasti v EIT přistupovat s velkou odpovědností, protože očekávání jsou vysoká. EIT by mohl přispět k posílení Evropského výzkumného prostoru (ERA), který se zatím nerozvíjí tak úspěšně, jak bylo předpokládáno.

3. Nevidím žádné velké riziko pro VŠCHT Praha v souvislosti s EIT. Podle vyhlášených principů EIT se nebude jednat o exodus z Prahy do centrální instituce našeho plánovaného a připravovaného KIC. Naopak očekávám, že naše slušné přístrojové vybavení přitáhne více pracovníků od zahraničních partnerů v KIC do Prahy. K druhé části otázky podotýkám, že „riziko“ omezení disponovat s výsledky výzkumu při spolupráci s partnery z praxe je zcela přirozené a určitě nepřichází až teprve se spuštěním EIT. Naopak, jak sami uvádíte, hlubší informovanost o potřebách praxe je pro moderní vysokoškolský výzkum velkým přínosem.

4. Tuto otázku nemohu zodpovědět krátkou odpovědí. Mohl bych se omezit např. na jediné konstatování, že konkurenceschopnost našich vysokých škol silně negativně ovlivňuje fakt, že zatím nenabízejí větší podíl studijních programů v angličtině (jako Norsko, Nizozemci a Dánové). Je pravda, že v evropských výzkumných programech máme co dohánět. Dovolte mi uvést několik dalších myšlenek, které vybírám z rozsáhlého počtu stran papírů, které jsem v poslední desítky let potiskl k tomuto tématu. Především si myslím, že české vysoké školy mají velmi slušnou úroveň jak ve výuce, tak ve výzkumu a jsou v obou oblastech konkurenceschopné na evropské i světové úrovni. Vznik a působení EIT na tom nic zásadního nezmění.

Zapudme však představu, že hlavní břemeno při zvyšování konkurenceschopnosti naší ekonomiky díky uplatňování výsledků výzkumu v praxi mají nést právě vysoké školy. Tato představa spočívá na nepochopení toho, co musí splňovat špičkový výzkum, který má vést až k inovacím v praxi. Výzkum na vysokých školách je integrální součástí výuky, ale nemůže bezmezně konkurovat výzkumu obzvláště velkých firem. Výzkum zaměřený na inovace je u velkých firem prováděn s jasným cílem - přinést zisk. K tomu velké firmy organizují svůj výzkum velmi soustředěně a vynalézavě. V chemickém průmyslu často vznikají i tzv. „project houses“, kde mají výzkumníci možnost naprosté koncentrace jen na výzkumné problémy. Velmi tvrdé jsou v „project houses“ termíny na dosažení aplikovatelného výsledku. Firmy, zaměřené na aplikování svého vlastního výzkumu, shánějí a zaměstnávají špičkové výzkumníky. Úkolem vysokých škol je takové specialisty připravovat a poskytovat praxi. Výzkum na vysokých školách, kde je třeba paralelně

s budoucími výzkumníky připravovat i absolventy pro jiné, nevýzkumně zaměřené profese, však nemůže být nadměrně preferován směrem k inovacím.

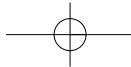
Zkušenosti ukazují, že pokud vyžadujeme od jednoho vysokoškolského pracovníka obojí najednou, vysoké zapojení ve výuce i výzkumu, pak obvykle ani jedno není dokonalé. Do budoucna by si vysoké školy měly vytvořit takové podmínky, aby mohly přistoupit na časově omezené oddělení výukových povinností u takových svých pracovníků, kteří chtějí a umějí dotáhnout výsledky badatelského výzkumu až do stadia aplikace v praxi, a to buď na školách, nebo přímo v průmyslu. Mobilita mezi vysokoškolským pracovištěm a firmou by měla být oboustranná a případně vícekrát opakovatelná. I uvnitř vysoké školy by měl být rozsah zapojení pracovníků do výuky na jedné straně a do výzkumu na straně druhé snadno a rychle měnitelný, podle momentálních výzkumných výsledků u daného pracovníka.

ING. KAREL AIM, CSc., ČLEN VĚDECKÉ RADY AV ČR

1. Moje stručná odpověď na první otázku zní: principy EIT a jeho strukturu za efektivní způsob, jímž bude podpořen růst konkurenceschopnosti EU, nepovažuji. Není zde od věci připomenout si, jakým procesem EU k současné podobě EIT dospěla. První zmínka o záměru založit ETI se vyskytla (v dokumentu Evropské komise (EK), který počátkem roku 2005 hodnotil naplňování Lisabonské strategie) opravdu v souvislosti s pocívanou potřebou mít v Evropě instituci typu (i věhlasu, úrovně a úspěšnosti) MIT. Cesta EU, vymezená mantinely politické korektnosti a mezinárodní vyváženosti, vyústila v podobu EIT, která s tímto původním záměrem nemá prakticky nic společného. Jako první byla zapovězena idea postavit EIT „na zelené louce“. Poté byly zvažovány modely propojení a selektivní podpory několika (4 či 6) předních (nejlepších?) evropských technických univerzit. I ty se ukázaly jako politicky neprůchodné. Následovala tzv. veřejná konzultace, jejímž výsledkem byla velmi široká paleta návrhů na podobu EIT. Vybrané byly použity k návrhu koncepce (popsané ve sdělení EK z února 2006), jejíž principy jsou nyní realizovány. Konzultace EK se členskými zeměmi (na nichž jsem měl v průběhu r. 2006 čest zastupovat ČR) na tom již nemohla nic změnit. Pozoruhodné bylo, že tato fáze probíhala v režii DG EAC, s minimálním zapojením DG RTD, DG ENTR a privátního sektoru.

Výsledným modelem je velmi distribuovaná institucionální (a je otázkou, do jaké míry bude fakticky institucionální) struktura, kterou nebude jednoduché manažersky zvládat. Půjde vlastně o velké integrované projekty, rozšířené o vzdělávací složku, s deklarovaným důrazem na inovace. Zůstanu-li u porovnání s MIT (a odhlédnu-li od historie vývoje MIT a role podpory jeho absolventů), bude EIT mj. postrádat jistou institucionální kulturu kampusu, možnost každodenního osobního styku s kolegy z příbuzných či návazných oborů, možnost plně se identifikovat s institucí apod. Některé základní otázky fungování EIT (zejména právní postavení KIC, financování) navíc nejsou dosud plně dořešeny. Mnohé zůstává na odpovědnosti Správní rady EIT. Nejde přitom jen o dořešení zásadních otázek, výběr KIC,

formulování tříletých pracovních programů, průběžné hodnocení atd. Správní rada EIT má rovněž zpracovávat sedmiletou, tzv. Strategickou inovační agendu, která vytyčí dlouhodobá (evropská) prioritní témata (pro inovace!). Poznávám, že na národní či regionální úrovni se takovéto zadání řeší aktivitami typu „technology foresight“ a že na rozměru EU k tomu dosud nebyla nalezena vůle, odvažovat ani prostředky.

Zájem evropského průmyslu investovat do aktivit EIT mohu odhadnout jen stěží. V průběhu konzultací EK (DG EAC) údajně uskutečnila i konzultaci s představiteli průmyslové sféry a poté deklarovala, že projeví o EIT zájem. Obávám se, že v té době viděli v EIT (spíše než subjekt, do kterého by měli investovat) příležitost ke zpřístupnění výsledků výzkumu pořízených s veřejnou podporou. Je dobré si uvědomit, že všechny vyspělé státy mají na národní úrovni (více či méně úspěšné) programy, jejichž cílem je přitáhnout investice z privátního sektoru do výzkumu a / nebo vzdělávání (což je všude největší problém). Přitom platí, že reálné inovační procesy jsou primárně záležitostí podnikatelské sféry, mají inherentně lokální povahu a úspěšnost propojení průmyslového sektoru s výzkumem a vzděláváním je úzce spjata s kvalitou podnikatelského prostředí. V tomto kontextu mi motivace průmyslu (který je spíše národní či nadnárodní než evropský) k investování do evropské „instituce“ není zřejmá. Rád bych věřil, že (zejména velké korporace) v investování do EIT příležitost najdou; záležet to bude i na schopnostech Správní rady EIT. Velmi bych Evropě přál, aby byl EIT v dosažení svých cílů úspěšný, ale své skepse se, při uvážení shora uvedených skutečností, nedokážu zbavit.

2. KIC v nejlepším případě mohou poněkud přispět ke spolupráci mezi evropskými univerzitami, výzkumnými organizacemi a průmyslem. Dynamizace je v tomto případě příliš silný výraz. Vlastní zaměření prvních dvou či tří KIC, které mají být vybrány zhruba do konce roku 2009, je jak známo do značné míry již předurčeno (oblasti klimatických změn, obnovitelných zdrojů energie a nové generace informačních a komunikačních technologií) a jejich konkretizace a doladění je v kompetenci Správní rady EIT. AV ČR proces zřízení a ustavení EIT pozorně sleduje s tím, že relevantní pracoviště budou podle vývoje situace vyzvána, aby zvážila své zapojení do vznikajících KIC. Výzkumné organizace se mohou stát partnery v KIC v mírně diskriminačním režimu - podmínkou vzniku KIC je účast nejméně jedné vysoké školy a nejméně jedné privátní společnosti. Přesto si myslím, že (pokud výběr partnerů bude probíhat „férově“) týmy z ústavů AV ČR budou mít dobrou šanci se na některých KIC podílet. Bude na vedení ústavů, zda shledají případné zapojení svých týmů do KIC jako ekonomicky či jinak přínosné. Zlepšení informovanosti o potřebách evropského průmyslu považují pro výzkumnou organizaci za užitečné kdykoli a jakýmkoli cestami, obávám se však, že EIT ke zlepšení této informovanosti významně nepřispěje (ani to není jeho primární úlohou).

3. V naznačeném smyslu EIT za riziko pro AV ČR (ani pro univerzity) nepovažují. EIT nebude pracoviště či týmy lákat ani přetahovat; týmy nikam neodcházejí, zůstávají fyzicky i právně součástí mateřské instituce a jejich příslušnost ke KIC bude upravena smlouvou. (Specifika těchto smluv, příp. konkrétní stupeň dočasného „vyčlenění“ týmu, patří k otázkám, které dosud nikdy nebyly plně zodpovězeny.) Také nakládání s výsledky výzkumu, jakož i práva k duševnímu vlastnictví, budou muset být dohodnuta a smluvně upravena (ve smyslu nařízení ES č. 1906/2006) mezi partnery daného KIC.

Vlastní konkrétní financování KIC a jednotlivých partnerů dosud rovněž není jasné. Připomeňme, že z rozpočtu EU byla pro šestileté období 2008 - 2013 vyčleněna částka 308,7 mil. €, která je převážně určena na rozběh a chod Správní rady a podpůrné administrativní struktury a pokryje jen velmi malý podíl dalších aktivit EIT. V orientačním rozpisu se (v návrhu nařízení k EIT z r. 2006) počítalo pro uvedené období (při ustavení 6 KIC do r. 2013) s celkovou částkou nákladů ve výši asi 2 367 mil. € (z toho asi 1 628 mil. € pro KIC, asi 145 mil. € pro granty studentům a 550 mil. € pro zlepšení kapacity v oblasti inovací, výzkumu a vzdělávání). Vedle zmíněné částky z rozpočtu EU mají být tyto náklady pokryty kompetitivními aktivitami KIC (účast v programech ES včetně rámcových programů a strukturálních fondů) v odhadované výši příjmů 1 531 mil. € a dalšími zdroji (lokálními, národními, soukromými,...) ve výši asi 527 mil. €. Jinými slovy řečeno to znamená, že po ekonomické stránce se KIC budou muset o sebe postarat samy, v rozhodující míře s využitím existujících nástrojů podpory (včetně institucionálního financování), a vlastní přidanou hodnotou pak snad bude jistá prestiž vyplývající z jejich příslušnosti k EIT. Plnou autonomii budou mít partnerské vysoké školy KIC i v udělování titulů s tím, že na diplomu dané mateřské instituce bude vyznačena její příslušnost k EIT.

4. Vznik EIT neznamena žádný přelom ani nenavozuje zásadně novou situaci. EIT není a nebude žádnou „vlajkovou lodí“, jde v podstatě jen o další - a v kontextu ostatních možností relativně málo významný - nástroj pro rozdělování veřejné podpory v oblasti vyššího vzdělávání, výzkumu a inovací, jehož efektivita teprve bude muset být prokázána. Na otázku ke zvýšení konkurenceschopnosti neexistuje jednoduchá odpověď, vždyť konkurenceschopnost vzdělávacích institucí, konkurenceschopnost výzkumných institucí a konkurenceschopnost českého průmyslu jsou svébytné (byť související) kategorie a možnosti zvýšení jedné každé z nich lze široce diskutovat zvlášť. A dovolím si říci, že podle mého názoru ani jedna z těchto kategorií není nutně a jednoznačně svázána s vlastní „naší účastí v evropském výzkumu“, resp. s mírou využívání veřejných prostředků (pře)rozdělovaných prostřednictvím rozpočtu EU.

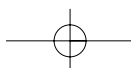
Tím samozřejmě v žádném případě nezpochybnuji nutnost se „evropského výzkumu“ plně účastnit a nástrojů, které ES vytvořilo pro podporu výzkumných, vzdělávacích a inovačních aktivit, v co možno největší míře využívat. A jak dosáhnout žádoucí vyšší míry této účasti? Pominu-li metody donucovací, vidím ve stručnosti tři druhy nástrojů:

1. Ekonomické - zejména formování ekonomického prostředí pro rozvahu nákladů - výnosů managementu výzkumných organizací (a zde se při pohledu na střednědobý výhled státního rozpočtu na výzkum a vývoj začínám spíše obávat, že pro mnohé organizace bude toto prostředí brzy „více než dostatečně“ motivační);

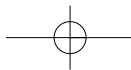
2. Podpůrné - zlepšování a intenzivnější využívání služeb TC AV ČR včetně styčné kanceláře CZELO v Bruselu a dalších podpůrných útvarů (na úrovni institucionální) i nástrojů jako je Systém na podporu přípravy projektů do RP;

3. „Odměnové“ (nikoli primárně ekonomické) - jistá prestiž spojená s účastí v mezinárodních strukturách, přiměřené zohlednění této účasti v hodnocení týmů a pracovišť, ale i přínos z navázání úzkých partnerských kontaktů pro rozvoj vlastní činnosti.

Vše, co zde bylo řečeno, platí pochopitelně i pro účast subjektů z ČR na aktivitách právě se rodícího EIT, který představuje další příležitosti, jež bude velmi záhodno využívat.

Hodnocení efektivity využití financí v oblasti informačních technologií 6. RP

Již 6. RP přispěl svou podporou výzkumu v oblasti informačních technologií (IST) k tomu, aby se Evropa stala světovou špičkou v mnoha klíčových oblastech včetně nanoelektroniky či vysokorychlostních sítí. Nicméně plnému využití výsledků výzkumu brání mnoho překážek, které je třeba urychleně odstranit. Toto vyplývá ze závěrečné zprávy nezávislého panelu šesti expertů, který vedl bývalý finský ministerský předseda Esko Aho (a jehož členem byl i Pavel Telička).

Cílem práce panelu bylo prověřit efektivnost využití financí v oblasti IST. Zpráva byla předána komisařce pro informační společnost a média Vivianě Reding, podle níž by měla sloužit jako signál pro činitele zodpovědné za vytváření výzkumné politiky a rozpočtových pravidel, protože efektivita evropského high-tech výzkumu je příliš často „dušena“ byrokracií, nedostatkem rizikového kapitálu a neochotou národní i evropské administrativy riskovat.

Zpráva obsahuje 23 doporučení, mezi něž patří výzva k trvalejší spolupráci veřejného a privátního sektoru, např. formou Společných technologických iniciativ, zapojení rizikového kapitálu v projektech 7. RP či podpora účasti mimoevropských států v projektech. Zpráva také doporu-

čuje větší flexibilitu pracovních programů tak, aby odrážely nejnovější vývoj, a varuje před snahou obsáhnout všechna témata. Výzkumné snahy by měly být zaměřeny na ty oblasti, kde je již Evropa ve výhodě a má možnost stát se světovou špičkou. Další doporučení jsou zaměřena i na přípravu a hodnocení projektů či e-infrastruktury.

Závěry plynoucí ze zprávy by měly být podle V. Reding velmi intenzivně projednávány v rámci francouzského předsednictví EU. Pro porovnání: V letech 2003 - 2006 do výzkumu informačních technologií investovala EU více než 4 mld. €, členské státy a soukromé společnosti okolo 100 mld. €. Pro 7. RP disponuje oblast Informační a komunikační technologie (ICT) doposud nejvyšším rozpočtem, a to 9,1 mld. €.

Úplné znění zprávy:

http://ec.europa.eu/dgs/information_society/evaluation/data/pdf/fp6_ict_expost/ist-fp6_panel_report.pdf

JANA ČEJKOVÁ,

TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR

„Joint programming“ – iniciativa na posílení spolupráce mezi národními programy na podporu výzkumu

Evropská komise v červenci zveřejnila plán pro posílení spolupráce mezi národními programy na podporu výzkumu „joint programming“ (společná tvorba programů podpory výzkumu). V současné době je pouze 15 % veřejných výdajů na výzkum rozdělováno na evropské úrovni (skrze mezivládní organizace typu CERN či programy jako EUREKA a rámcové programy), zbylých 85 % je investováno v programech národních bez jakékoli mezinárodní koordinace, přestože mnohé problémy mají (příjemnějším) evropské měřítko. To se týká například zabezpečení potřeb stárnoucí generace, otázek imigrace, změny klimatu, zabezpečení dodávek energie, ochrany lidského zdraví, zabezpečení kvality a dostupnosti potravin či zajištění bezpečnosti občanů.

Nové schéma „joint programming“ je založeno na dobrovolné účasti států v procesu zahrnujícím stanovení společných cílů, vývoj a implementaci společné výzkumné agendy. Může stavět na koordinaci existujících národních programů nebo vytvoření zcela nových. V obou případech to znamená sdružení finančních i lidských zdrojů, výběr nejvhodnějších nástrojů, realizaci a následně společný monitoring. Aktivita směřuje ke změně evropské výzkumné „krajiny“, jedná se tedy o dlouhodobý a strategický proces, nikoli o pouhé přeskupení existujících národních programů zabývajících se stejnými tématy pod společný název. „Joint programming“ bude od členských států vyžadovat konkrétní závazky a reorganizaci způsobu, jakým jsou definovány národní programy směrem ke společným cílům.

Vlastní realizace „joint programming“ může být rozdělena do tří fází. Členské státy, které si přejí spolupracovat na daném tématu, musí nejprve vytyčit společnou vizi (její dlouhodobé cíle by měly být definovány experty a politicky podpořeny). Na jejím základě bude vytvořena Strategická výzkumná agenda (Strategic Research Agenda – SRA), která by měla obsahovat jasné, měřitelné, realistické a časově specifikované cíle. V poslední fázi bude SRA realizována; to bude vyžadovat od všech zúčastněných

institucí, aby nasměrovaly své programy a finanční příspěvky a přispěly k její implementaci.

Role institucí EU (Rada, Evropská komise aj.) bude spočívat spíše v jakémsi dohledu nad celým procesem. Evropská komise bude připravena napomoci členským státům zúčastněným v iniciativě. „Joint programming“ a nepočítá s financováním ze zdrojů EU, nicméně i to může být v určitých případech použito.

Návrh iniciativy byl nyní předložen Radě ke schválení, které se očekává před koncem roku 2008. Ministři by poté měli nominovat skupinu expertů, kteří určí oblasti vhodné pro „joint programming“. Tento výběr bude proveden na základě jasných kritérií, např. téma se musí týkat celoevropského nebo globálního problému, pro jehož řešení musí být klíčový výzkum financovaný z veřejných zdrojů. Iniciativa by ve zvolené oblasti měla rovněž přispět k odstranění nadbytečných duplicit veřejně financovaného výzkumu. Poté Rada oficiálně spustí jednotlivé „Joint Programming Initiatives“ (JPI); k tomu by mělo dojít do roku 2010.

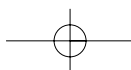
Návrh je dalším stavebním kamenem v budování ERA a již třetí z pěti iniciativ naplánovaných Evropskou komisí v návaznosti na Zelenou knihu o ERA (předchozí iniciativy se týkaly správy duševního vlastnictví ve veřejných výzkumných organizacích a posilování mobility výzkumníků). Komisař Janez Potočnik konstatoval, že... „Joint programming má potenciál stát se mechanismem přinejmenším tak významným, jako jsou rámcové programy v evropském výzkumném kontextu, a změnit samotný způsob uvažování Evropanů o výzkumu.“

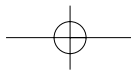
Úplné znění příslušného sdělení EK:

http://ec.europa.eu/research/press/2008/pdf/com_2008_468_en.pdf

JANA ČEJKOVÁ,

TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR

Schéma ERA-NET

Schéma ERA-NET se objevilo jako zcela nová aktivita v 6. RP a lze říci, že jeho vznik úzce souvisí s hlavním cílem 6. RP, a to přispět k vytvoření Evropského výzkumného prostoru (European Research Area – ERA). ERA měl překonat dosavadní roztržitost výzkumných aktivit v Evropě, a tím účinně přispět k její konkurenceschopnosti. Schéma ERA-NET bylo jedním z nástrojů, které měly tomuto cíli napomoci. Aktivita byla nová tím, že v projektech ERA-NET se nepodporoval přímo vlastní výzkum, ale činnosti zaměřené na posílení spolupráce a provázání programů výzkumu a společných aktivit řízených na národní, resp. regionální úrovni. Podporované aktivity musely být strategicky plánované a financované veřejnými institucemi na národní či regionální úrovni, přičemž nebyly omezeny obsahem tematických priorit 6. RP. Proto účastníci v projektech mohly být pouze veřejné instituce, které příslušné programy řídí či financují, zejména organizace státní správy či jimi pověřené instituce, některé grantové agentury, uskupení veřejných institucí apod., nikoliv výzkumné instituce samotné.

Schéma ERA-NET se řídilo tzv. přístupem „zdola-nahoru“ (bottom-up), který umožňoval poskytovatelům a administrátorům programů („programme owners“) navrhovat oblasti vhodné pro jednotlivé iniciativy. Celkový rozpočet programu ERA-NET na období 6. RP (2002 - 2006) byl 148 mil. €. Návrhy projektů typu „specifické podpůrné akce“ (SSA) a „koordináční akce“ (CA) bylo možno podávat na základě otevřené výzvy k předkládání projektů, která byla vyhlášena v prosinci 2002. Projekty typu SSA byly zaměřeny na přípravné práce směřující k podání projektu typu CA, tj. vlastních „era-netů“, jejichž výsledkem by (velice stručně řečeno) byla dlouhodobá spolupráce mezinárodního konsorcia, které by realizovalo společně mezinárodní výzkumné aktivity, např. vytvářelo společné výzkumné programy či vyhlášovalo společné výzvy pro podávání návrhů projektů v oblastech, které jsou pro Evropu potřebné.

Otevřená výzva měla celkem 5 uzávěrek a již výsledky první uzávěrky ukázaly velký zájem o účast v projektech. Celkem bylo ve všech pěti uzávěrkách podáno 229 návrhů projektů, jejichž účastníci požadovali celkem přes 391 mil. €. Z toho 115 návrhů projektů dosáhlo prahového počtu bodů a 106 z nich získalo finanční podporu od Evropské komise (EK) - z toho bylo 26 projektů typu SSA a 80 typu CA. Do schválených projektů se zapojily všechny (v té době) členské země i účastníci z kandidátských, příp. asociovaných zemí, a sedm účastníků ze třetích zemí, přičemž největšího počtu projektů - nad 50 - se

účastnily Německo, Francie, Nizozemsko a Velká Británie a tyto země zároveň koordinují nejvíce projektů. Z 86 % byly v projektech zastoupeny vládní organizace, které jsou vzhledem ke své roli (řízení, plánování a financování národních, příp. regionálních programů výzkumu) nejvhodnějšími účastníky projektů ERA-NET. Rozdělení schválených projektů dle jednotlivých sektorů či oblastí je patrné z tabulky 1 (rozdělení, jak je uvádí EK v přehledech výsledků z jednotlivých uzávěrek nebo v závěrečném souhrnu).

O tom, že EK měla velký zájem novou aktivitu podporovat, svědčilo např. to, že přidělená finanční podpora schváleným projektům v celkové výši 182,72 mil. € překročila původně plánovaný rozpočet, aby bylo možné podpořit co nejvíce kvalitních projektů. Také celý proces od podání návrhu projektu, jeho hodnocení až po kontraktní jednání trval max. 6 měsíců, zatímco v ostatních oblastech (tematických prioritách, resp. specifických programech) to bylo podstatně déle. Zároveň EK průběžně hodnotila jednotlivé výzvy a návazně formulovala doporučení potenciálním účastníkům dalších výzev (např. optimální počet účastníků v projektu, preferované oblasti či zaměření projektů apod.).

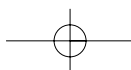
V prosinci 2006 byla vydána zpráva expertní skupiny (kterou vedl M. Horvat z TU Wien), jejímž úkolem bylo zhodnotit, jak a zda Schéma ERA-NET splnilo očekávání, a navrhnout EK doporučení jeho využití, zejména v 7. RP.

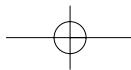
Velmi stručně lze zprávu shrnout takto:

Dosud praktikovaný přístup „zdola-nahoru“ dovozoval poskytovatelům a administrátorům programů navrhovat oblasti vhodné pro jednotlivé iniciativy. To na druhou stranu vedlo k odlišným postupům řešení v průběhu projektů i k některým překryvům v příbuzných oblastech. V 7. RP by se proto EK měla snažit zajistit větší soudržnost a ucelenost. Ve zprávě je navrženo, aby Rada pro konkurenceschopnost zřídila skupinu expertů (high level group), která by zhodnotila strategickou roli mezinárodních výzkumných iniciativ a zaměřila se na doporučení ohledně zapojení států do ERA-NET a do iniciativ založených na článku 169 Smlouvy o založení Evropského společenství. Expertní skupina ve své zprávě adresovala další doporučení politikům, EK a konečně vlastníkům a manažerům programů. Politici by měli iniciovat strategické zhodnocení vlastních potřeb a priorit v porovnání s mezinárodními výzkumnými aktivitami. To by mělo vést k rozvoji národních strategií týkajících se zapojení do budoucích iniciativ ERA-NET.

Oblast	Schválené projekty celkem	% z celk. počtu schválených projektů	Účast ČR			
			Schválené projekty s účastníky z ČR	% z celk. počtu všech schválených projektů	% z celk. počtu schválených projektů s účastníky z ČR	% z počtu schválených projektů pro danou oblast
Vědy o živé přírodě („life sciences“)	26	24,5	2	1,9	14,3	7,7
Životní prostředí a energetika	25	23,6	3	2,8	21,4	12
Humanitní a sociální vědy	14	13,2	4	3,8	28,6	28,6
Základní výzkum	6	5,7	0	0	0	0
Mezinárodní spolupráce	7	6,6	0	0	0	0
Průmyslové technologie, aeronautika, IT, doprava, inovace	28	26,4	5	4,7	35,7	17,8
Celkem	106	100	14	13,2	100	

Tabulka 1 - Rozdělení schválených projektů dle oblastí

EK bylo doporučeno spustit společné webové stránky ERA-NET a založit centrální oddělení v rámci služeb EK, a tak přispět k vytvoření jasné „značky“ ERA-NET. V 7. RP by pak měla EK zajistit komplementaritu mezi projekty ERA-NET zaměřenými na mezinárodní spolupráci a aktivitami financovanými 7. RP v oblastech „Spolupráce“ a „Kapacity“.

Účastníci projektů by měli rozšířit oblast aktivit, tedy nejen vyhlášovat společné výzvy pro výzkumné projekty, ale také například zakládat společné doktorandské programy či výzkumné laboratoře. Doporučení pro administrátory programů se týkalo mimo jiné jejich vlivu na obsah pracovních programů 7. RP s využitím národních zástupců v programových výborech.

Úplné znění zprávy je uvedeno na webové adrese ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/coordination/docs/era_net_review_report_dec2006_en.pdf

Účast České republiky v aktivitách Schématu ERA-NET v 6. RP

Přehled projektů s účastníky z ČR spolu s uvedením typu projektu, délky trvání, tematické oblasti a řešitelské instituce ukazuje tabulka 2. Souhrnně ve všech pěti uzávěrkách figurovali účastníci z České republiky v 27 podaných návrzích projektů, z nichž 14 bylo vybráno k finanční podpoře EK. Na jejich řešení se podílelo 16 organizací (13 ministerstev nebo jimi zřízených organizací a 3 soukromé neziskové organizace). Žádný z řešených projektů neměl českého koordinátora (žádný český koordinátor nebyl ani v nepřijatých návrzích).

Je zajímavé, že ČR má silné zastoupení v poměrně úzce vymezené oblasti humanitních a sociálních věd – ve čtyřech z celkem 14 financovaných projektů, tj. 28, 6 % (i když dva ze čtyř schválených projektů byly pouze typu SSA – tedy projekty k přípravě vlastního ERA-NET projektu).

Jedním z řešitelů projektů v oblasti sociálních a humanitních věd bylo i Technologické centrum AV ČR, které se podílelo na řešení projektu ForSociety. Projekt byl podán a vybrán k podpoře již v první uzávěrce jako projekt typu SSA, a hned v následné, druhé, uzávěrce byl podán (rovněž úspěšný) projekt typu CA (de facto se tak jednalo o 2 úspěšné projekty). Cílem projektu bylo propojení programů

a vzájemná spolupráce v oblasti strategických prognostických studií pro výzkum a vývoj. Projekt s 19 partnery koordinoval řecký partner (General Secretariat of Research and Technology - GSRT). Celková doba trvání obou projektů byla 45 měsíců (9 měsíců SSA, 36 CA). Detailní informace o projektu jsou uveřejněny na <http://www.eranetforsociety.net/ForSociety/index.html>

ERA-NET v 7. RP

Jelikož se projekty typu ERA-NET ukázaly v 6. RP jako úspěšná aktivita, EK se v nich rozhodla pokračovat také v 7. RP. Vedle klasického projektu typu ERA-NET byla pro 7. RP současně navržena nová aktivita, a to projekty typu ERA-NET Plus. Tyto projekty se od klasických ERA-NET liší v tom, že EK se v jejich případě rozhodla finančně přispět do společných výzev pro návrhy výzkumných projektů, které budou v rámci projektu ERA-NET Plus vyhlášovány, samozřejmě za splnění několika podmínek (minimálně 5 účastníků, rozpočet společných výzev včetně příspěvku EK minimálně 5 mil. €, podíl EK ve společných výzvách max. 33 % aj.).

Také řada z ERA-NET projektů, které byly zahájeny v 6. RP, pokračuje i v 7. RP (dle informací EK téměř polovina z nich), některé z nich dokonce plánují vznik ERA-NET Plus, případně aktivit spadajících pod článek 169 Smlouvy o založení Evropského společenství (podpora vzájemně koordinovaných národních programů výzkumu).

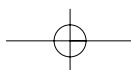
V 7. RP byly doposud vyhlášeny 2 výzvy, pro rok 2007 (uzávěrka v červenci 2007) a 2008 (uzávěrka v srpnu 2008). Vyhlášení výzvy pro rok 2009 se očekává v listopadu 2008.

Návrhy projektů podávané do doposud vyhlášených výzev mohly být dvojího typu. Buď měly být horizontálně zaměřené, tedy se mohly týkat jakéhokoliv tématu napříč tematickými programy specifického programu Spolupráce, ale nebyly jím omezeny. Vedle toho byly v rámci jednotlivých témat specifického programu Spolupráce vyhlášovány tematicky zaměřené projekty pouze pro ERA-NET (zejména v tématech Zdraví, Zemědělství, Nanotechnologie, Energie, Životní prostředí, Doprava, Socioekonomická vědy).

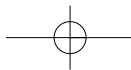
Pokud jde o první zhodnocení projektů ERA-NET v 7. RP, můžeme vycházet pouze z výsledků výzvy z roku 2007, které jsou již známy. Celkem bylo do této výzvy podáno 32 návrhů projektů ať už horizontálně, nebo tematicky zaměřených, s celkovým požadavkem na příspěvek EK ve výši 42 mil. €. Z předložených návrhů projektů bohužel 15 nesplnilo některé z formálních požadavků způsobilosti, a nebylo tedy vůbec předloženo k hodnocení expertům. Hlavní příčinou této nezpůsobilosti bylo převážně špatné složení konsorcia (tj. nezahrnutí správných partnerů do projektu), případně nesplnění příslušného tematického zadání. Z navrhovaných projektů prošlo 13 úspěšně hodnocením expertů (dosáhlo prahového počtu bodů) a 12 z těchto úspěšných návrhů projektů bylo vybráno k financování. Pouze dva z těchto financovaných návrhů projektů jsou horizontálně zaměřené, ostatní jsou tematické a pouze jeden

Oblast	Akronym	Typ projektu	Délka trvání projektu v měsících	Účastník projektu z ČR
Vědy o živé přírodě	HESCULAEP	CA	48	Záchraná služba hl. m. Prahy
	EUPHRESKO	CA	51	Národní agentura pro zemědělský výzkum
Životní prostředí a energetika	HY-CO	CA	48	Česká energetická agentura
	EUROPOLAR	CA	48	MŠMT
	EUWI-ERA-NET	CA	48	MŽP
Humanitní a sociální vědy	EUROSCENE	SSA	12	MŠMT/Univerzita Hradec Králové
	FORSOCIETY	SSA	9	TC AV ČR
	FORSOCIETY	CA	36	TC AV ČR
	HERA	CA	48	Akademie věd ČR
Průmyslové technologie, aeronautika, IT, doprava, inovace	ERA-STAR regions	CA	48	Česká kosmická kancelář, o. p. s.
	ERA-NET road	CA	36	Ředitelství silnic a dálnic
	iMERA	CA	36	Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví
	AirTN	CA	36	MŠMT/VZLÚ, a. s.
	ERASME	CA	36	MPO

Tabulka 2 - Přehled projektů s účastníky z ČR

ze všech vybraných projektů je typu ERA-NET Plus (nárůst jejich počtu se ovšem očekává v budoucích výzvách). Pokud jde o účast českých týmů v této výzvě, celkem byly hodnoceny 3 návrhy projektů s českou účastí a 2 byly vybrány k financování (v tématech Zemědělství a Nanotechnologie).

Výzva pro rok 2009 bude na rozdíl od předchozích výzev poněkud odlišná, nebudou už podporována jakákoliv témata, ale

pouze témata předem určená Pracovními programy jednotlivých tematických priorit specifického programu Spolupráce.

JANA ČEJKOVÁ,
LENKA HAVLÍČKOVÁ, HAVLICKOVA@TC.CZ,
EVA SVOBODOVÁ, SVOBODOVA@TC.CZ,
TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR

Spuštění centrálního registru a přidělování identifikačních kódů pro účastníky projektů 7. RP

O existenci jednotného způsobu registrace pro účastníky projektů 7. RP jsme již krátce informovali (ECHO 1/2008). Nyní přinášíme další informace a novinky o aktuálním vývoji v této oblasti. Nově zřízený centrální registr, tzv. Unique Registration Facility (URF), kam budou ukládána data týkající se právního statutu a existence institucí účastnících se projektů 7. RP, byl spuštěn na konci dubna 2008. Evropská komise (EK) zároveň informovala, že od května začaly být institucím přidělovány identifikační kódy, tzv. Participant Identification Code (PIC).

Hlavním znakem nového systému je, že ověřování (validace) existence a právního statutu účastníků a ukládání informací a podpůrných dokumentů k těmto skutečnostem bude odděleno od tzv. negociací, neboli vyjednávání podmínek pro přidělení konkrétního grantu projektu. Instituce, u které již někdy proběhla validace a které byl přidělen PIC, nebude muset opakovaně prokazovat svoji existenci a právní statut při účasti v každém dalším projektu 7. RP tak, jak tomu bylo dříve. Instituce se od této doby bude prokazovat u projektů svým PIC (ne jménem svojí instituce), pod kterým již budou uloženy všechny relevantní informace a dokumenty dané instituce, a příslušné údaje tak budou automaticky vyplněny do příslušných formulářů (jak při podávání projektu prostřednictvím systému tzv. Electronic Proposal Submission Service, EPSS, tak při vyplňování formulářů v rámci negociací při přípravě grantové dohody v systému tzv. Negotiation Form, NEF).

Situace v 6. RP

V minulosti musely instituce účastnící se projektů 6. RP předkládat informace týkající se právních a finančních otázek instituce pro každý projekt zvlášť. Stejně informace byly požadovány jak při předkládání návrhů projektů, tak při negociacích s EK. Existence a právní statut instituce musely být ověřovány pokaždé, když subjekt uzavíral grantovou dohodu. Tyto skutečnosti vedly k nadbytečnému opakovanému předkládání podpůrných dokumentů pro hodnocení a zbytečnému zatěžování administrativních a výzkumných pracovníků. Zavedením URF by se měly všechny tyto činnosti sjednotit a data by měla být automaticky generována z databázi URF.

Přidělování PIC účastníkům, kteří již mají grantovou dohodu v 7. RP

Všem organizacím účastnícím se projektů 7. RP bude přidělen identifikační kód, tzv. PIC, stvrzující, že úspěšně proběhlo ověření existence a právního statutu subjektu a že potřebné dokumenty a informace jsou uloženy v centrálním registru URF. Institucím, které již mají podepsanou grantovou dohodu v rámci 7. RP, již byl tento kód přidělen. V červenci 2008 byl PIC přidělen asi 7 500 organizacím, u nichž již proběhla ověření. Kontaktní pracovníci těchto institucí obdrží informační e-mail s hlavičkou „PIC - Unique Registration of legal entities in FP7“, který bude obsahovat jméno instituce a jednoznačně identifikovatelné devítimístné číslo PIC.

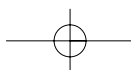
Registrace do URF a získání PIC pro instituce, které ještě nemají žádnou grantovou dohodu v 7. RP

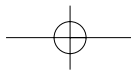
Centrální databáze URF obsahuje kromě údajů o existenci a právním statutu účastníků 7. RP také webový portál <https://ec.europa.eu/research/participants/urf/>, který zajišťuje přístup již zaregistrovaných subjektů k jejich údajům a dále umožňuje registraci nových subjektů. Instituce, které tedy ještě nemají uzavřenou žádnou grantovou dohodu s EK v rámci 7. RP, mohou využít URF pro registraci a získání PIC, který následně mohou využít pro předkládání návrhu projektů v EPSS. EK potenciální účastníky projektů 7. RP podporuje, aby tak činili, a zjednodušovali tím vlastní administrativní zátěž spojenou s předkládáním projektů 7. RP. Instituci může na výše zmíněné adrese do URF systému zaregistrovat kdokoliv z organizace. Po vyplnění jména instituce a kontaktních údajů registrující osoby bude na uvedenou adresu odeslán e-mail s identifikačním kódem a webovým odkazem pro dokončení registrace. Aby byla registrace úspěšně provedena, je nutné vyplnit údaje vztahující se k údajům o organizaci. Pokud budou všechny údaje správně vyplněny, bude následovat další e-mail, který bude obsahovat dočasné číslo PIC. Je třeba upozornit, že po obdržení identifikačního kódu trvá dalších 48 hodin, než jsou data načtena do systému. Pokud tedy chce účastník tento PIC použít již při podávání návrhu projektu v EPSS, je nutné se zaregistrovat minimálně dva dny před uzavěrkou výzvy.

V tomto okamžiku tedy má organizace přidělený vlastní PIC, nebyla však ještě ověřena její existence a právní statut, proto tento PIC je pouze dočasným PIC. Aby mohlo být provedeno ověření existence a právního statutu účastníka, musí instituce zaslat validačnímu týmu EK (od kterého zmíněný e-mail obdrží) potřebné dokumenty, které budou ověřeny a případné nedostatky vyřešeny v rámci negociací. Dokumenty a instrukce pro předkládání takovýchto dokumentů mohou instituce nalézt na http://cordis.europa.eu/fp7/urf-valid_en.html. Po ověření bude organizaci přidělen již definitivní PIC. (V některých případech se dočasný a definitivní (ověřený) PIC mohou lišit.) Při registraci do URF může dojít i k vícenásobnému zaregistrování jedné instituce. Tyto nedostatky budou vyřešeny při negociacích s Evropskou komisí.

Změna již zaregistrovaných údajů a jmenování LEAR

Jak bylo řečeno výše, zmíněný webový portál registru URF umožňuje nejen registraci nových subjektů, ale zajišťuje také přístup již zaregistrovaných subjektů k jejich údajům. Právo ke změně zaregistrovaných údajů v URF má pouze jedna oprávněná osoba za organizaci, tzv. Legal Entity Appointed Representative (LEAR). LEAR je osoba, jmenovaná statutárním zástupcem organizace, která poskytuje EK aktuální informace týkající se finančních a právních údajů organizace (včetně relevantních dokumentů), a zavazuje se tyto informace aktualizovat v případě změn tak, aby mohly být při udělování grantů 7. RP využívány organizací i EK. LEAR je tedy jediná osoba v organizaci, která může provádět změny v centrální databázi URF. Za tímto účelem obdrží uživatelské jméno a heslo, které jí zajistí přístup k údajům organizace na webovém portálu registru URF. LEAR bude poskytovat PIC výzkumníkům, kteří se zúčastní projektů, a měl by mít díky přístu-

pu do databáze přehled o všech běžících projektech v organizaci a také o podaných projektech, u kterých bylo použito identifikační číslo PIC jejich organizace.

V průběhu negociací nebude možné měnit údaje o existenci a právním statusu organizace obsažené v NEF. Veškeré změny v URF databázi smí provádět pouze LEAR a teprve poté budou automaticky uloženy do NEF. Z počátku se předpokládají problémy s prováděním těchto změn, nebude se tedy tak striktně přihlížet k uvedenému pravidlu. Do budoucna se také předpokládá, že LEAR bude moci interně svoje pravomoci v organizaci delegovat i na další osoby, aby se předešlo problému spojenému s nezastupitelností.

V průběhu května 2008 EK oslovila prostřednictvím e-mailu asi 250 vtypovaných institucí s největší účastí v rámcových programech a vyzvala je, aby nominovali LEAR za svoji instituci. Tato výzva byla adresována jak vedení institucí, tak identifikovaným výzkumníkům, což v praxi způsobilo zmatek a duplicitu odpovědí. Za tyto problémy se EK velice omlouvá. V červenci 2008 bylo zaregistrováno již okolo tisíce LEAR. Více informací o tom, jakým způsobem je možné nominovat LEAR je na http://cordis.europa.eu/fp7/urf-lear_en.html. Pokud výzkumníci podávají projekty a nevědí, kdo je kontaktní osobou v jejich organizaci, aby jim sdělil PIC, mohou se obracet na centrální validační tým EK prostřednictvím e-mailové schránky RTD-URF-VALIDATION@ec.europa.eu. Zde zjistí, zda jejich organizace již PIC má a kdo je v organizaci odpovědnou osobou, aby výzkumníkovi PIC sdělil. Pravidelně aktualizovaný seznam institucí, kterým již byl udělen PIC (včetně tohoto devítimístného čísla) je také možné nalézt na http://cordis.europa.eu/fp7/urf-pic_en.html.

Použití PIC při podávání návrhů projektů

Je nutné upozornit, že v současné době není povinné používat PIC při podávání návrhu projektu. Identifikační kód musí být udělen a použit

povinně po ověření instituce až v průběhu negociací, ne dříve. V okamžiku, kdy tedy je uzavřena první grantová dohoda v rámci 7. RP, musí již mít organizace PIC, který poté při předkládání návrhů dalších projektů může nebo nemusí použít. Používání se doporučuje, ale závazné zatím není. Předpokládá se, že v budoucnu bude do „Rules for participation“ zahrnuta i tato podmínka, nestane se tak však pravděpodobně v nejbližší budoucnosti (možná až s tvorbou nového, 8. rámcového programu). Očekává se, že instituce samy začnou využívat PIC při předkládání projektů v EPSS, protože se budou snažit využívat výhody centrální databáze významně zjednodušující administraci spojenou s projektem.

Důležité odkazy

CORDIS: http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html - sekce „Register your organization (URF)“: http://cordis.europa.eu/fp7/urf_en.html – k dispozici od 1. května 2008. Zde je k dispozici více informací o:

- Participant Identification Code (PIC);
- Legal Entity Appointed Representative (LEAR);
- Validation;
- FAQ.

Webový portál URF: <https://ec.europa.eu/research/participants/urf/>

URF Helpdesk: DIGIT-EFP7-SUPPORT@ec.europa.eu

Centrální validační tým EK: RTD-URF-VALIDATION@ec.europa.eu

Schránka pro zasílání připomínek a doporučení: RTD-DL-URF@ec.europa.eu (na tyto e-maily EK nebude odpovídat, bude se však snažit brát připomínky v úvahu pro budoucí zlepšení funkce systému).

LENKA LEPIČOVÁ,

TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,

CZELO BRUSEL,

LEPICOVA@TC.CZ

EURAXESS – nový portál pro výzkumné pracovníky

Evropský portál ERA-MORE oslavil páté výročí své činnosti. Při té příležitosti se dne 24. 6. 2008 v Bruselu uskutečnil seminář k novému evropskému portálu EURAXESS – researchers in motion (Vědci v pohybu), který nahradil pět let starý „European Researchers Mobility Portal“. Slavnostní charakter semináře byl zvýrazněn tím, že v jeho dopolední části vystoupili bývalý i současný evropský komisař pro vědu a výzkum Philippe Busquin a Janez Potočnik. Odpolední pracovní část semináře byla věnována panelové diskusi o zkušenostech a problémech výzkumných pracovníků na zahraničních stážích.

Nová webová stránka EURAXESS poskytuje vědeckým pracovníkům, kteří mají zájem pracovat na svém profesním i osobním rozvoji v zahraničí, kromě nabídek pracovních příležitostí, stáží a školení i mnoho praktických informací týkajících se pobytu v jednotlivých evropských zemích (bydlení, zdravotní péče, zábava atp). Informace na portálu EURAXESS jsou rozděleny do čtyř částí: Jobs, Services, Rights a Links.

EURAXESS Jobs poskytuje informace o pracovních příležitostech a možnostech financování stáží v oblasti výzkumu, zvláštní pozornost je věnována volným místům ve školicích institucích Marie Curie. Informace o stážích jsou strukturovány podle zdrojů financování, kterými mohou být: Evropská unie, jednotlivé země EU nebo mezinárodní organizace.

EURAXESS Services vyhledává kontakty v evropské síti konzultačních center pro výzkumné pracovníky. Tato síť zahájila činnost v roce 2004 pod

názvem Evropská síť center mobility a v současné době má více než 200 center ve 35 členských a asociovaných zemích EU. Nabízí výzkumným pracovníkům, kteří se připravují na zahraniční stáž, bezplatné konzultační služby zahrnující praktické informace o jednotlivých členských a asociovaných zemích EU, a to zejména v těchto oblastech: pracovní příležitosti, pracovní povolení, daně, sociální a zdravotní pojištění, ubytování, školní docházka, jazykové kurzy apod.

EURAXESS Rights soustřeďuje informace o Chartě pro výzkumné pracovníky a Kodexu chování pro přijímání výzkumných pracovníků.

EURAXESS Links usnadňuje evropským výzkumníkům, kteří pracují v mimoevropských zemích, přístup k informacím z Evropského výzkumného prostoru.

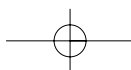
Podrobnější informace jsou k dispozici na webové stránce <http://ec.europa.eu/euraxess/>

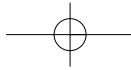
EMIL KRAEMER,

TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR, KRAEMER@TC.CZ

MARKÉTA DOLEŽALOVÁ,

SSČ AV ČR, v. v. i., DOLEZALOVA@SSC.CAS.CZ

ARTEMIS – přistoupení ČR a první výzva

Česká republika po počátečním váhání přistoupila ke společné technologické iniciativě Artemis a zapojila se tak do mezinárodního průmyslového výzkumu vestavěných (embedded) systémů, kterého se účastní podniky a vývojové organizace z celkem 20 zemí (Belgie, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Maďarsko, Německo, Nizozemsko, Norsko, Řecko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko a Velká Británie).

Na rozdíl od jiných států (např. Polsko a Slovensko) tak ČR nakonec stihla deklarovat svou účast a finanční angažovanost v této iniciativě. ČR tak učinila na základě usnesení vlády České republiky ze dne 9. července 2008 č. 852 o Mezírezortní koncepci mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji České republiky do roku 2015. Na základě zákona o podpoře výzkumu a vývoje mohlo MŠMT vyčlenit na podporu JTI Artemis částku 150 mil. Kč na léta 2008 až 2012 a dalších 120 mil. Kč na období 2013 až 2015. Tyto alokované finanční podíly (předpokládané výdaje) na JTI Artemis MŠMT oznámilo Generálnímu ředitelství Informační společnost a média (DG INFISO) EK, které má tuto iniciativu v kompetenci.

První výzva společné technologické iniciativy Artemis s veřejným rozpočtem téměř 100 mil. € byla vyhlášena dne 8. května 2008 s uzávěrkou 3. září 2008. Bylo podáno celkem 27 projektových návrhů s celkovým rozpočtem 323 mil. € pro výzkum v rámci různých konsorcií, která celkově požadují 170 mil. € veřejného financování od zúčastněných členských států a od společného podniku (JU) Artemis. Do projektových návrhů se zapojilo celkem 397 účastníků ze 22 různých evropských zemí. Těto první výzvy se účastní všichni hlavní evropští hráči ve výzkumu vestavěných systémů a podíl malých a středních podniků činí 28 %.

První výzva byla tedy úspěšná jak v lákání velkých strategických iniciativ, tak menších, více výzkumně zaměřených záměrů. Tato kombinace byla zamýšlena pracovním programem Artemis a výsledky první výzvy představují pozitivní odezvu na tuto snahu. Projektové návrhy pokrývají všech 8 podprogramů pracovního programu Artemis s prioritou v podprogramech 1, 3 a 5, jak bylo rovněž předpokládáno. Dalším krokem je výběr projektů s nejvyšším potenciálem pro úspěšnou realizaci a se značným průmyslovým, ekonomickým a společenským dopadem.

Výsledky hodnocení lze očekávat pravděpodobně koncem října 2008 a předpokládané zahájení řešení pro české účastníky v úspěšných projektech od 1. ledna 2009 (tzn. první čerpání z veřejných prostředků ČR až v roce 2009). Každý z podaných návrhů splňující základní podmínky přijatelnosti bude hodnocen čtyřmi hodnotiteli a bodován v rozmezí 0 - 10 body v následujících kritériích: (1) rele-

vance a přínos vzhledem k cílům výzvy, (2) VaV inovace a technická excelence, (3) vědecko-technologický přístup a pracovní plán, (4) tržní inovace a dopad a (5) kvalita konsorcia a managementu.

Struktura financování schválených projektů je pak následující (podíly členských zemí a podniků jsou průměrné):

- 1/6 celkových nákladů projektu bude hradit ES ve formě pevně stanoveného příspěvku,
- 2/6 celkových nákladů projektu bude hradit členská země,
- 3/6 celkových nákladů projektu bude do projektu vkládat v podobě věcných příspěvků (in kind) průmyslový výzkumný partner.

Výše prostředků, které ČR alokovala pro první výzvu Artemis, činí až 3 mil. €. Celkem tedy potenciálně může jít při první výzvě o výzkum českých partnerů s celkovými náklady (na 3 roky) ve výši až 9 mil. € (z toho pouze 1/3 z veřejných zdrojů ČR). Tato první výzva byla vyhlášena jako jednokolová z důvodu její rychlejší administrace a možnosti nasmlouvat podporu pro úspěšné projekty ještě do konce roku 2008. Další výzva Artemis je již plánována jako dvoukolová, to znamená, že v prvním kole budou přijímány pouze stručné anotace projektů (Project Outline), z nichž budou výzvou k dopracování a předložení do druhého kola vybrány pouze ty záměry, které prošly prvním kolem na základě kritérií definovaných v této výzvě.

Pro úspěšnou účast ve výzvách Artemis půjde v podmínkách České republiky zejména o nalezení špičkových průmyslových výzkumných partnerů z ČR připravených kofinancovat tento typ výzkumu a současně připravených investovat úsilí do negociace o své účasti v evropských konsorciích. Jako neúčinnější, ale poměrně nákladná strategie pro vstup do těchto konsorcií, se jeví zapojení a aktivní účast v průmyslové asociaci ARTEMISIA, kde se formulují a aktualizují víceleté pracovní programy, na základě kterých pak řídicí orgány (Public Authorities) zúčastněných zemí rozhodnou, s jakým rozpočtem se dané výzvy zúčastní. Výše tohoto příslibového rozpočtu tvořící 2/6 pak vede k potenciální možnosti pro ES uvolnit další 1/6.

Kontaktním místem pro potenciální zájemce o účast v iniciativě Artemis je Jiří Kadlec, e-mail: kadlec@utia.cas.cz.

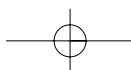
MARTIN KAŠPÁREK,
TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,
CEZLO BRUSEL,
KASPAREK@TC.CZ

Novinka při podávání projektů do třetí výzvy priority Zdraví

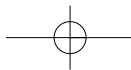
Od třetí výzvy, která byla otevřena 3. září 2008, dochází k významné změně při podávání a hodnocení projektů v prioritě Zdraví. Obojí, tj. jak podávání, tak hodnocení projektů bude probíhat buď jednokolově, nebo dvoukolově. Pro jednokolové podávání návrhů projektů se stávající pravidla nemění. Mění se pravidla v bodovém hodnocení projektů. Poradní skupina priority Zdraví (Health Advisory Group) a programový výbor (Programme Committee), předložily návrh dvoukolového podá-

vání návrhů projektů a hodnocení těchto projektů ve třetí výzvě priority Zdraví.

Dvoukolové podávání projektů je zaměřeno na témata **velkých integrovaných projektů (large-scale integrating projects)** v pracovním programu třetí výzvy priority Zdraví v aktivitách 1.1 - Vysoce výkonný výzkum (High-throughput research) a 2.1 - Sběr dat velkého rozsahu a systémy biologie (Large-scale data gathering and systems biology). Témata

v těchto dvou oblastech pokrývají velmi dynamicky se rozvíjející výzkum v oboru genomiky a systémů biologie.

Nově zaváděný dvoukolový proces má pomoci rozeznat nejaktuálnější a nejlepší koncepce a návrhy v těch výzkumných odvětvích, která vyžadují širokou mezinárodní spolupráci. Pro dvoukolové podávání projektů bylo Komisí navrženo sedm témat, jejichž přehled uvádí tabulka 1.

HEALTH-2009-1.1-1: Computational tools for genome annotation and genotype/phenotype data integration
HEALTH-2009-1.1-2: High throughput tools and technologies to analyse samples in large-scale human biobanks
HEALTH-2009-1.1-3: Tools, technologies and resources for the characterisation of protein functions
HEALTH-2009-2.1.1-1: Large-scale functional genomics effort in multi-cellular organisms to elucidate the function of human genes products
HEALTH-2009-2.1.1-2: Large-scale functional genomics efforts to identify molecular determinants of cancer
HEALTH-2009-2.1.1-3: Characterisation of human genetic variation in Europe
HEALTH-2009-2.1.2-1: Systems biology approaches for basic biological processes relevant to health and disease

Tabulka 1 – Témata s dvoukolovým hodnocením návrhů projektů

V pracovním programu jsou témata pro dvoukolové předkládání a hodnocení označena **FP7-HEALTH-2009-two-stage** a předpokládán rozpočet na jejich finanční podporu je 115 mil. €. Předpokládá se finanční podpora pro jeden i více velkých integrovaných projektů pro dané téma, podle nabídky a konkurence mezi jednotlivými tématy.

Předpokládaný časový plán pro dvoukolové podávání projektů

Třetí výzva priority Zdraví byla otevřena 3. září 2008, termín uzávěrky podání prvního stupně bude 3. prosince 2008, v 17.00 hod. bruselského času. Výsledky hodnocení prvního kola budou známy poslední týden ledna 2009, oznámení koordinátorovi úspěšného projektu a vyzvání k předložení plného návrhu projektu je plánováno na začátek února 2009, uzávěrka podání plného znění návrhu projektu se očekává 22. dubna 2009, hodnocení plného znění bude známo začátkem června 2009 a výsledky celkového hodnocení budou oficiálně oznámeny v srpnu 2009.

Podávání prvního návrhu dvoukolově podávaného návrhu

První (zkrácený) návrh musí být předložen elektronicky pomocí Electronic Proposal Submission Service (EPSS) do data uzávěrky. Detailní informace jsou uvedeny v pokynech ke dvoukolovému podávání návrhů projektů „Guide for Applicants for call FP7-HEALTH-2009-two-stage“.

První návrhy mají být zaměřeny na celkový vědecký a technický obsah a jasné vymezení kroků (milestones) vedoucích k zamýšleným výsledkům (intended results), jejich využití v praxi a očekávanému dopadu (vědeckému, ekonomickému, sociálnímu, environmentálnímu apod.). To vše v rozsahu 5 stran včetně tabulek a grafů. Žadatel dále uvede

Kritérium	Minimální počet bodů /z možných
S/T quality	4/5
Impact	3/5
Celkový počet bodů	8/10

Tabulka 2 – Bodová škála pro 1. kolo hodnocení

v rozsahu jedné strany složení konsorcia. Celkový rozsah 6 stran celkem je striktní, každá nadlimitní strana bude vyřazena a nebude brána při hodnocení v úvahu. Velikost písma musí být minimálně font 11. Projekty, které splní formální požadavky, budou hodnoceny následně podle dvou kritérií: S/T kvalita a dopad. Pro každé kritérium je stanovena bodová škála od 0 do 5 bodů, s možností půlbodového skóre.

Každý žadatel dostane ve stanovené lhůtě hodnocení zkráceného návrhu projektu (Evaluation Summary Reports = ESR). Pro úspěšné žadatele bude hodnocení navíc obsahovat i doporučení pro přípravu plného znění návrhu projektu (není myšleno poskytnout „nefér“ výhodu, ale pomoci pochopit zadání a očekávání Komise). Koordinátor bude o výsledku hodnocení informován e-mailem s příloženým hodnocením prvního návrhu projektu (ESR) a požádán o předložení plného znění v požadované lhůtě.

Podávání plného znění návrhu dvoukolově podávaného návrhu

Plné znění návrhu dvoukolově podávaného návrhu musí být předloženo elektronicky pomocí EPSS do výše uvedeného data nebo, jak je explicitně uvedeno v informaci koordinátorovi, ve výzvě k předložení plného znění návrhu projektu. Detailní informace jsou opět uvedeny v pokynech ke dvoukolovému podávání návrhů projektů „Guide for Applicants for call FP7-HEALTH-2009-two-stage“.

Plné znění návrhu projektu, zejména jeho stránkový rozsah, musí být v souladu s požadavky uvedenými v Guide for Applicants. Nadlimitní stránky nebudou při hodnocení brány v úvahu. Předpokládá se, že složení konsorcia bude v obou kolech shodné. Není to však závazné kritérium. V každém případě však musí být splněna podmínka minimální účasti v 7. RP.

Hodnocení plného znění návrhu projektu podléhá kompletnímu hodnocení podle tří kritérií (nikoli dvou, jak je tomu u prvního - zkráceného návrhu). **Nejedná se o doplňující hodnotící proceduru, hodnocení prvního - zkráceného návrhu není zohledňováno. Jde o nové nezávislé hodnocení plného znění návrhu projektu.** Hodnocení plného znění návrhu projektu podléhá kompletnímu hodnocení podle tří kritérií: S/T kvalita, implementace a dopad. Pro každé kritérium jsou v tabulce 3 uvedeny prahové a maximální hodnoty. Na základě výsledků sestaví Komise seznam projektů, které budou postoupeny k negociaci na základě vyjádření panelu expertů a podle předpokládané výše rozpočtu.

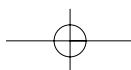
Kritérium	Minimální počet bodů /z možných
S/T quality	4/5
Implementation	3/5
Impact	3/5
Celkový počet bodů	12/15

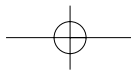
Tabulka 3 – Bodová škála pro 2. kolo hodnocení

Etická pravidla.

Splnění požadavků etických pravidel nebude bráno v úvahu v návrhu projektu podaném do prvního kola, ale musí být detailně zpracováno v návrhu projektu ve druhém kole. Podrobnosti jsou uvedeny v Guide for Applicants.

JUDITA KINKOROVÁ,
TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,
KINKOROVA@TC.CZ

Projekt FOOD-N-Co, brána ke spolupráci s třetími zeměmi v prioritě „Zemědělství, potravin a biotechnologie“

FOOD-N-Co (zkráceně FNC) je projektem 6. rámcového programu. Tříletý projekt byl zahájen v únoru 2006 a má tedy za sebou dvě třetiny svého trvání. Hlavním cílem projektu je vytvářet a podporovat spolupráci s vědci a výzkumníky ze třetích zemí a podpořit jejich účast na evropských vědeckých programech, a to zejména v oblasti 6. rámcového programu „Kvalita a bezpečnost potravin“ a v prioritě 7. RP „Zemědělství, potravin a biotechnologie“.

Projekt má 21 partnerů, kteří se dělí do dvou skupin. Partneri z členských zemí poskytují svým kolegům ze třetích zemí, tj. těch, které v době zahájení projektu nebyly ani členskými státy, ani státy přidruženými k 7. RP, informace, předávají jim své zkušenosti, pomáhají v navazování kontaktů a v neposlední řadě je trénují, aby dokázali proplout skrze všechna administrativní úskalí, která provázejí přípravu projektu, až k jeho úspěšnému podání.

Ze třetích zemí jsou v projektu aktivně zastoupeny Indie, Čína, Brazílie, Chile, Argentina, Mexiko, Jižní Afrika, Egypt, Maroko, Jordánsko, Tunisko, Srbsko a Chorvatsko. Projekt tedy pokrývá nejvýznamnější z rychle rostoucích ekonomik a států, které mají pro EU v dané oblasti strategický význam, jako jsou například středomořské země nebo státy západního Balkánu. Projekt je koordinován nizozemskou kontaktní organizací pro 7. RP SenterNovem, z dalších členských států jsou do projektu zapojeny organizace z Rakouska, Itálie, Belgie, Polska a Maďarska. Českou republiku v projektu zastupuje Technologické centrum.

Činnost

Praktickou činnost projektu lze rozdělit do tří základních linií:

1. Zvyšování informovanosti v třetích zemích (organizování národních informačních dnů a tréninků pro kontaktní pracovníky, výměnné stáže mezi evropskou organizací a organizací ze třetích zemí, tzv. twinning.

2. Vytvoření sítě a podpora komunikace mezi partnery projektu a potažmo vědeckými komunitami v daných zemích (web, newsletter, konference).

3. Aktivity na přímou podporu zapojení týmů ze třetích zemí do projektů prostřednictvím tzv. brokerage event a vytvořením společné databáze výzkumných organizací.

Databáze a newsletter

Pro konkrétní české vědecké týmy může být projekt FOOD-N-CO bránou k nalezení vhodného partnera do projektu, k získání informací o možnostech vědecké spolupráce se zeměmi, které jsou partnery projektu, a navázání kontaktu s nimi. Všechny důležité klíče k této bráně lze nalézt na stránkách <http://www.food-n-co.net/>. Tyto stránky obsahují všechny čísla pravidelného Newsletteru s informacemi o budoucích akcích pořádaných v oblasti priority „Zemědělství, potravin a biotechnologie“, informace o uskutečněných akcích projektu, o výzvách 7. RP a jejich výsledcích, ale také například o zajímavých projektech nebo vědeckých programech cílených na partnerské země projektu.

Klíčovou částí projektu je databáze vědeckých týmů z členských zemí projektu, které se chtějí zapojit do 7. RP. Do databáze lze vstoupit z webových stránek, k volnému prohlížení profilů vědeckých týmů je nutná registrace. V databázi je v současné chvíli asi sto aktuálních nabídek. Nabídky jsou průběžně aktualizovány. Projektový tým se snaží také najít možnost, jak zajistit fungování databáze i po skončení projektu FOOD-N-CO.

MICHAL PACVOŇ,

TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,

PACVON@TC.CZ

Výsledky druhé výzvy projektů Výzkum pro MSP

Druhá výzva 7. RP k předkládání návrhů projektů Výzkum pro (MSP FP7-SME-2008-1) byla publikována koncem roku 2007 s uzávěrkou 11. 4. 2008. V této výzvě bylo požadováno předkládání kompletních návrhů projektů pro hodnocení jednostupňovou procedurou. Pro financování projektů bylo k dispozici 100 mil. €.

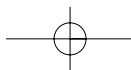
Zájem předkladatelů byl větší než u předcházející výzvy 7. RP s uzávěrkou 4. 9. 2007. Do uzávěrky v roce 2008 byly podány celkem 673 návrhy proti 592 návrhům, podaným do předchozí uzávěrky. Deset předložených návrhů mělo formální nedostatky a nebylo hodnoceno. Z 663 formálně správných návrhů 267 návrhů (40 %) splnilo hodnotící kritéria. Pro financování bylo vybráno 98 projektů (14,8 %) s hodnocením 13 bodů a vyšším. Na rezervním seznamu zůstalo 20 projektů s hodnocením 12,5. Další 15 návrhů s hodnocením 12,5 skončilo mezi odmítnutými návrhy.

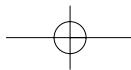
Ve formálně správných návrzích figurovalo celkem 5 570 účastníků, v projektech vybraných pro financování zůstalo celkem 850 řešitelských týmů (15,3 %). Průměrný rozpočet projektů vybraných pro financování činil 1,4 mil. €, průměrný požadovaný příspěvek v těchto projektech činil 1 mil. €.

Tematické rozdělení projektů je uvedeno v tabulce 1. Nejvíce projektů vybraných pro financování je zaměřeno na potravinářství, zemědělství,

Tematické zaměření	Počet projektů celkem	Počet projektů s českou účastí
Řídící systémy, informační a komunikační technologie, elektronika a elektrotechnika	16	0
Potravinářství, zemědělství, rybářství a lesnictví	21	2
Biotechnologie, genomika, zdravotní péče, lékařská a biomedicínská technika	10	1
Doprava	1	0
Energetika	9	0
Životní prostředí	15	3
Materiály	9	1
Procesy a technologie	13	0
Stavebnictví	4	0
Celkem	98	7

Tabulka 1 – Tematické zaměření projektů

Země koordinátora	Počet projektů celkem	Počet projektů s českou účastí
Velká Británie	22	2
Španělsko	17	2
Norsko	9	1
Německo	9	
Itálie	8	
Dánsko	4	
Rakousko	3	
Maďarsko	3	
Řecko	3	
Irsko	3	
Francie	3	
Litva	2	1
Švýcarsko	2	
Nizozemsko	2	
Rumunsko	2	
Chorvatsko	1	
Polsko	1	1
Kypr	1	
Finsko	1	
Portugalsko	1	
Turecko	1	
Celkem	98	7

Tabulka 2 – Počty projektů podle země koordinátora

rybářství a lesnictví (celkem 21), dále je 16 projektů zaměřeno na řídicí systémy, informační technologie a elektroniku a 15 na problematiku životního prostředí. Pouze jeden projekt je z oboru dopravy a čtyři z oboru stavebnictví.

Koordinátoři vybraných projektů pocházejí z 21 zemí. Nejvíce projektů budou koordinovat řešitelé z Velké Británie (22), Španělska (17), Norska a Německa (po 9 projektech). Poměrně úspěšní byli navrhovatelé z nových členských a asociovaných zemí. EK vybrala pro financování tři návrhy z Maďarska, po dvou z Litvy a Rumunska, po jednom z Polska, Kypru, Chorvatska a Turecka. Přehled projektů podle země navrhovatele je uveden v tabulce 2. Projekty jsou v 84 % případů koordinovány MSP.

České organizace navrhly pět projektů - po dvou z oborů stavebnictví a zemědělství a jeden z oboru textilního průmyslu. Všechny pět návrhů

splnilo první kritérium hodnocení - vědeckou a technickou kvalitu, kde byl požadavek dosáhnout tří bodů z pěti možných. Druhé kritérium (kvalita a efektivnost realizace projektu a jeho vedení), kde byl požadavek docílit rovněž tři body, splnily čtyři návrhy. U třetího kritéria (potenciální dopad rozšíření a využití výsledků projektu) byl stanoven vyšší limit - bylo nutno získat čtyři body z pěti. Tomuto požadavku vyhověl pouze jeden český návrh. Posledním požadavkem bylo dosáhnout minimálního součtu 11 bodů ze všech tří kritérií. Tomuto požadavku vyhověly dva návrhy. Všechna uvedená kritéria splnil pouze jeden český návrh. Celková výše jeho bodového hodnocení však nebyla dostatečná pro získání finančního příspěvku EK.

V návrzích bylo možné nalézt celkem 82 českých řešitelských týmů, v sedmi projektech vybraných pro financování jich zůstalo sedm (8,5 %). Všechny sedm řešitelů patří mezi malé a střední podniky. Čeští řešitelé požadovali v návrzích příspěvek EK ve výši 9,46 mil. €, v projektech vybraných pro financování činila tato položka 1,15 mil. €.

Řešitelům z ČR se v této výzvě příliš nedařilo. Nejen, že se nepodařilo získat financování pro některý český návrh, ale i úspěšnost českých řadových řešitelů (v počtu účastí) byla výrazně nižší než úspěšnost celoevropská. Česká úspěšnost byla pouze 8,5 % proti průměrné evropské úspěšnosti ve výši 15,3 %. V předchozích výzvách se úspěšnost českých řešitelů příliš nelišila od evropského průměru. V první výzvě 7. RP byla úspěšnost českých řešitelů 18 %, přičemž evropský průměr činil 17 %. V celém 6. RP činila úspěšnost českých týmů 11 % proti evropskému průměru 12 %. Snad se v této výzvě jedná o náhodný jev, není žádný důvod, proč by se měla česká úspěšnost výrazně odlišovat od evropské.

Počet českých řešitelů v návrzích (82) je nižší než v předchozí uzávěrce (119) a výrazně nižší než ve všech čtyřech uzávěrkách 6. RP (průměrně 186 českých týmů v návrzích v jedné uzávěrce). To může být způsobeno odklonem zájmu českých MSP od 7. RP. Příčinou může být dlouhodobě nízká úspěšnost při předkládání návrhů těchto projektů a atraktivní možnosti zapojení do národních programů.

Třetí výzva k předkládání návrhů projektů Výzkum pro MSP bude publikována v roce 2009 s uzávěrkou v roce 2010.

MARTIN ŠKARKA,

TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,
SKARKA@TC.CZ

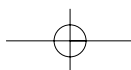

AKCE MARIE CURIE, SPECIFICKÝ PROGRAM „LIDÉ“, AKTUALIZOVANÉ VYDÁNÍ

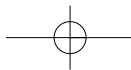
Druhé, aktualizované vydání brožury, umožňuje zájemcům rychlou orientaci v 10 typech akcí Marie Curie včetně informace o jejich financování v 7. RP. Informace vycházejí z pracovního programu LIDÉ platného v červnu 2008 a návrhu pracovního programu pro rok 2009. Brožuru si můžete stáhnout, prohlédnout a objednat prostřednictvím objednávkového formuláře na www.tc.cz

VÝKLADOVÝ SLOVNÍK VYBRANÝCH POJMŮ 7. RP A PROGRAMŮ SOUVISEJÍCÍCH

Nová brožura edice VADEMECUM 7. RP usnadňuje orientaci v pojmech, s nimiž se nejčastěji setkávají zájemci o účast v rámcových programech EU. Kromě výkladového slovníku obsahuje anglicko-český a česko-anglický slovník všech vysvětlených výrazů, seznam použitých zkratk a odkazy na související webové stránky. Slovník si můžete prohlédnout, stáhnout, případně objednat i v tištěné podobě prostřednictvím objednávkového formuláře na www.tc.cz

Nový praktický průvodce financováním ze zdrojů EU

Snaha přiblížit možnosti financování výzkumu, inovací a aktivit soudržnosti v rámci EU, přivedla Evropskou komisi k vydání průvodce pod názvem **Practical Guide to EU funding opportunities for Research and Innovation**. Průvodce navazuje na sdělení Evropské komise č. 474 o konkurenceschopnosti evropských regionů díky podpoře výzkumu a inovací ze srpna 2007, které vyjadřovalo potřebu efektivnějšího využití dostupných zdrojů financování.

Cílem průvodce je zejména čtivou a srozumitelnou formou představit jednotlivé zdroje finančních prostředků EU veřejnosti a zejména usnadnit orientaci v existujících nástrojích pro financování. Jedná se tedy o průvodce těmito komunitárními programy a fondy: 7. RP pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace, Rámcový program konkurenceschopnost a inovace (CIP), Strukturální fondy a Fond soudržnosti (SF). Aby celkový dopad vynaložených prostředků co možná neúčinněji přispěl k naplnění cílů Lisabonské strategie, je nezbytné usilovat o to, aby finanční zdroje na podporu výzkumu a inovací byly využity ve vzájemné spojitosti.

Struktura téměř 60stránkového průvodce je koncipována tak, aby čtenář poměrně rychle získal představu o tom, jaké jsou principy využívání finančních zdrojů. V úvodu je popsán postup, jak samotnou myšlenku na projekt uchopit a konkretizovat a jak získat podporu pro výzkumné, inovační a podnikatelské záměry. Následuje návod, jak pomocí strukturovaného dotazníku (tzv. checklist) najít tu správnou cestu bludištěm rozhodování. Na konkrétních příkladech jsou vysvětleny rozdíly mezi pojmy spolufinancování (co-financing) a doplňkové financování (complementary financing), u kterých velmi často dochází k zaměňování a špatné interpretaci. Popsány jsou i role národních a regionálních administrativ a jejich kompetence při implementaci finančních nástrojů v jednotlivých zemích.

Další, neméně zajímavou částí průvodce, je již zmíněný dotazník. Je strukturován podle šesti cíleně zaměřených otázek, jejich možných

variant u dílčích programů a obsahuje samozřejmě i modelové odpovědi (např.: *Je daný subjekt schopen získat prostředky? Lze plánovanou aktivitu vůbec realizovat? Jakou formu finančního příspěvku je možno získat?* a podobně). Nejenom odpovědi pro konkrétní situaci, ale i věcné poznámky, upřesnění a zdůraznění specifik představují skutečnou pomoc a jednoduchou orientaci v dané problematice. Žadatel tak má možnost zjistit, ke kterému typu prostředků má jeho záměr nejbližší a jaké úpravy je nutno provést, aby šance na úspěch projektu byla co nejvyšší.

Pro snazší pochopení klíčových aspektů jednotlivých programů (7. RP, CIP a SF) je rovněž součástí průvodce jejich popisná část (přílohy 1 - 3), která obsahuje stručné informace „v kostce“, jako jsou např. struktura a pokrytí programu, režimy financování, kolik prostředků je k dispozici a kdo a jak o ně může požádat. Nezbytnou součástí jsou samozřejmě internetové zdroje a dokumenty poskytující aktuální informace (ucelený seznam je v závěru průvodce).

Na vypracování průvodce se podílela skupina odborníků za významné podpory evropských komisařů pro zemědělství a venkov (Mariann Fischer Boel), informační společnost a média (Viviane Reding), energii (Andris Pielbags), rybolov a námořní politiku (Joe Borg), zaměstnanost a sociální záležitosti (Vladimír Špidla) a transport (Antonio Tajani).

V současné době je průvodce k dispozici na stránkách **CORDIS** v anglické verzi a do budoucna se počítá s jeho překlady do jednotlivých pracovních jazyků EU a s vytvořením webové aplikace pro veřejnost.

Další informace:

http://cordis.europa.eu/eu-funding-guide/home_en.html

KATEŘINA SLAVÍKOVÁ,
TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,
SLAVIKOVA@TC.CZ

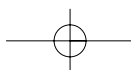
O indikátorech vědy a techniky

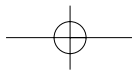
Ve dnech 17. – 19. září proběhla na Vídeňské univerzitě **10. mezinárodní konference O indikátorech vědy a techniky**. Anglický název tohoto setkání, totiž „Excellence and Emergence“ (s podtitulkem „Nová výzva pro kombinaci kvantitativních a kvalitativních přístupů“) naznačoval, že konference chce poskytnout fórum pro diskusi o tom, zda vůbec a případně jak scientometrické indikátory extrahují z dnešního čilého výzkumnického provozu to nejlepší (excellence) či dokonce, zda mohou odhalit i vznikající perspektivní témata (emergence), v nichž se ještě ten provoz neustavil.

Více než 500 účastníků si mohlo vybrat jednání mezi 18 paralelními sekcemi a třemi plenárními zasedáními. Celkem bylo prosloveno 63 přednášek a prezentováno 62 posterů. Konference se zabývala kvantitativními a kvalitativními metodami se speciálním zaměřením na hodnocení akademické výkonnosti, indikátory vědy a technologií pro identifikaci vznikajících směrů, oborovou relevancí bibliometrických indikátorů (přírodní vědy, technika a sociální a humanitní vědy), interakcí mezi „otevřeným přístupem“ a scientometrickými metodami, vizualizací a mapováním vědy (nástroji metodami a aplikacemi), přesností a spolehlivostí datových zdrojů pro scientometrické studie, řízením vědeckých organizací a měřením bibliometrických dat.

Mezi sponzory konference patřily i dvě nejvýznamnější firmy, které monitorují vědeckou produkci, tj. Thomson Reuters s databází Web of Science a Elsevier B.V. s databází Scopus. Řada příspěvků se zabývala právě porovnáním těchto dvou databází, které jsou v hojně míře využívány k hodnocení produkce či výkonu výzkumných institucí. Zkušenosti prezentované na konferenci (např. Norsko, Flandry) vesměs ukázaly pozitivní vliv scientometrie na kvalitu vědecké produkce. Bližší informace o tom, „k čemu je ta scientometrie vlastně dobrá“, lze získat na <http://www.scimagojr.com/>, na které španělská firma SCImago provozuje portál, umožňující porovnání vědecké kvality časopisů i kvality vědecké produkce zemí. Konference se prakticky nedotkla problematiky evropského výzkumu, pouze jeden poster se zabýval geografickým a tematickým mapováním sítě excellence. Konference jednoznačně ukázala, že scientometrie je plnokrevný vědní obor, který využívá rozsáhlého instrumentaria statistických metod, a zdá se, že valná většina evropských států (ale i Čína a Indie) přihlíží ke scientometrickým analýzám při formování své politiky výzkumu a vývoje.

VLADIMÍR ALBRECHT,
TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,
ALBRECHT@TC.CZ

Dalším řešením je využívání satelitní navigace. Toto zařízení nejenom zvyšuje komfort řidiče, ale zároveň mu nabídne trasu, která je podle různých kritérií nejoptimálnější. Může se jednat o nabídku nejkratší, nejrychlejší, nejekonomičtější trasy a podobně. Nabídka zohledňuje aktuální situaci, to znamená, že přihlíží k vlivům počasí, zácpám, nehodám, uzavírkám a podobně. Ve svém důsledku povede masové využívání této navigace k minimalizaci ztrátových časů při přepravě, k optimalizaci dopravních toků a k lepšímu využívání stávající infrastruktury.

Vozidlo pro provoz bez řidiče - projekt 6. RP CITYMOBIL

Foto: M. Škarka

Velká pozornost byla věnována bezpečnosti na silnicích. Přes dílčí úspěchy se nedaří plnit strategické záměry, a silniční doprava zůstává zdaleka nejrizikovějším hospodářským odvětvím. Zkouší se mnoho informačních systémů, které varují řidiče před možnou kolizí, bylo zavedeno mnoho technických zlepšení (povinná instalace ABS), používají se nová projektová řešení při návrhu infrastruktury, doprava je řízena z operačních středisek. Přes tato a další přijatá opatření zůstává lidský faktor stále nejkritičtějším prvkem silniční bezpečnosti.

Na doprovodné technické výstavě bylo možné nalézt mezi 36 stánky expozice výrobců automobilů (Renault, Volkswagen), evropských asociací a svazů (ERTRAC, CEDR, FEHRL, EARPA), Evropské komise i dodavatelů technických komponent a systémů (Kapsch). Zajímavým exponátem bylo vozidlo pro

pohyb bez řidiče, určené pro dopravu osob a zboží, které bylo vyvinuto v rámci řešení integrovaného projektu 6. RP CITYMOBIL (www.citymobil-project.eu). Pohyb vozidla je naprogramován operátorem a řízen pomocí satelitní navigace. Vozidlo je vybaveno čidlem pro indikaci překážek a počítačovým systémem pro jejich analýzu.

Účastníci konference měli možnost zúčastnit se technických exkurzí. První z nich směřovala na stavbu městského silničního tunelu Šentvid v Lublani. Tunel je dlouhý 1060 m a je součástí budovaného dálničního úseku o délce 5,5 km s několika komplikovanými dálničními křižovatkami. Dále bylo možno seznámit se s činností a provozem operačního střediska na dálnici Vransko – Blagovica. Třetí exkurze přiblížila zájemcům stavbu dálnice v krasové oblasti blízko známé jeskyně Postojna.

Letošního ročníku konference se zúčastnilo více českých účastníků než předchozího, který se konal v roce 2006 ve švédském Göteborgu. Jediným českým zástupcem, který aktivně vystoupil, byl Josef Mikulík z brněnského Centra dopravního výzkumu, který moderoval sekci Prevence a analýza nehod. Žádná organizace z České republiky neměla na akci svůj stánek.

Pořadatelské město Lublaň je zkušeným řešitelem demonstračních projektů v oblasti městské mobility rámcových programů EU CIVITAS (<http://www.civitas-initiative.org>). V minulosti bylo jedním z řešitelů projektu MOBILIS (http://www.civitas-initiative.org/project_sheet?lan=en&id=2) a letos bude koordinátorem zahajovaného projektu ELAN, kterého se zúčastní i řešitelé z Brna (<http://www.brno.cz/index.php?nav01=2222&nav02=1249&nav03=1284&nav04=8639>).

Po úspěšném druhém ročníku konference TRA 2008 se zájemci mohou těšit na příští, již třetí ročník konference TRA, který se bude konat v roce 2010 v Belgii.

MARTIN ŠKARKA,

TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,
SKARKA@TC.CZ

PŘEHLED VYBRANÝCH AKCÍ V OBORU POZEMNÍ DOPRAVY V LETECH 2009-10

Ve dnech 21. - 25. 9. 2009 se bude konat ve Stockholmu „16th ITS World Congress“ - Intelligent Transport Systems and Services. Informace lze nalézt na <http://www.its-sweden.com/WorldCongress2009>

Ve dnech 27. - 28. 1. 2010 se bude konat v Lahti ve Finsku „28th Winter Road Congress“, detailní informace byly zveřejněny na www.tieyhdistys.fi

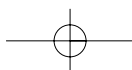
Ve dnech 23. - 26. 4. 2010 se bude konat v Amsterdamu mezinárodní veletrh Intertraffic. Informa-

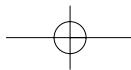
ce lze nalézt na <http://www.amsterdam.intertraffic.com/>

Informace o dalších akcích lze nalézt na informačním portálu projektu Transport Research Knowledge Centre (TRKC) www.transport-research.info

MARTIN ŠKARKA,

TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,
SKARKA@TC.CZ

EUFORDIA 2009

V rámci českého předsednictví EU se ve dnech 24. – 25. února 2009 uskuteční mezinárodní setkání EUFORDIA 2009 (EUropean FOund on Research and Development Impact Analysis), jehož hlavním tématem bude hodnocení národních a evropských dopadů 6. RP. Tato konference chce šířejší přispět k současně probíhající evropské debatě o hodnocení dopadů rámcových programů. Zároveň by její výsledky a závěry měly přinést nové impulsy ke skutečnému hodnocení výsledků rámcových programů a jejich vlivu na konkurenceschopnost Evropy.

Připomeňme, že silným impulsem k debatě o hodnocení výsledků a dopadu rámcových programů byla zpráva (s poněkud rozlehlým názvem: „Zvláštní zpráva č. 9/2007 k hodnocení rámcových programů EU pro výzkum a technologický rozvoj – je možné zlepšit přístup Komise?“ spolu s odpověďmi, viz <http://eca.europa.eu>), kterou Evropský účetní dvůr uveřejnil v závěru minulého roku. Název zprávy dává tušit kritický postoj vůči nedostatku informací, na jejichž základě by bylo možné objektivně hodnotit efektivitu rámcového programu. K této zprávě se pak na počátku letošního roku vyjádřil Evropský parlament, kde řada politiků a expertů volala po nutnosti použít pro hodnocení RP současné analytické metody. Návrhy na řešení celé situace se dosti různily, avšak celkem panuje shoda v tom, že hodnocení výsledků a dopadů rámcového programu musí být napříště mnohem více založeno na přístupu „more scientometrico“, než jak tomu bylo v dosavadních zprávách Evropské komise. Ostatně takový přístup už dávno zdomácněl v USA, v Jižní Koreji a v dalších zemích. Ale sama Evropská komise letos, poprvé v celé čtvrtstoleté historii rámcových programů, implementuje metody ex-post hodnocení 6. RP a právě jeho výsledky by už mohly být známy na počátku r. 2009.

Konference EUFORDIA 2009 bude rozdělena do tří hlavních sekcí:
- role hodnocení VaV při budování ERA a posilování Lisabonské strategie;
- hodnocení dopadů programů VaV na národní a evropské úrovni;
- metody a nástroje hodnocení dopadu.

První den konference bude zaměřen na přehled mezinárodních zkušeností s hodnocením velkých programů výzkumu a vývoje. Během prvního dne by měla zaznít hlavní přednáška, totiž stručná zpráva o výsledcích ex-post hodnocení 6. RP, na kterém pracuje skupina asi 15 expertů jmenovaných Evropskou komisí. Program dále počítá se zprávou o hodnocení programu IST, které má tradičně vysokou metodickou úroveň. Dále bude prezentována švédská studie o dopadu 6. RP na konkurenceschopnost vybraných průmyslových sektorů ve Švédsku, španělská studie analyzující strukturu španělských účastníků 6. RP a důvody jejich účasti v evropských projektech. Česká studie bude zaměřena na bibliometrickou analýzu publikací, na nichž se podíleli čeští účastníci projektů 6. RP. Druhý den bude věnován metodologickým otázkám hodnocení a analytickým nástrojům pro hodnocení dopadu. Je pravděpodobné, že zde zazní výsledky „meta-evaluace 6. RP“, jejíž závěry jsou závažné už jen proto, že vycházejí z mnoha jednotlivých, většinou dosti specializovaných, studií národních a oborových. Konferenci bude doprovázet i sekce posterů, která bude věnována národním ex-post hodnocením 6. RP a / nebo studiím hodnocení dopadu.

Účast na konferenci mezi jinými přislíbili Peter Fisch a Peter Johnston z Evropské komise, Heung Deug Hong z korejské Kangwon National University, Julia Lane z americké National Science Foundation, Stefan Kuhlmann z nizozemské University of Twente, Erik Arnold, ředitel Technopolisu, a další.

Více o konferenci EUFORDIA 2009 včetně jejího předběžného programu je k dispozici webových stránkách www.eufordia2009.eu. Zde jsou též informace o souvisejících akcích, které proběhnou v Bruselu, a na jejichž přípravě se podílí kancelář CZELO. Konference EUFORDIA 2009 je pořádána Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s Technologickým centrem Akademie věd ČR.

VLADIMÍR ALBRECHT, LENKA HAVLÍČKOVÁ,

TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR, ALBRECHT@TC.CZ, HAVLICKOVA@TC.CZ

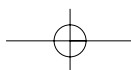
Kalendář vybraných akcí sítě Enterprise Europe Network

Listopad - prosinec 2008

- 1. 11. 2008 Bioforum Partnering Event 2008 – technologická burza – Milán (Itálie)
- 5. 11. 2008 MicroMotive08 – technologická burza
– Partnering Event for Mikroelektronika & Automobily – Villach (Rakousko)
- 6. 11. 2008 GEO2 2008 – veletrh technologií udržitelného rozvoje – Bilbao (Španělsko)
- 7. 11. 2008 Biomass Workshop – mise technologického transferu – Berlín (Německo)
- 12. 11. 2008 Obchodní jednání při ELMIA SUBCONTRACTOR – jednání s podniky z EU
- 12. 11. 2008 Energienutzung im Umbruch – expertní dny, technologická burza – Linz (Rakousko)
- 12. 11. 2008 Kontaktní burza českých výrobních družstev s německými partnery – Praha (Česká republika)
- 18. 11. 2008 Transport and Logistics Brokerage Event – burza dopravy a logistiky – Bilbao (Španělsko)
- 20. 11. 2008 Medical Technologies Partnering Event – technologická burza – Düsseldorf (Německo)
- 20. 11. 2008 B2B@BalticFuture 2008 – technologická burza – Rostock (Německo)
- 24. 11. 2008 Food Mood Technology Partnership Event – technologická burza – Turín (Itálie)
- 25. 11. 2008 Bauhaus.SOLAR – veletrh, výstava – Erfurt (Německo)
- 25. 11. 2008 TECHNOLOGY TRANSFER MISSION ICT LYON 2008 – technologická burza – Lyon (Francie)
- 26. 11. 2008 Photonics Valencia 2008 – technologická burza – Valencie (Španělsko)
- 27. 11. 2008 SME FORUM 2008 – technologická burza – Luxembourg (Luxembourg)
- 1. 12. 2008 Brokerage event Homeland Security. HOMSEC2008 – technologická burza – Madrid (Španělsko)
- 2. 12. 2008 Pollutec Lyon – veletrh environmentálních technologií – Lyon (Francie)
- 3. 12. 2008 European Bioalpine Convention on Bioinformatics and Proteomics – technologická burza – Ženeva (Švýcarsko)

Více informací: www.enterprise-europe-network.cz

echo

PŘÍLOHA 4-5/2008

informace o evropském výzkumu, vývoji a inovacích ISSN 1214-7982

66666

ZPRÁVA O ÚČASTI ČR V 6. RÁMCOVÉM PROGRAMU EVROPSKÉHO SPOLEČENSTVÍ A 6. RÁMCOVÉM PROGRAMU EURATOM

Zpracoval: Vladimír Albrecht

ZPRÁVA O ÚČASTI ČR V 6. RÁMCOVÉM PROGRAMU EVROPSKÉHO SPOLEČENSTVÍ A 6. RÁMCOVÉM PROGRAMU EURATOM

Zpracoval: Vladimír Albrecht

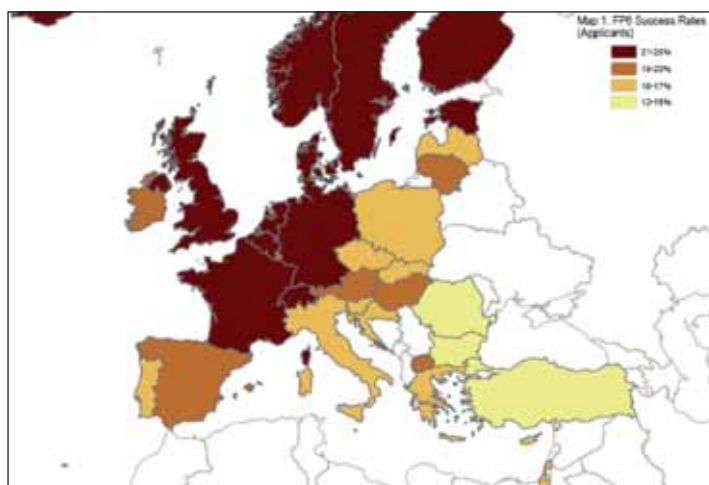
Obsah:

PODÍL TÝMŮ ČR NA PŘÍPRAVĚ PROJEKTŮ 6. RP	3
ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ÚČASTI ČR V PROJEKTECH 6. RP ES	5
ROZSAH A STRUKTURA MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE ČESKÝCH TÝMŮ	7
VYBRANÉ FINANČNÍ CHARAKTERISTIKY ÚČASTI ČR V 6. RP	9
CHARAKTERISTIKY ÚČASTI ČR V JEDNOTLIVÝCH PRIORITYCH 6. RP ES A PROGRAMU 6. RP EURATOM.....	12
CHARAKTERISTIKA ÚČASTI ČR V 6. RP PODLE TYPŮ PROJEKTŮ	14
CHARAKTERISTIKA ÚČASTI ČR V 6. RP ES PODLE TYPU ÚČASTNÍKŮ	15
ZÁVĚR.....	18

Zpráva o účasti ČR v 6. rámcovém programu Evropského společenství (6. RP ES)¹⁾ a 6. rámcovém programu Euratom (6. RP Euratom)²⁾

ECHO přináší statistiky účasti ČR v rámcových programech pravidelně a toto sdělení navazuje na předchozích pět zpráv o účasti ČR v 6 RP ES. Ty se vztahovaly postupně k rozdělení „první šestiny“, „první třetiny“, „první poloviny“ a „prvních dvou třetin rozpočtu“ a konečně přibližně „90 %“ rozpočtu 6. RP ES. V tomto sdělení vycházíme z údajů databáze E-CORDA, které Evropská komise (EK) zaregistrovala k datu 2. 6. 2008. Poslední verze databáze E-CORDA obsahuje údaje o **10 058 projektech**, u kterých proběhla úspěšně kontrakční jednání mezi EK a řešitelským konsorciem v období od první výzvy k předkládání projektů do 6. RP ES (17. 12. 2002) do 31. 1. 2008. Na řešení těchto projektů se podílí **74 400 týmů** z celého světa a EK jejich řešení podpoří částkou téměř **16,7 mld. €**, která odpovídá přibližně **95 % plánovaného rozpočtu RP** určeného pro tzv. „nepřímé akce“, tedy pro projekty 6. RP ES řešené mezinárodními konsorciemi (tj. po vyloučení výdajů na aktivity Společného výzkumného střediska, jež jsou označovány jako „přímé akce“ EK). EK považuje údaje uvedené ve zmíněné databázi za konečnou statistiku 6. RP ES.

Stejně jako v předchozích zprávách i zde hlavní metodické východisko analýzy účasti ČR v 6. RP ES spočívá v komparaci účastí českých týmů s týmy ostatních států EU. Komparativní statistiky jsou v této zprávě většinou uváděny explicitně buď pro všech 27 členských států EU, nebo je ČR porovnávána s agregovanými údaji pro EU-15 („staré členské státy“, které tvořily EU do 30. 4. 2004) a EU-11 („nové členské státy“, z nichž je ovšem při komparacích ČR vyňata), o které se EU rozšířila v květnu 2004 (tj. 9 států: CY, EE, HU, LT, LV, MT, PL, SI, SK)

Obr. 1 - Úspěšnost evropských zemí v 6. RP. Barevná škála úspěšnosti je uvedena v pravém horním rohu. Zdroj: Zpráva EK (ze dne 26. 6. 2008).

a v lednu 2007 (BG, RO). V některých případech však byly k dispozici údaje jen pro EU-12, a pak nezbyvá než porovnávat údaje pro ČR s agregovaným celkem nových členských států, jejichž údaje jsou ovšem ovlivněny samotnou ČR.

PODÍL TÝMŮ ČR NA PŘÍPRAVĚ PROJEKTŮ 6. RP

První výzvy k předkládání projektů do 6. RP ES byly zveřejněny 17. 12. 2002. Celkově bylo v 6. RP ES během let 2002 – 2006 zveřejněno **213 výzev, na které EK obdržela více než 56 000 návrhů projektů, na jejichž přípravě se podílelo více než 390 000 týmů z celého světa.** V období 2002 – 2006 se celkově 6 224 českých týmů podílelo na přípravě 4 766 návrhů projektů 6. RP ES. Na základě hodnocení prováděného skupinami mezinárodních hodnotitelů se pak EK rozhodla finančně podpořit řešení 876 projektů řešených mezinárodními konsorciemi, na jejichž práci se podílí celkově 1 068 českých týmů. V tomto smyslu hovoříme o úspěšných projektech a úspěšných účastnících a o projektové či účastnické úspěšnosti. Celková projektová úspěšnost (tj. procento úspěšných projektů ze všech návrhů s českými účastníky) byla na úrovni 18,4 % a účastnická úspěšnost českých týmů pak dosáhla 17,2 %. Jak projektová, tak i účastnická úspěšnost ČR byla nižší než průměrná či účastnická úspěšnost v celém 6. RP. Účastnickou úspěšnost evropských států ukazuje mapa na obr. 1.

¹⁾ 6. rámcový program Evropského společenství pro výzkum, technický rozvoj a demonstrace přispívající k vytvoření Evropského výzkumného prostoru a k inovacím (2002 až 2006)

6th framework programme of the European Community for research, technological development and demonstration activities, contributing to the creation of the European Research Area and to innovation (2002 to 2006)

²⁾ 6. rámcový program Evropského společenství pro atomovou energii (Euratom) v oblasti jaderného výzkumu a vzdělávání, který rovněž přispívá k vytváření Evropského výzkumného prostoru (2002 až 2006)

6th framework programme of the European Atomic Energy Community (Euratom) for nuclear research and training activities, also contributing to the creation of the European Research Area (2002 to 2006)

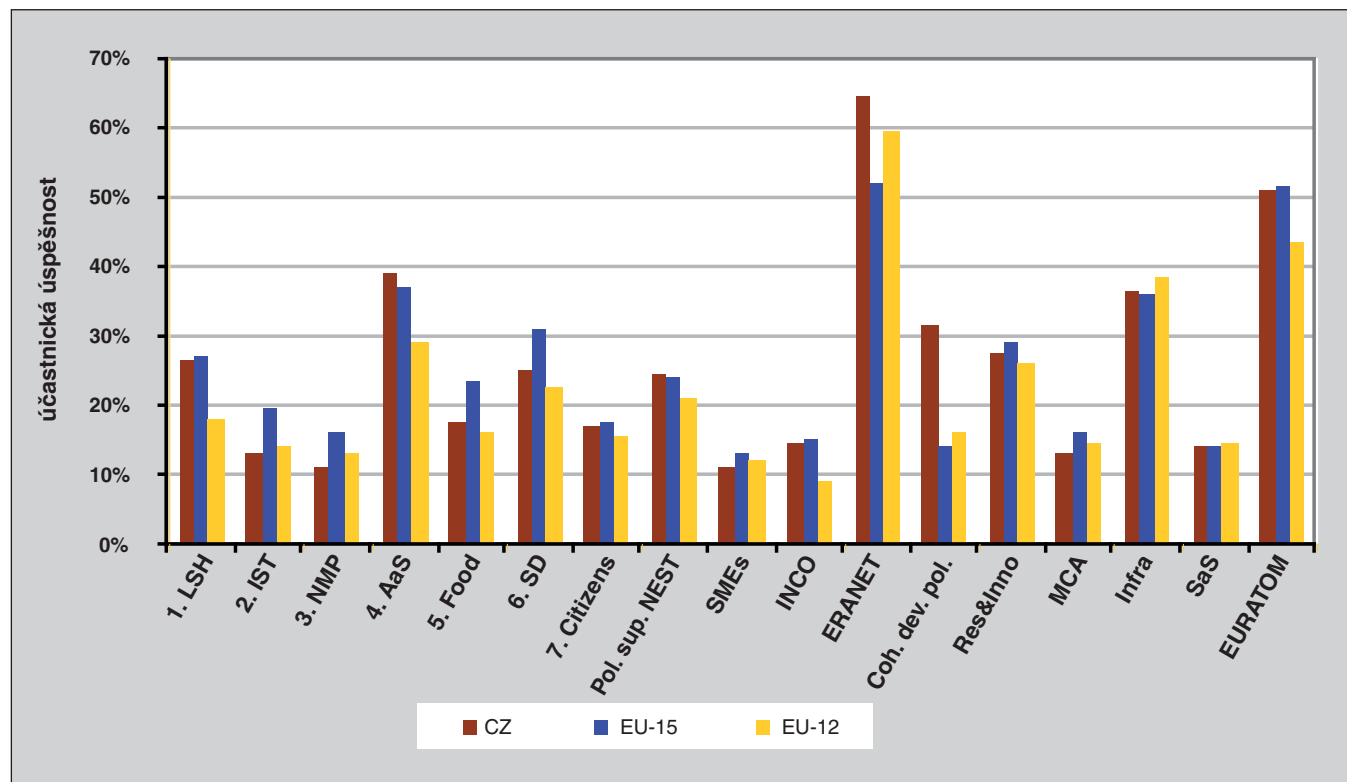
Mapa rozděluje evropské země podle účastnické úspěšnosti jejich týmů do čtyř kategorií. Nadprůměrně úspěšné jsou severské a západoevropské státy, k nimž se z nových členských států přiřadilo jen Estonsko. ČR se nachází ve třetí kategorii (úspěšnost 16 – 17 %), v níž je většina nových členských států, ale též Itálie, Řecko a Portugalsko. Nejnižší úspěšnost pak vykazují Rumunsko, Bulharsko a Turecko.

Je ovšem zřejmé, že jednotlivé tematické a horizontální priority 6. RP ES mají odlišnou úspěšnost. Sloupcový graf 1 porovnává účastnickou úspěšnost českých týmů s celkovou úspěšností starých členských států a nových členských států (v tomto případě včetně ČR). Předně je vidět, že ve všech sedmi tematických prioritách prvního specifického programu je úspěšnost celku EU-15 vyšší než úspěšnost EU-12. To už však neplatí v horizontálních prioritách, kde v projektech typu ERA-NET (zaměřených na koordinaci národních výzkumných programů zahraničním týmům, resp. na vytváření nových evropských programů) byl celek EU-12 úspěšnější než EU-15, a vyšší úspěšnost EU-12 je i v programu na koherentní rozvoj národních politik VaV a konečně i ve výzkumných infrastrukturách.

Pokud jde o samotnou ČR, pak je vidět, že úspěšnost českých týmů byla vyšší než úspěšnost EU-15 v leteckém a kosmickém výzkumu. ČR měla výrazně vyšší úspěšnost než EU-15 v těch prioritách, které jsou zaměřeny na zvýšení provázanosti a propojenosti národních výzkumů, tj. na „koherentní rozvoj národních politik“ a na „koordinaci výzkumu v EU“ prostřednictvím projektů ERA-NET. Tyto priority však čerpaly jen malou část rozpočtu 6. RP ES. Naproti tomu v prioritách, které disponovaly nejvyššími rozpočty, tj. IST a NMP byla úspěšnost ČR nejen nižší než u EU-15, ale též u EU-12.

Bodová část grafu 2 pak znovu porovnává úspěšnosti ČR a EU-15, které tentokrát sloupcový graf doplňuje o počty předkladatelů projektů připadající na 10milionovou populaci (v ČR a EU-15). Zvláště u ČR je patrné, že bodový graf dosahuje vyšších hodnot právě tam, kde sloupcový graf má hodnoty nižší, tj. vyšší účastnickou úspěšnost měla ČR v těch prioritách, v nichž se na přípravě návrhů projektů podílelo méně českých týmů.

Údaje pro ČR tak naznačují, že počty předkladatelů projektů a jejich úspěšnost jsou negativně korelovány, tj. čím vyšší byl počet předkladatelů projektů z ČR, tím méně byli úspěšní. I když se úspěšnost ČR nijak dramaticky neodlišuje od úspěšnosti celku EU-15 (jak už naznačil předchozí graf), zápornou korelaci mezi úspěšností a počtem předkladatelů z EU-15 už údaje nepotvrzují.

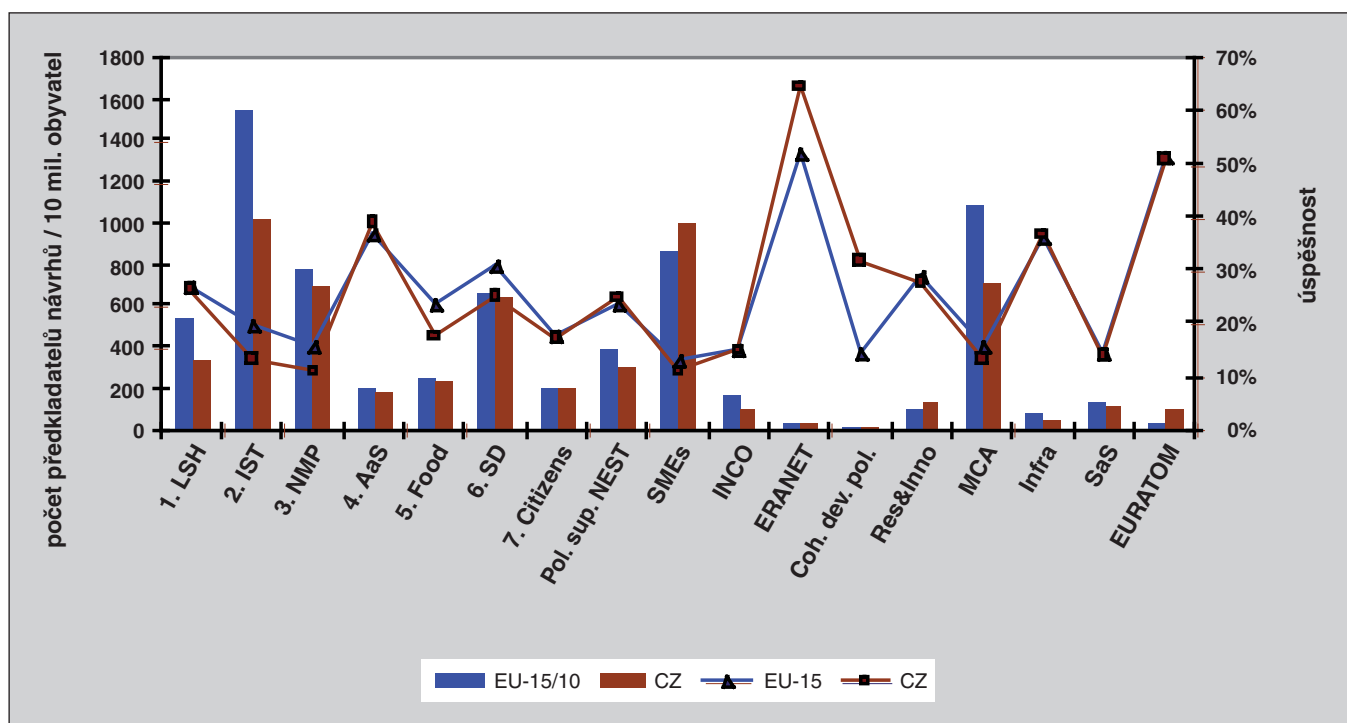
Graf 1 - Sloupce ukazují účastnickou úspěšnost týmů ČR (hnědé), EU-15 (modré) a EU-12 (tj. nových členských států včetně ČR) v prioritách 6. RP.

Zkratky, použité v grafu 2 a dále v textu označují tyto priority 6. RP ES:

1. LSH:	1. tematická priorita, Vědy o živé přírodě, biotechnologie a genomika pro zdraví
2. IST:	2. tematická priorita, Technologie informační společnosti
3. NMP:	3. tematická priorita: Nanotechnologie, nanovědy, nové inteligentní materiály a výrobní procesy
4. AaS:	4. tematická priorita, Letecký a kosmický výzkum

5. Food:	5. tematická priorita, Zdravé a bezpečné potraviny,
6. SD:	6. tematická priorita, která zahrnuje program Energie, Globální změny klimatu a Doprava
7. Citizens:	7. tematická priorita, Občané a vládnutí ve znalostní společnosti
Pol. sup.-NEST:	Výzkum na podporu politik a nové a nově vznikající vědy a technologie,
SMEs:	Výzkum ve prospěch malých a středních podniků
INCO:	Podpora mezinárodní spolupráce (s třetími státy, tj. s nečlenskými státy)
ERA-NET:	Podpora koordinace výzkumu v EU,
Coh.dev.pol:	Koherentní rozvoj národních politik VaV
Res. Inno:	Programy na podporu výzkumu a inovací
MCA:	Lidské zdroje a mobilita (tzv. akce Marie Curie -MCA)
Infrastr.:	Programy podporující nadnárodní využití vědeckých infrastruktur,
SaS:	Věda a společnost
EURATOM:	Program 6. RP EURATOM

I když program 6. RP EURATOM ve srovnání s 6. RP ES disponoval jen malým rozpočtem, nelze přehlédnout vysokou aktivitu ČR v přípravě projektů a současně jejich vysokou úspěšnost. V 6. RP ES však, s výjimkou výzkumu ve prospěch malých a středních podniků, byla aktivita přípravy projektů v EU-15 vyšší než v ČR a v prioritách s velkými rozpočty, v IST a LSH byla aktivita českých institucí při přípravě projektů dokonce velmi výrazně nižší než v EU-15. To ovšem platí i pro přípravu projektů studijních pobytů Marie Curie (priorita MCA). V souhrnu informace z obou grafů naznačuje nejméně příznivou situaci v prioritách IST a NMP: zde ČR měla nejen výrazně nižší aktivitu v přípravě projektů, ale připravené projekty měly nadto výrazně nižší úspěšnost než projekty připravené EU-15. Z tematických priorit se pak ČR nejpříznivěji jeví priority AaS a Citizens, v nichž jak aktivita přípravy projektů, tak jejich úspěšnost se jen nepatrně odlišovaly od odpovídajících hodnot pro EU-15.

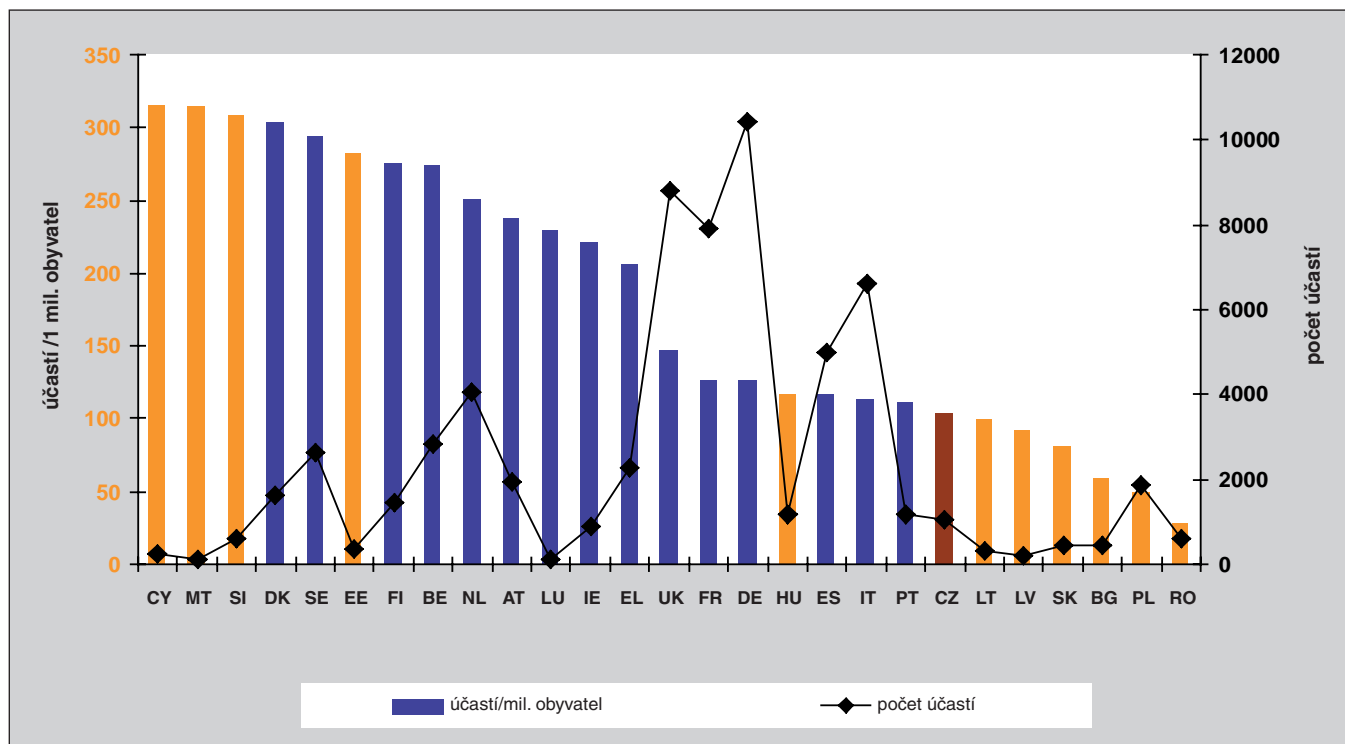

Graf 2 - Sloupcový graf porovnává počty předkladatelů projektů a jejich úspěšnosti pro ČR a EU-15. Počty předkladatelů jsou kvůli porovnatelnosti přepočítány na 10milionovou populaci.

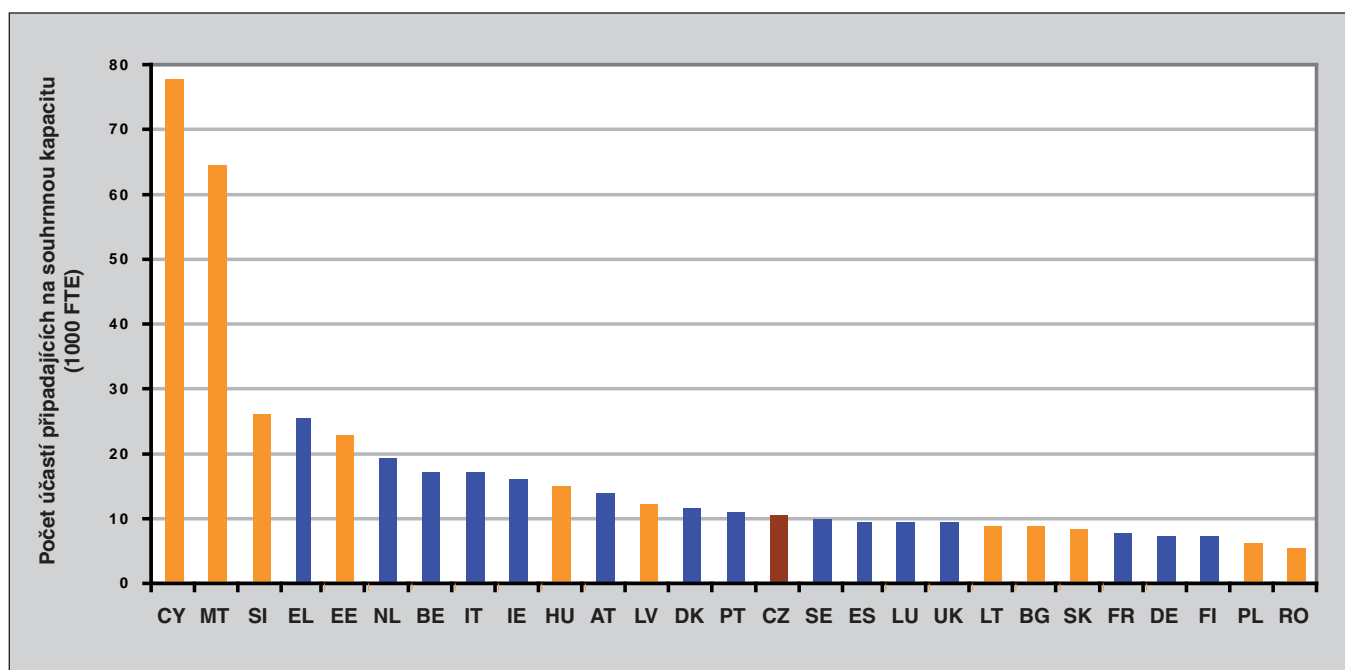
ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ÚČASTI ČR V PROJEKTECH 6. RP ES

EK dosud uzavřela v 6. RP ES 10 058 smluv o řešení projektů. Souhrnný rozpočet těchto projektů dosahuje 25 700 mil. € a EK je podpoří částkou 16 700 mil. € z rozpočtu 6. RP ES. Na řešení těchto projektů se budou podílet mezinárodní konsorcia, která souhrnně sestávají z 74 400 týmů z celého světa. Celkově 1 068 týmů z ČR se účastní na řešení 876 projektů 6. RP ES a programu 6. RP EURATOM. Čeští účastníci vstupují do projektů s celkovým rozpočtem 192,167 mil. € a požadují od EK podporu ve výši 131,156 mil. €. Čeští účastníci tak představují 1,44 % všech účastníků a částka kontrahovaná českými týmy reprezentuje přibližně 0,78 % částky, kterou EK dosud uvolnila z rozpočtu 6. RP ES. Průměrný rozpočet účasti českého týmu činí přibližně 182,9 tis. € a český tým požaduje v průměru podporu od EK ve výši asi 122,6 tis. €. Mezinárodní porovnání počtu účastí států EU-27 ve financovaných projektech ukazuje bodová část grafu 3. Z něj je patrné, že nejvyšší počet účastí v kontrahovaných projektech mají postupně Německo (DE), Velká Británie (UK), Francie (FR), Itálie (IT) atd. Je zřejmé, že počet

účástí je silně korelován s velikostí populace. Pro účely porovnání jsou proto počty účastí týmů z jednotlivých států přepočítány na 1 mil. obyvatel, které udává sloupcová část grafu 3 (státy jsou seřazeny podle klesající hodnoty tohoto indikátoru). V ČR připadá na 1 mil. obyvatel 105 účastí, což ji řadí na 21. místo mezi státy EU-27, příp. na 6. místo mezi novými členskými státy. V obou případech jde o stabilní pozici, kterou ČR měla při rozdělení první šestiny, pak první třetiny a též první poloviny rozpočtu 6. RP ES.

Graf 3 - Bodový graf (lomená čára) ukazuje účasti států EU-27 v kontrahovaných projektech 6. RP ES (do 31. 1. 2008), sloupce pak počet účastí připadajících na 1 mil. obyvatel. Novým členským státům přísluší žluté sloupce.

Graf 4 - Počet účastí připadajících na souhrnnou kapacitu výzkumníků v letech 2002 – 2006 vyjádřenou v 1000 plných pracovních úvazcích.

Podle údajů EUROSTAT z ledna 2007 vynakládala ČR na VaV v letech 2002 – 2006 každoročně více než 1,3% svého HDP. V grafu se ČR nachází přibližně v polovině skupiny 11 států (HU, ES, IT, PT, CZ, LT, LV, SK, BG, PL, RO), které, s výjimkou IT, naopak investovaly do svého systému VaV méně než 1% HDP; přitom lze prokázat vzájemnou souvislost mezi výší podpory VaV na národní úrovni a celkovým

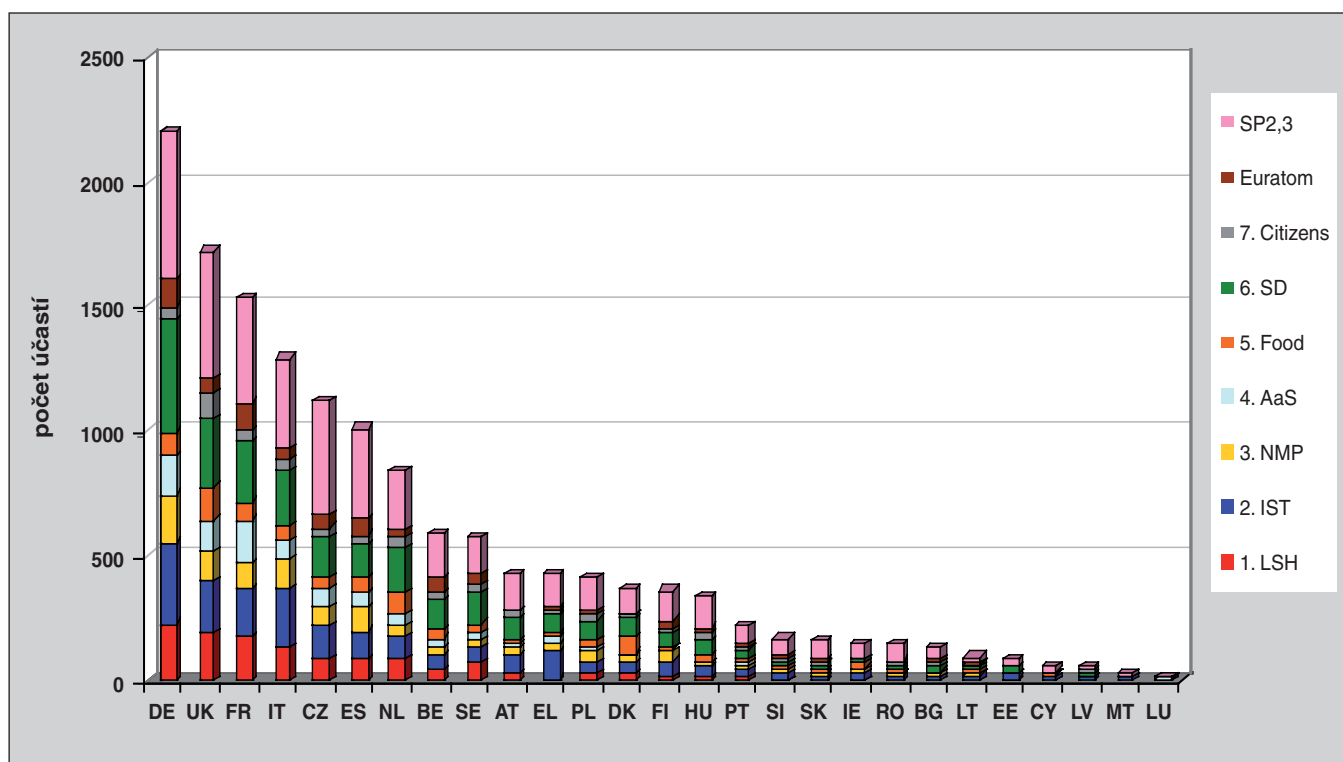
počtem účastí v RP. Analýza tohoto vztahu však překračuje rámec tohoto sdělení, a proto zde pouze vyslovíme domněnku, že „uvedené porovnání naznačuje, že celkový počet účastí českých týmů měl být vyšší, aby se tak ČR zařadila mezi země, které vydávají na systém VaV více než 1,3% HDP“.

O počtu účastí ovšem rozhoduje zásadním způsobem počet výzkumníků v národním systému výzkumu a vývoje. V grafu 4 jsou státy EU-27 seřazeny podle počtu účastí připadajících na souhrnnou kapacitu výzkumníků vyjádřenou v 1000 plných pracovních úvazcích (1000 FTE). Je zřejmé, že Kypr a Malta se v tomto indexu zcela vymykají zemím EU-27. Tento index mají častěji vyšší malé státy. Je ovšem zajímavé, že ve vysoce vyspělých státech (FR, DE, FI) připadá na 1000 FTE necelých 8 účastí v RP. V ČR připadá na 1000 FTE přibližně 11 účastí, a to ji řadí na 15. místo mezi státy EU-27, přičemž např. i SE a UK mají méně účastí na 1000 FTE než ČR.

ROZSAH A STRUKTURA MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE ČESKÝCH TÝMŮ

Na řešení 876 „českých projektů“ (tj. projektů s českými účastníky) se podílelo 1 068 českých týmů, které byly součástí 876 konsorcií, jež sestávala z 11 205 týmů z EU-15 a 1 659 týmů z EU-11 a ještě z 1 531 týmu ze zemí mimo EU. Celkově tak české týmy spolupracovaly se 14 395 týmy z celého světa. Je zřejmé, že 6. RP ES vytvořil pro české týmy podmínky pro zcela bezprecedentní rozsah mezinárodní spolupráce. Současně je zřejmé, že na této spolupráci měly největší podíly týmy z EU-26 (tj. EU bez ČR).

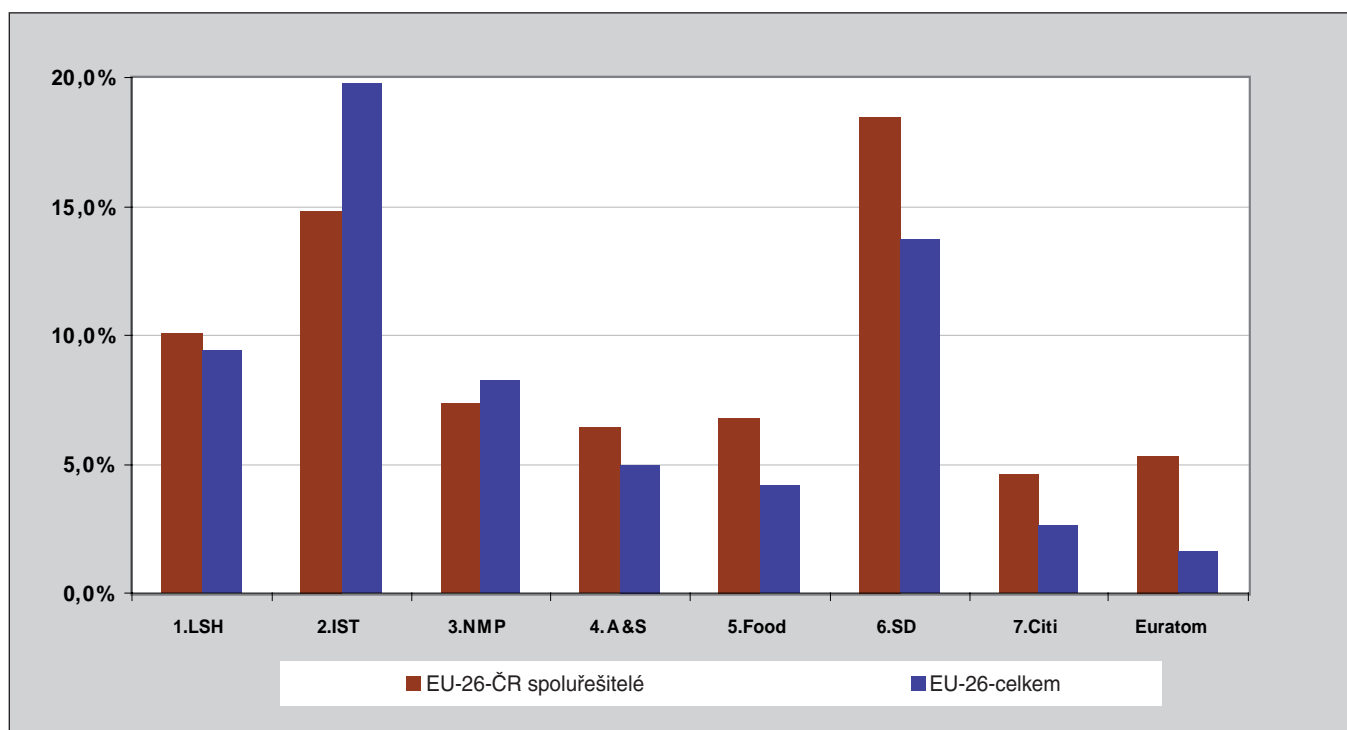
Sloupcový graf 5 ukazuje počty účastí týmů zemí EU v projektech, na jejichž řešení se podílely české týmy. Graf současně znázorňuje, jak byly týmy dané země rozděleny podle tematických priorit (Specifického programu SP1); aktivity 2. a 3. specifického programu jsou pak už sloučeny do jediného údaje (v grafu jde o části sloupců označené SP2, 3).

Graf 5 - Rozdělení 12 864 týmů EU-26, které spolupracovaly s českými účastníky na řešení projektů 6. RP ES.

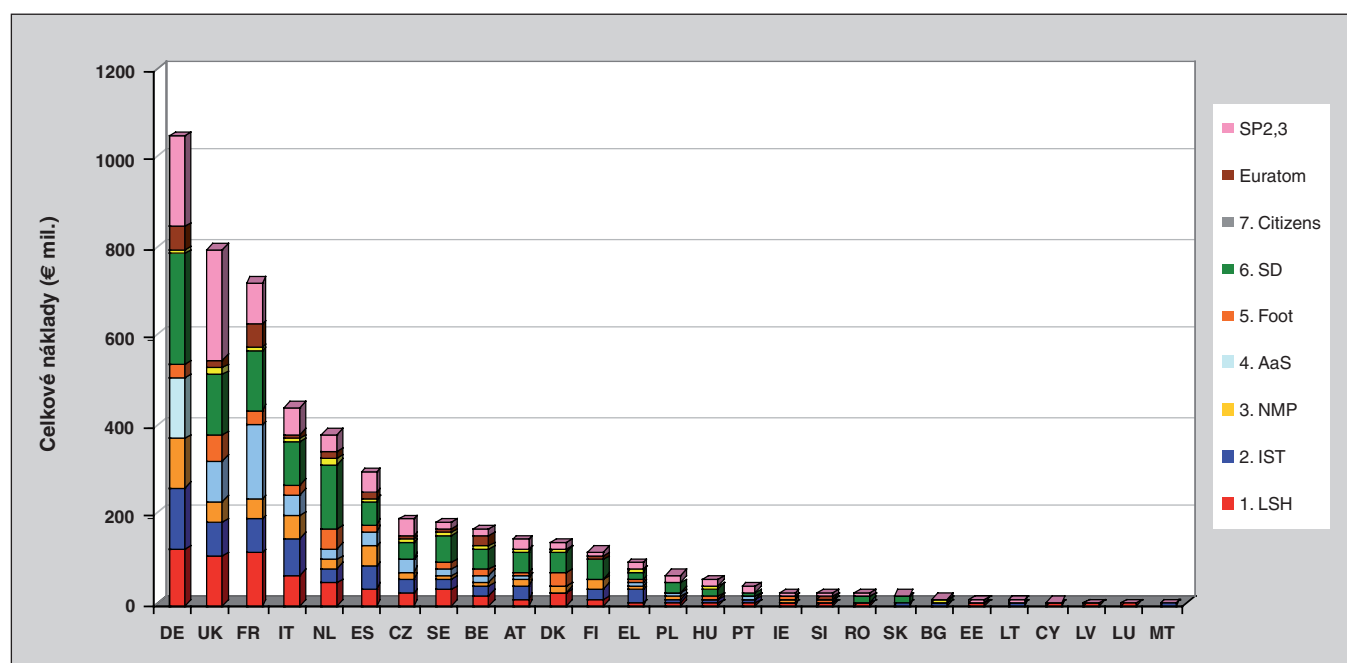
Je vidět, že české týmy spolupracovaly nejvíce s týmy z velkých zemí (nad 35 mil. obyvatel), tj. DE, UK, FR, IT, ES. Spolupráce s Polskem už svou četností zapadala spíše mezi ostatní nové členské státy než mezi uvedené velké země. Bylo ovšem možné očekávat, že počty spolupracujících týmů budou úměrné velikostem rozpočtů jednotlivých priorit. To se však nepotvrzuje: graf však naznačuje, že např. četností týmů EU-15 v prioritě SD se jen málo odlišují od četností v prioritě IST, která však disponovala několikanásobně větším rozpočtem než prioritá SD. Poměrně nízká vazba mezi počtem spolupracujících týmů a rozpočtem v jednotlivých tematických prioritách má celou řadu příčin, jednak naznačuje charakter priorit českého výzkumu a vývoje. Dále jde o důsledek toho, že jednotlivé tematické priority měly odlišnou skladbu projektů (např. v oblasti trvale udržitelného rozvoje bylo více sítí excelence než v oblasti informačních technologií), což se promítlo nakonec do počtu účastníků.

Při této mezinárodní komparaci je nutné vědět, zda skladba týmů v projektech s českými účastníky byla typická či specifická. Sloupcový graf. 6 proto pak porovnává profil (procentuální distribuci) účasti **všech týmů** EU-26 v tematických prioritách s profilem těch týmů EU-26, které spolupracovaly s českými týmy.

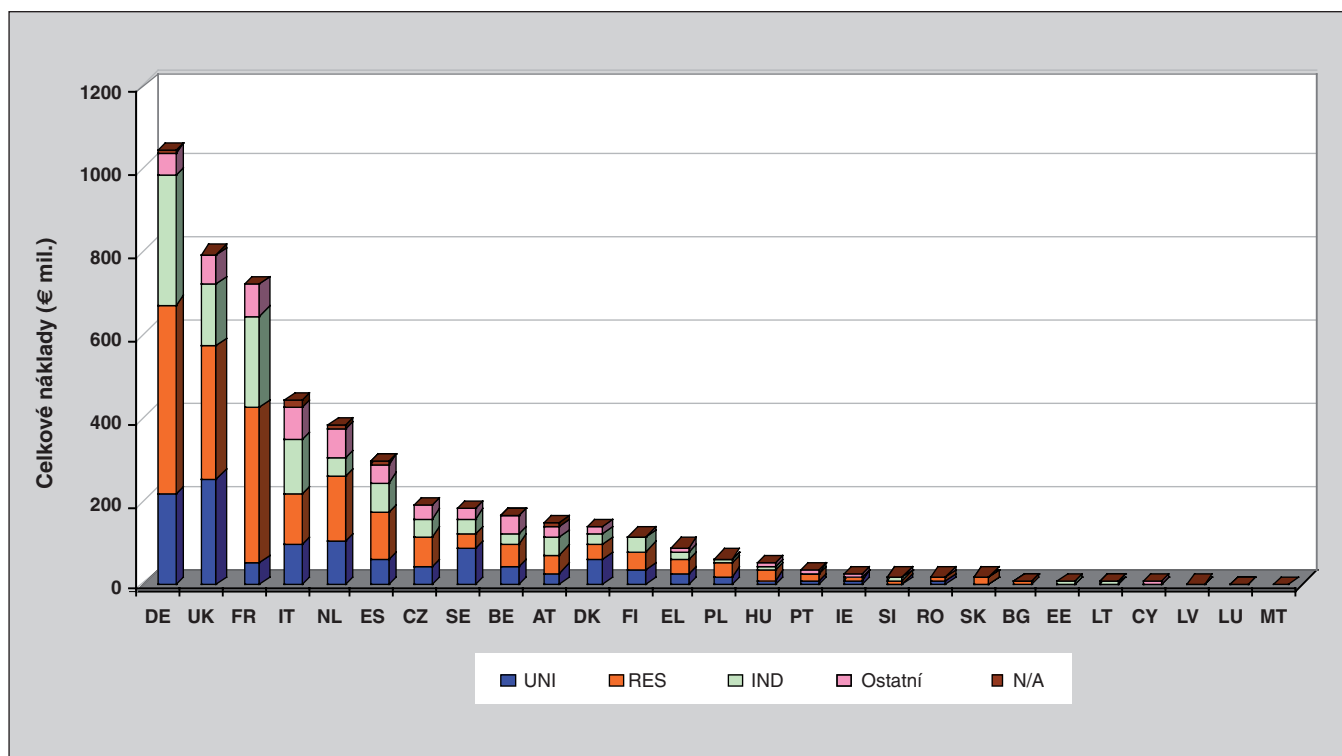
Graf 6 - Modré sloupce ukazují procentuální rozdělení týmů z EU-26, které se účastnily všech projektů, hnědé sloupce pak ukazují toto rozdělení jen pro týmy z EU-26, které se podílely na řešení projektů s českými účastníky.

Lze konstatovat, že četnost týmů EU-26 podílejících se na řešení všech projektů jednotlivých tematických priorit do značné míry sleduje velikost rozpočtů těchto priorit. Z grafu 6 je však patrné, že profil účasti týmů EU-26, které se podílely *jen na řešení projektů s českými účastníky*, se dosti odlišuje od profilu celkové účasti týmů EU-26. Týmy EU-26 se nejčastěji účastnily tematické priority IST a s poměrně značným odstupem následuje jejich účast v prioritě SD. Uvažujeme-li však pouze ty týmy EU-26, které spolupracovaly s českými týmy, pak se pořadí jejich četností v těchto dvou prioritách obrátí. Ukazuje se tak, že české týmy vyhledávaly více spolupráci v oblasti trvale udržitelného rozvoje než v oblasti informačních technologií. Nelze též přehlédnout, že podíl týmů EU-26 v programu 6. RP EURATOM činil zhruba 2% z jejich celkové účasti (v 6. RP ES a 6. RP EURATOM), zatímco přesáhl 5% mezi týmy, které spolupracovaly na řešení českých projektů. To opět naznačuje mimořádnou aktivitu ČR v programu 6. RP EURATOM.

Graf 7 - Celkové náklady zemí EU-27 na účast v projektech s českými účastníky. Vnitřní dělení sloupců ukazuje rozdělení nákladů na jednotlivé tematické priority a na specifické programy SP2 a SP3.

Význam mezinárodní spolupráce lze poměřovat nejen počtem týmů řešících projekty, nýbrž zejména velikostí prostředků, které na řešení jednotlivé země vynaložily. Sloupcový graf 7 znázorňuje celkové náklady, které vynaložily týmy EU-26 na řešení projektů s českými účastníky. Pro každou zemi pak dělení sloupce naznačuje náklady na jednotlivé tematické priority (a souhrn nákladů na druhý a třetí specifický program 6. RP). Je opět zřejmé, že nejvyšší náklady na řešení projektů s českými účastníky vynaložily velké země, tj. DE, UK, FR, IT a ES, mezi něž se vřadilo ještě Nizozemsko. Současně graf indikuje, že náklady týmů těchto hlavních partnerských zemí v prioritě IST, která měla v 6. RP ES daleko největší rozpočet, nepřevyšují náklady na tematickou prioritu SD. Zatímco těchto šest nejsilnějších partnerských zemí vydalo v projektech IST s českými účastníky 456 mil. €, u projektů SD šlo o 496 mil. €.

Graf 8 - Celkové náklady zemí EU-26 v projektech s českými účastníky. Vnitřní dělení sloupců tentokrát ukazuje rozdělení výdajů na jednotlivé typy účastníků (UNI – vysoké školy, RES - výzkumné instituce, IND – průmysl, Ostatní (např. koncoví uživatelé) a N/A - neidentifikovaní).

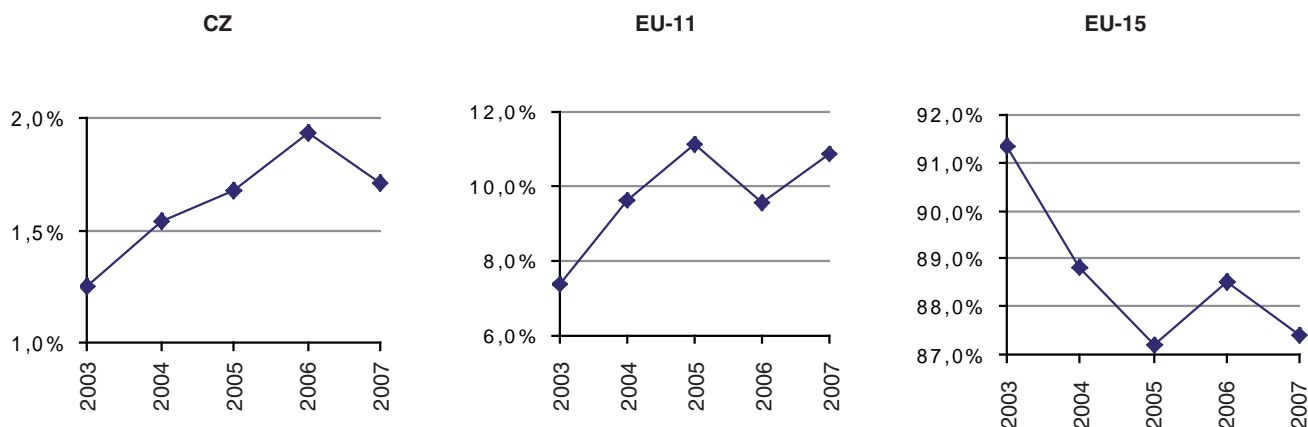
Současně se též naznačuje, že s výjimkou UK vydaly na prioritu SD tyto nejvýznamnější partnerské země výrazně více než na projekty specifického programu SP 2, 3 dohromady. Dále graf indikuje, že se české týmy účastnily projektů leteckého a kosmického výzkumu, do kterých zejména u FR, DE, UK a IT investovaly skutečně velké částky, v souhrnu jde zhruba o 440 mil. €.

Sloupcový graf 8 ukazuje, jak byly výdaje zemí EU-26 na účast v projektech s českými účastníky rozděleny podle typů účastníků. Je vidět, že v prvních šesti zemích s nejvyššími celkovými náklady (DE, UK, FR, IT, NL, ES) vydaly na svou účast nejvíce výzkumné instituce (RES). To je patrné zejména u DE a FR. Druhé místo už není jednoznačné: zatímco v případě UK a NL mají druhé nejvyšší výdaje univerzity, u DE, FR a IT jsou na druhém místě průmyslové týmy. Velmi podobnou strukturu má celková (tj. neomezená jen na konsorcia s českými týmy) mezinárodní spolupráce týmů EU-15. Charakteristickým znakem této účastnické struktury jsou právě vysoké výdaje průmyslu EU-15 a tento znak odlišuje EU-15 a nové členské státy EU-11, jejichž průmysl se účastní projektů RP mnohem méně. Graf tedy indikuje, že se české týmy dokázaly zapojit do konsorcií s vysokým podílem průmyslových partnerů, což dává dobrý výhled pro zapojení ČR do evropské znalostní ekonomiky.

VYBRANÉ FINANČNÍ CHARAKTERISTIKY ÚČASTI ČR V 6. RP

Rámcový program nemá v žádném případě nahrazovat národní výzkumné programy, naopak je k nim do určité míry komplementární. Proto zkušenost postupně se připojujících států k již existujícímu Evropskému společenství (ES) ukazuje, že četnost národní účasti v RP vzrůstá, až se podíl zastoupení národních týmů ustálí okolo procenta zastoupení národní populace v ES. Grafy 9 dokumentují nárůst zastoupení týmů z nových členských států v letech 2003 - 2005, který však v letech 2006 - 2007 nepokračoval. Každopádně je zřejmé, že týmy z nových členských států ani zdaleka nejsou zastoupeny v poměru svých národních populací. Hlubší analýza ukazuje, že prostor ke zvýšení účasti mají zejména „větší nové členské státy“. Samotná ČR též vykazuje pozitivní nárůst trendu účasti svých týmů. Populace ČR představuje přibližně 2,1 % populace EU-27, takže z grafu je patrné, že ČR má prostor zvýšit zastoupení svých týmů mezi týmy EU-27. V případě ČR lze pokles v r. 2007 přičíst na vrub náročnosti přípravy projektů nově zahájeného 7. RP ES, v nichž se české týmy propojily s vysoce kvalitními týmy z EU.

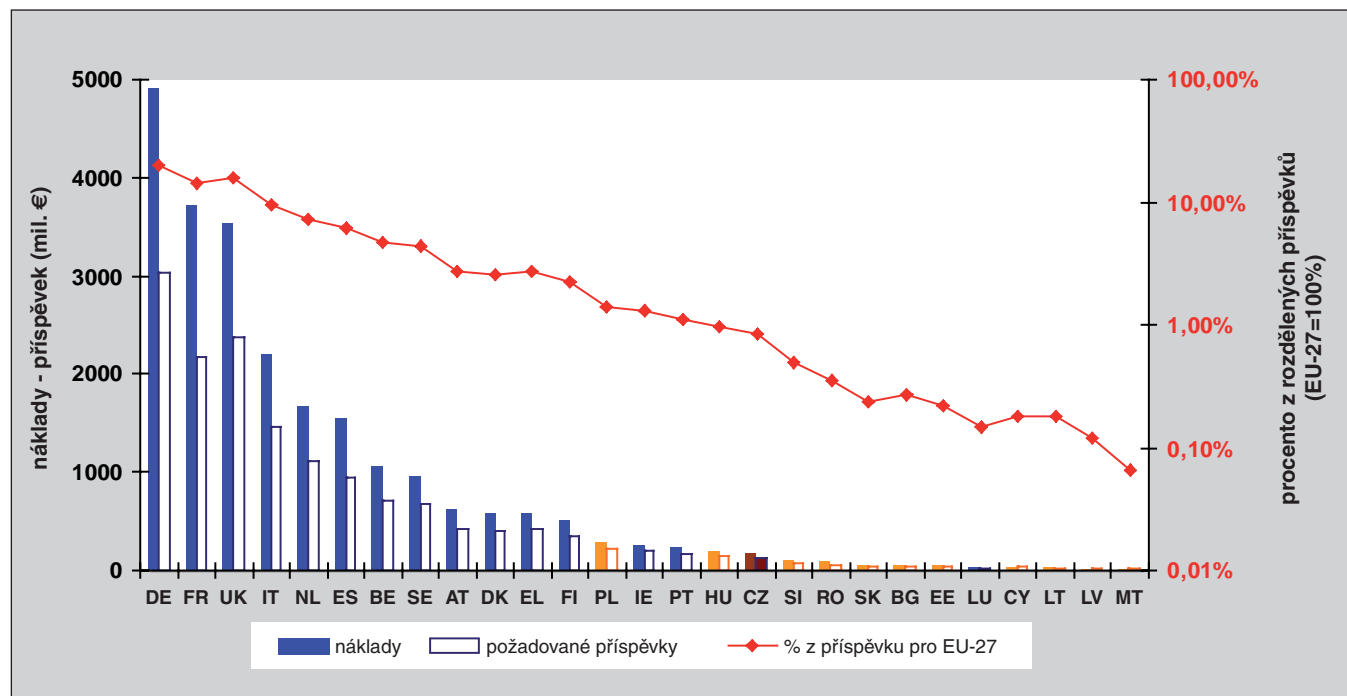
Graf 9 - Trend zastoupení týmů ČR, EU-11 a EU-15 mezi týmy EU-27 v letech 2003 – 2007.

Jakkoliv je počet národních účastníků kladně korelovan s velikostí národní populace, o významu jejich účasti rozhoduje celá řada dalších faktorů, mezi něž nepochybně patří i schopnost aktivizovat pro účast patřičnou kapacitu (a tak vázat patřičnou část rozpočtu RP). Samotný ukazatel „účasti v projektu“ tedy nevypovídá o závažnosti a významu účasti, kterou lépe vystihují průměrné celkové náklady účasti, resp. průměrná velikost příspěvku, jímž EK podpoří účast českých týmů. Základní srovnání ČR s průměrem EU-11, resp. průměrem EU-15, plyne z uvedené tabulky.

	Průměrný		Podíl příspěvek EK/ rozpočet
	rozpočet €	příspěvek EK €	
CZ	182 851	122 567	67,03 %
EU-11	150 199	106 781	71,09 %
EU-15	396 376	249 819	63,04 %

Tabulka - Porovnání průměrného rozpočtu účasti českých týmů s týmy EU-11 a EU-15.

Je vidět, že průměrný rozpočet českého účastníka v projektech 6. RP ES je vyšší než u účastníka z EU-11. Nicméně průměrný rozpočet českého účastníka je na úrovni mírně nižší než polovina průměrného rozpočtu účastníka z EU-15. Stejně poměry pak platí u průměrných

Graf 10 - Bodový graf (s logaritmickou stupnicí na pravé straně) udává, jaké procento z celkové podpory přidělené EK týmům EU-27 získaly jednotlivé členské státy (EU - 27 = 100 %). Sloupcový graf (stupnice na levé straně) ukazuje celkové náklady, resp. celkové příspěvky požadované týmy členských států na účast v 6. RP ES.

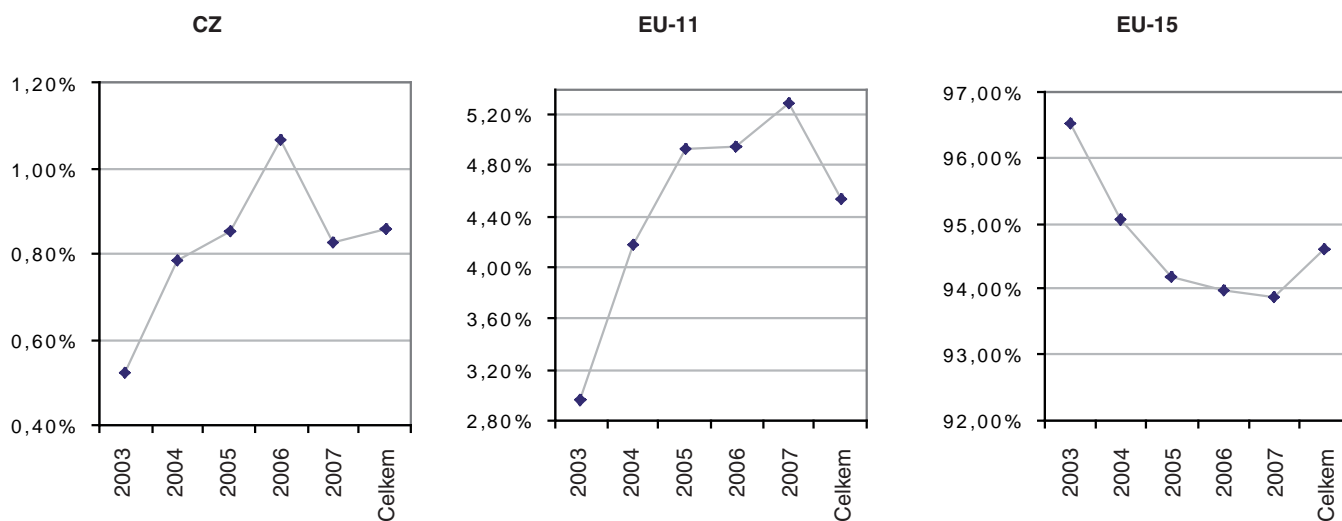
příspěvků, jimiž EK podpoří účast týmů v projektech 6. RP ES. Z posledního sloupce tabulky pak je vidět, že poměr mezi průměrným příspěvkem a průměrným rozpočtem je nejvyšší u nových členských států, kde dosahuje téměř 3/4, v případě ČR jde jen o 2/3 a u EU-15 dokonce o méně než 2/3. Tyto rozdíly jsou do značné míry způsobeny strukturou účastníků, typem projektů, kterých se účastní, a pravidly pro stanovení velikosti příspěvku. Zhruba řečeno, čím vyšší procento průmyslových týmů se účastní projektů 6. RP ES, tím nižším procentem přispěje EK na náklady jejich účasti (neboť zatímco univerzity mohly získat až 100 % na úhradu uznatelných nákladů, průmyslové podniky mohou získat jen 50 %).

Výši kontrahované podpory se ČR řadí na 17. místo mezi státy EU-27, resp. na 3. místo (za PL a HU) mezi novými členskými státy. Pořadí států EU-27 seřazených podle jejich celkových nákladů na účast v RP ukazuje sloupcová část grafu 10.

Všeobecně je přijímán názor, že celková část (procento) získané podpory, které připadá týmům daného státu, by se nemělo příliš odlišovat od procenta příspěvku, jímž členský stát přispívá k rozpočtu rámcového programu. Rozpočet rámcového programu je však součástí celkového rozpočtu EU (pouze marginální příspěvek je od kandidátských zemí, které do rozpočtu ES samozřejmě nepřispívají). Orientačním vodítkem pro celkovou výši finanční podpory je pak částka odpovídající relativnímu příspěvku členské země do rozpočtu EU. Např. během trvání 6. RP ES se německý příspěvek k rozpočtu ES, a tedy k rozpočtu RP pohybuje okolo 20 - 21 %, a z grafu 10 je zřejmé, že i podpora EK týmů Německa dosáhla přibližně 20 %.

Lze ukázat, že v daném fiskálním roce je vazba mezi procentem příspěvku daného členského státu k rozpočtu rámcového programu a procentem celkové podpory jeho týmům skutečně dost těsná u států EU-15. U nových členských států se však tato vazba rozvolňuje, ostatně tyto státy teprve od r. 2005 platí plný příspěvek do ES. V r. 2003 nebyly nové členské státy ještě členy EU a účastnily se 6. RP ES za úhradu pouze 70 % řádného příspěvku do rozpočtu RP, v r. 2004 pak platily nové členské státy jen 2/3 řádného příspěvku do EU (a z něho plynula poměrná část do rozpočtu 6. RP ES, neboť členy EU se staly až od května). Po vstupu do EU lze u několika nových členských států zaznamenat poměrně rychlý nárůst velikosti procenta, jímž přispívají do rozpočtu ES, což je důsledek nárůstu jejich hrubého národního produktu. Pokud jde o ČR, tak v r. 2003 činil její příspěvek přibližně 0,6% rozpočtu 6. RP ES a v r. 2005 pak hradila 1,00% z rozpočtu EU a pro r. 2006 už bylo plánováno 1,02 %, takže lze mít za to, že během trvání 6. RP ES by české týmy měly každoročně kontrahovat více než 0,6 % (neboť příspěvek ČR byl vždy nad touto hodnotou).

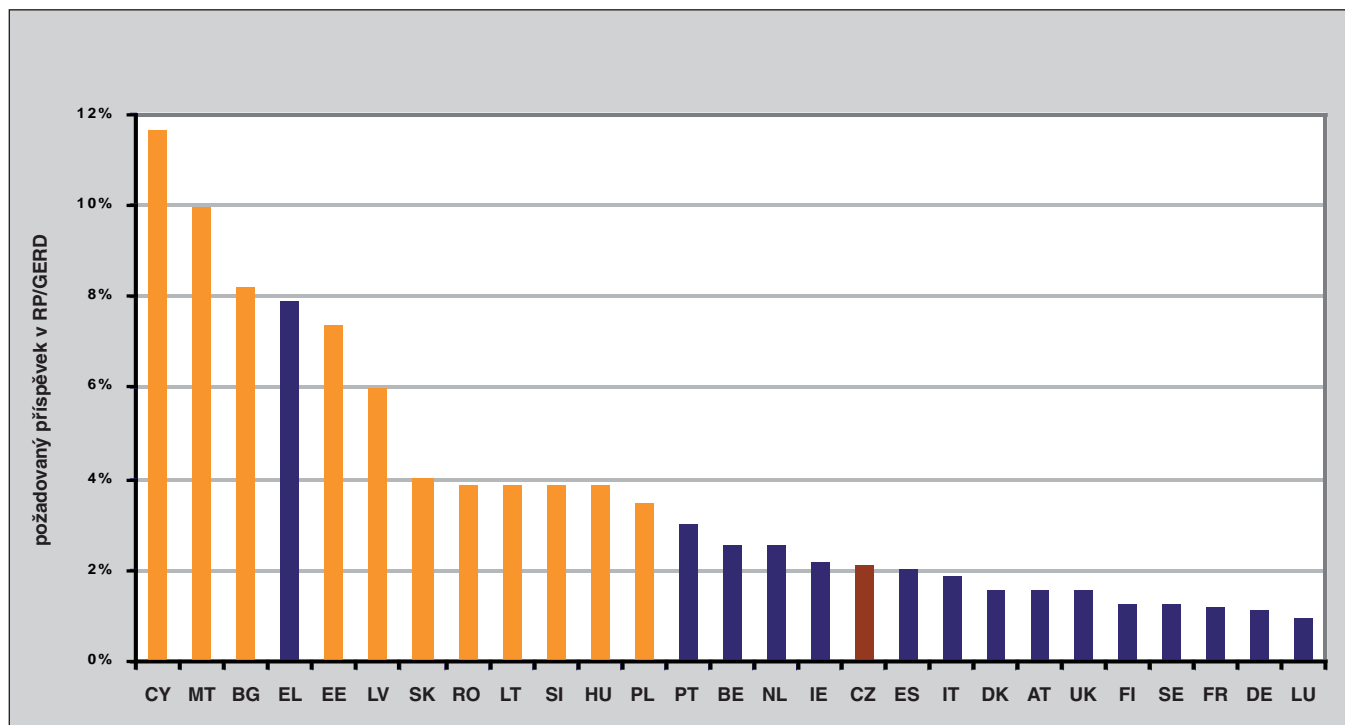
Grafy 11 ukazují dynamiku podílu získané podpory pro ČR, EU-11 a EU-15. Je okamžitě zřejmé, že nové členské státy trvale zvyšují svůj podíl na celkové částce, kterou EK podpoří účastníky z EU-27. Jestliže v r. 2003 čerpaly státy EU-12 jen 3,5% z celkové podpory EU-27, v r. 2006 to už bylo 6,6 %. Přesto však staré členské státy získávají setrvale více než 93% všech prostředků z EU-27, což se může jevit jako nepřiměřeně vysoký podíl. Zde je však třeba konstatovat, že procento získané podpory je skutečně velmi těsně korelováno s procentem, jímž stát přispívá do rozpočtu RP (ať už jde o přímý příspěvek, jako tomu bylo v letech 2003 – 6 u BG a RO, nebo o procento příspěvku do celkového rozpočtu EU).

Graf 11 - Dynamika procenta požadovaných příspěvků (EU-27 = 100 % v daném roce) pro řešení projektů, které byly kontrahovány postupně v letech 2003 – 2007. „Celkem“ označuje velikost procenta požadovaného příspěvku získaného daným uskupením během celého 6. RP ES.

ČR měla též velmi rychlý nárůst procenta získané podpory a detailnější analýzy ukazují, že procento získané podpory velmi těsně sleduje procento, jímž ČR přispívá do rozpočtu ES, příp. jímž přispívala do rozpočtu RP v letech 2003 a 2004. (A jestliže celkově dosud české týmy získaly menší podporu, než jaká by odpovídala vkladu ČR do rozpočtu 6. RP ES, pak je to způsobeno zejména malou reakcí českých týmů na počátku 6. RP ES, tj. v r. 2003.) Každopádně je zřejmé, že zatímco nové členské státy získávají stále vyšší podíl z rozpočtu RP, podíl získaný státy EU-15 setrvale klesá.

Jestliže RP je jedním z důležitých nástrojů Lisabonské strategie, která má vést ke zvýšení globální konkurenceschopnosti Evropy, pak je zřejmé, že projektů RP by se měly účastnit zejména špičkové výzkumné týmy. Příznivé podmínky pro fungování excelentních výzkumných týmů jsou ovšem v těch členských státech, které mají vysoké výdaje na VaV. Veškeré hrubé výdaje na VaV označujeme jako GERD (Gross Expenditure for Research and Development) a význam účasti v RP v daném národním prostředí budeme poměřovat podílem „souhrnný požadovaný příspěvek EK na účast týmů / GERD“. Sloupcový graf 12 porovnává země EU-27 právě podle toho, jaké procento z GERD představoval souhrnný příspěvek na účast v RP. Tímto procentem charakterizujeme celé pětileté období 2003 – 2007, proto je souhrnný příspěvek vztažen k součtu GERD za pětileté období. V daném případě jde o období 2002 – 2006.

Graf 12 - Státy EU-27 jsou seřazeny podle poměru „celkový požadovaný příspěvek v RP“ / souhrnné hrubé výdaje na VaV (za období 2002 – 2006).

Je tedy okamžitě zřejmé, že s výjimkou ČR, představuje celkový požadovaný příspěvek v nových členských státech vždy výrazně vyšší procento GERD než ve starých členských státech s výjimkou Řecka (EL). Zatímco v EU-11 příspěvek představuje téměř 4% GERD (a u malých států jde o hodnotu přesahující 7%), v EU-15 činí příspěvek spíše méně než 2% GERD. V ČR jde o hodnotu 2,1%. Tímto poměrem se tedy ČR zcela vymyká ze skupiny nových členských států (stejně jako EL se vymyká ze skupiny starých členských států). Připomeňme, že s výjimkou SI a ČR představuje GERD v nových členských státech vždy méně než 1% HDP. Naproti tomu s výjimkou EL, ES, IT a PT dosahoval GERD ve starých členských státech vždy více než 1,3% HDP. Naznačuje se tak, že účast v RP má větší význam pro země, které investují do výzkumu a vývoje méně než 1% HDP. V těchto zemích zpravidla neexistují národní grantové agentury, které by poskytovaly podporu pro tak široké tematické spektrum výzkumných projektů, jako je tomu v RP.

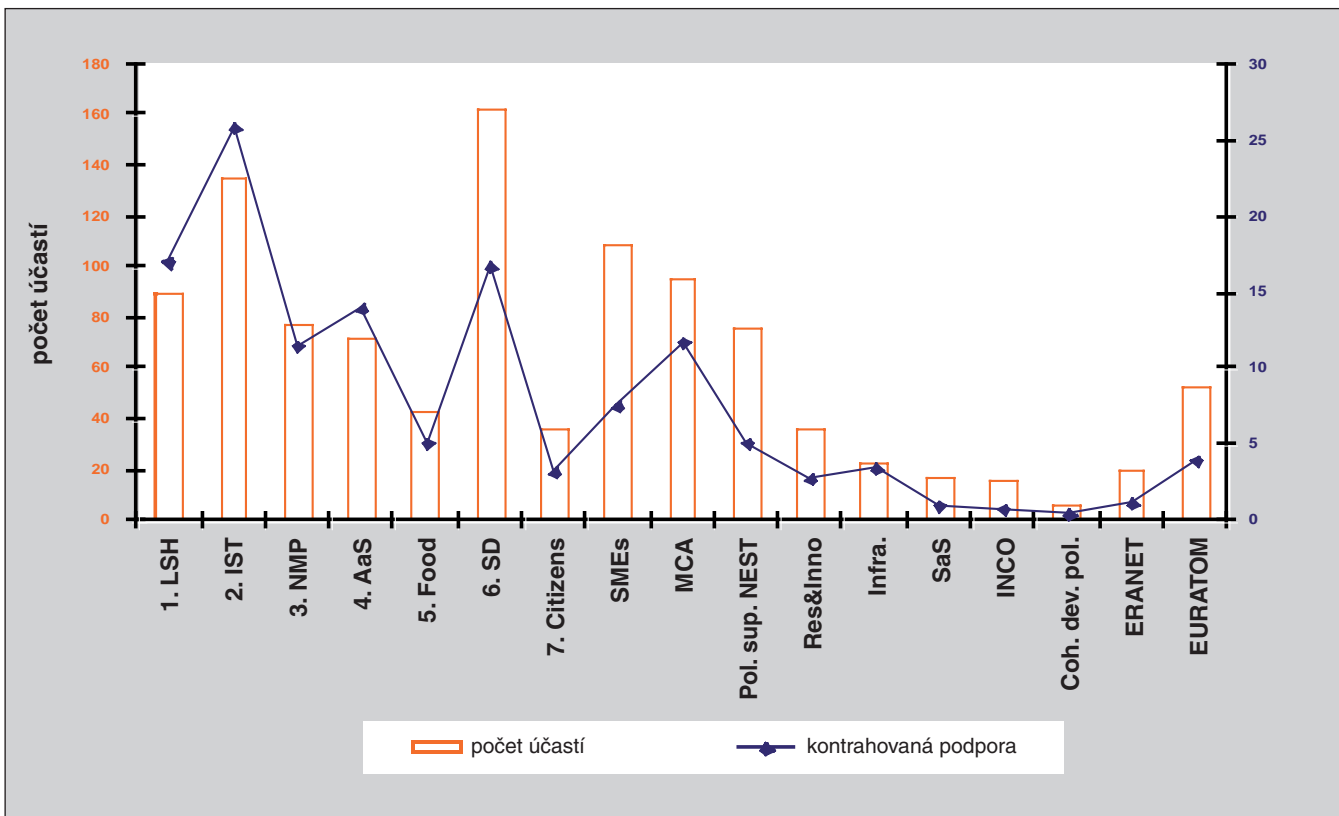
CHARAKTERISTIKY ÚČASTI ČR V JEDNOTLIVÝCH PRIORITYCH 6. RP ES A PROGRAMU 6. RP EURATOM

Sloupcová část grafu 13 ukazuje celkové počty účastí českých týmů v jednotlivých prioritách 6. RP ES a v programu 6. RP EURATOM. Z grafu je patrné, že nejvíce účastí, totiž 163, má ČR v 6. tematické prioritě, která ovšem zahrnuje tři oblasti (energie, změny klimatu a dopravu), na druhém místě je účast v prioritě IST (135 účastí). Na dalším místě je účast v projektech určených pro malé a střední podniky (109 účastí). Portfolio účastí ČR v prioritách 6. RP ES (tj. procentuální distribuce účastí ČR v prioritách 6. RP ES) se liší jak od souhrnného portfolia nových členských států (EU-12, resp. EU-11), tak od souhrnného portfolia starých členských států (EU-15). Obě tato uskupení mají nejvyšší procento účastí v prioritě IST, na kterou byla alokována největší část rozpočtu 6. RP ES. Současně má ČR zřetelně nižší procento své účasti v prioritě LSH než země EU-11 a zejména než země EU-15.

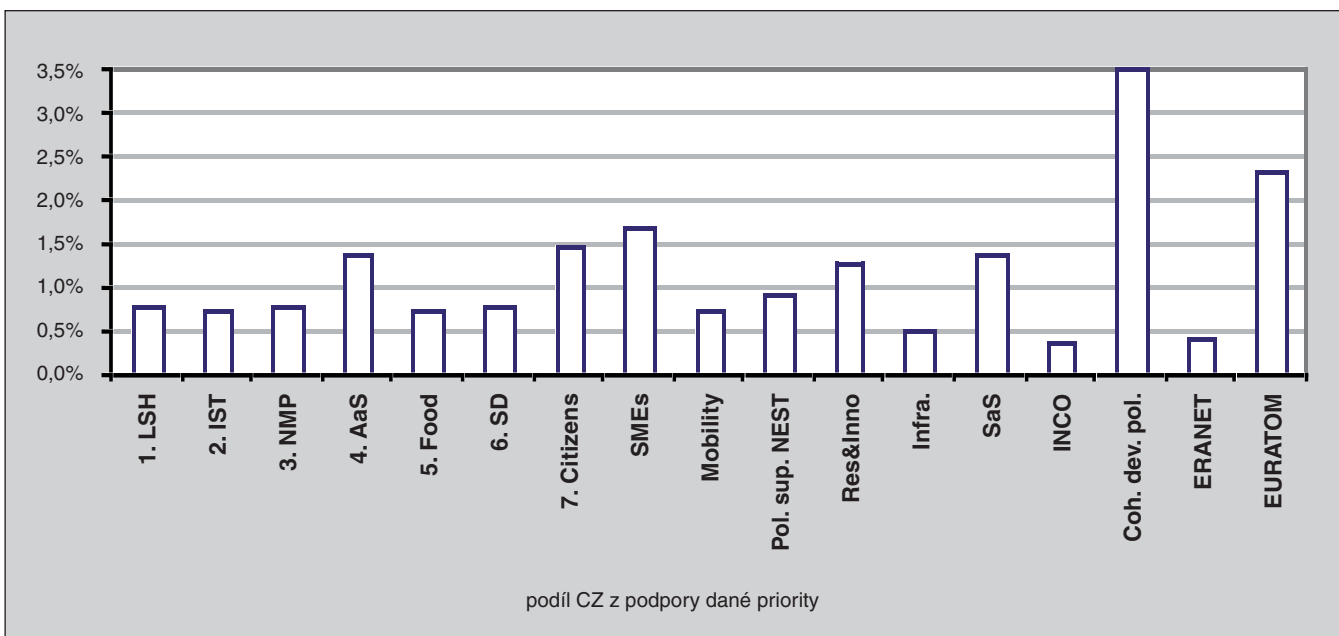
Pokud jde o kontrahovanou podporu, potom nejvyšší příspěvek získají české týmy účastníci se projektů priority IST (25,787 mil. €), druhá v pořadí je priorita LSH (16,944 mil. €) a třetí je priorita SD (16,685 mil. €). V prioritě AaS kontrahovaly české týmy 13,926 mil. €, což představuje asi 11% celkových kontrahovaných prostředků, a to je dvojnásobně vyšší podíl, než mají v této prioritě země EU-15 (a čtyřikrát vyšší podíl ve srovnání se zeměmi EU-11). Vysoká úspěšnost ČR v prioritě AaS je dána účastí českých týmů v projektech leteckého výzkumu. Nejnižší podporu získávají české týmy v prioritách, resp. specifických programech, které měly pouze malé rozpočty, tj. INCO (spolupráce EU s třetími zeměmi), SaS (Věda a společnost), Coh.Dev.Pol. (koherentní rozvoj národních politik výzkumu a vývoje) a Schématu ERA-NET (mezinárodní koordinace národních / regionálních programů VaV).

Je však třeba vzít v úvahu, že výše podpory závisí zejména na velikosti rozpočtu pro jednotlivé programy. Největší rozpočet má priorita IST a naopak vůbec nejmenší rozpočet je alokovan na podporu koherentního rozvoje politik. V korespondenci s tím české týmy získaly v těchto dvou prioritách nejvyšší a nejnižší celkovou podporu. Důležitou mírou účasti tak je podíl podpory získané českými týmy z celkové částky rozdělené v dané prioritě. Celkově týmy ČR kontrahují 0,86% z dosud alokovaného rozpočtu 6. RP ES pro státy EU. Sloupcový graf 14 udává podíly, které z rozpočtů uvolněných pro státy EU v jednotlivých prioritách kontrahují české týmy. Nejvyšší procento z uvolněného rozpočtu získala ČR právě v programu Coh.Dev.Pol (3,5 %). Velmi úspěšná je pak účast v programu 6. RP EURATOM, v němž české týmy získaly 2,3 % rozděleného rozpočtu, ve výzkumu ve prospěch malých a středních podniků – SMEs, pak české týmy získaly 1,7 %

Graf 13 - Počty účastí (sloupce) a jimi požadovaná podpora (lomená čára) v tematických prioritách / spec. programech 6. RP ES a v programu 6. RP EURATOM.

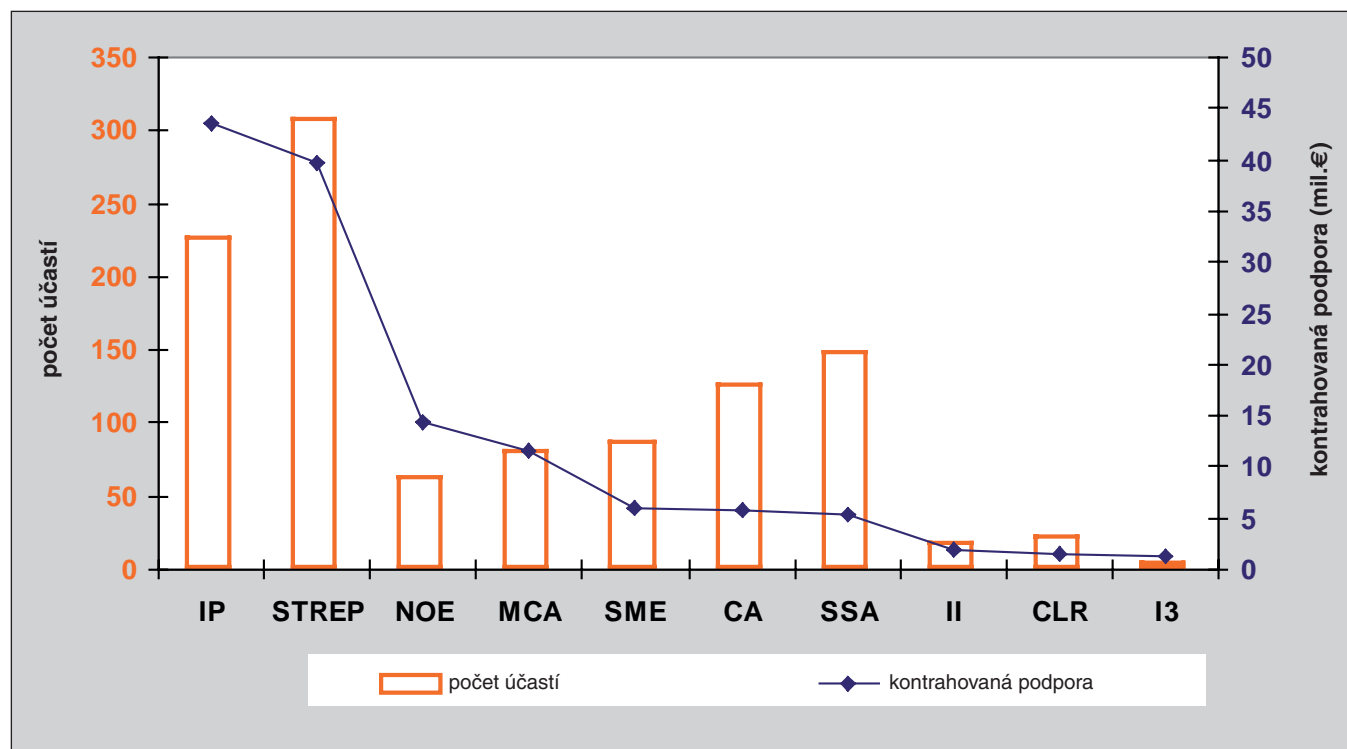

Graf 14 - Sloupcový graf ukazuje, jaký podíl z celkové podpory, kterou EK vydala na účast států EU-27 v 6. RP, získaly v jednotlivých oblastech české týmy.

rozpočtu. Tyto tři oblasti však disponovaly jen malými rozpočty. Z tematických priorit je ČR nejúspěšnější v prioritě Citizens, kde na české týmy připadlo 1,45 % rozděleného rozpočtu. V prioritě AaS získala ČR 1,42 % rozděleného rozpočtu, což je vůbec nejvyšší část, jakou z rozpočtu nějaké tematické priority získal kterýkoliv nový členský stát. Naproti tomu v prioritách, které disponovaly nevyššími rozpočty, tj. IST, LSH, NMP, české týmy získaly po řadě 0,79 %, 0,74 % a 0,80 % rozděleného rozpočtu.

CHARAKTERISTIKA ÚČASTI ČR V 6. RP PODLE TYPŮ PROJEKTŮ

O významu a přínosu účasti budou samozřejmě rozhodovat výsledky dosažené v jednotlivých projektech. Nicméně pouhým srovnáním celkových disponibilních objemů lze dopředu celkem spolehlivě stanovit, že prostřednictvím účasti v projektech zaměřených na výzkum, tedy v integrovaných projektech (IP) a specifických projektech cílově orientovaného výzkumu (STREP), resp. v sítích excelence (NoE), lze dosáhnout výsledků se zásadnějším významem a přínosem než v projektech typu koordinační aktivity (CA) či ve specifických podpůrných akcích (SSA).

Graf 15 - Sloupcový graf ukazuje počty účastí českých týmů v jednotlivých typech projektů 6. RP ES. Bodový graf (lomená čára) pak udává celkovou kontrahovanou částku, kterou EK podpoří účast českých týmů v těchto projektech. Použité zkratky: IP – integrované projekty, STREP – projekty cílově orientovaného výzkumu, NoE- síť excelence, MCA - lidské zdroje a podpora mobility výzkumníků Marie Curie, SSA - specifické podpůrné aktivity, SME- projekty ve prospěch malých a středních podniků, CA - koordinační aktivity, II a I3 jsou výzkumné infrastruktury, CLR - kolektivní výzkum pro asociace malých a středních podniků.

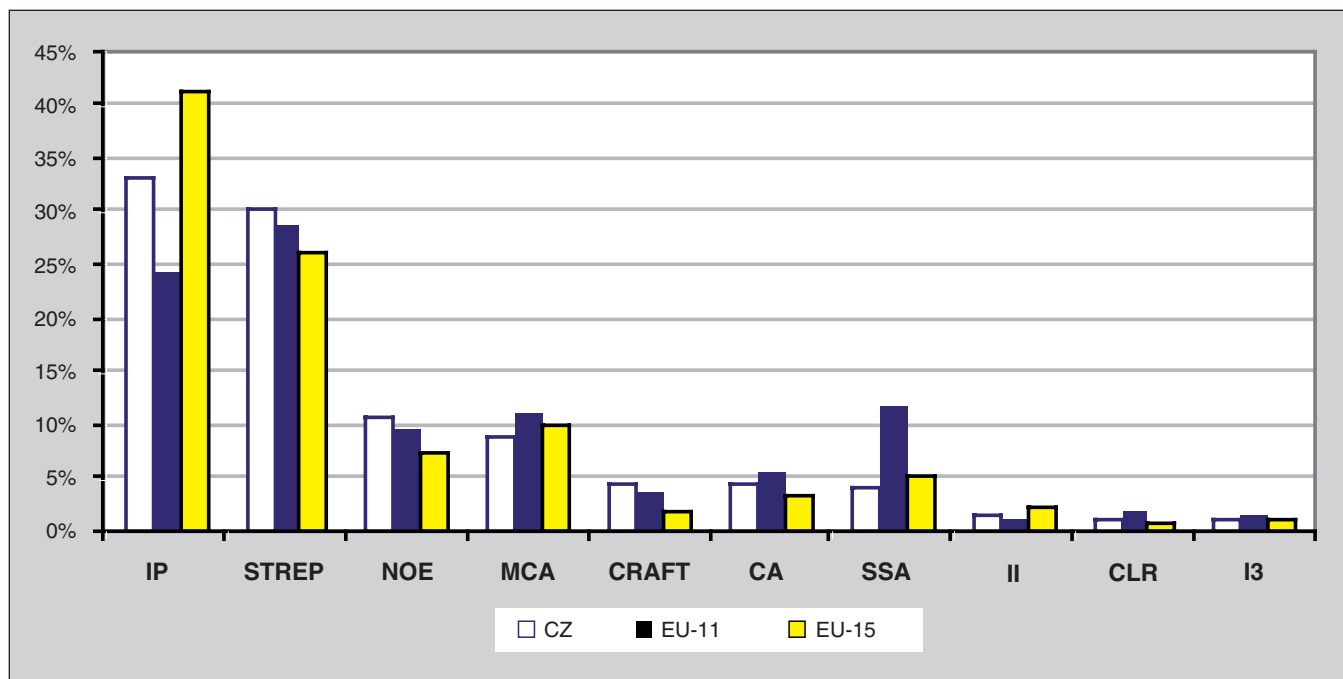
Sloupcová část grafu 15 ukazuje, že české týmy se nejčastěji účastní projektů, které jsou orientovány na vlastní výzkumné aktivity, jako např. projekty STREP (307 účastí) a integrované projekty IP (226 účastí). Třetí nejvyšší účast je v SSA (147 účastí), které však nejsou primárně zaměřeny na tvorbu výsledků výzkumu.

Pokud jde o kontrahovanou výši podpory, potom české týmy požadují nejvyšší podporu u integrovaných projektů (43,484 mil. €), dále u projektů STREP (39,714 mil. €) a konečně třetí nejvyšší částku požadují české týmy na zapojení projektů NoE (14,366 mil. €). Zatímco české týmy tak získávají téměř 75 % celkových kontrahovaných prostředků v „hlavních nástrojích“ (IP, NoE, STREP), tedy stejně jako týmy zemí EU-15, v případě zemí EU-11 jde jen o 63 %. S výjimkou ČR se tedy nové členské státy mnohem častěji účastní projektů SSA a CA než staré členské státy. Hlubší analýza však ukazuje, že čeští účastníci se na jednotlivých IP podílejí většinou jen malou kapacitou a požadují tak od EK zřetelně nižší podporu své účasti v IP než účastníci z jiných zemí, zejména ze států EU-15. Dále nelze přehlédnout, že čtvrtou nejvyšší částku (11,537 mil. €) získají čeští účastníci v projektech na podporu mobility. Tyto projekty vedou především k inicializaci další mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji.

Naproti tomu jednu z nejnižších podpor, a to i při porovnání s ostatními zeměmi EU-27, požadovaly české týmy z projektů SSA (5,361 mil. €). Přitom však počet účastí na této formě podpory vykazují české týmy relativně vysoký. V projektech pro malé a střední podniky (SME a CLR) kontrahovaly české týmy podporu ve výši 7,476 mil. €.

Porovnání distribuce získané podpory na jednotlivé typy projektů, kterou získaly ČR, EU-11 a EU-15, je uvedeno v grafu 16. Je zřejmé, že tato „projektová portfolia“ jsou sice podobná, nicméně je vidět, že země EU-15 mají výrazně vyšší podíly ve výzkumně orientovaných typech projektů (IP, STREP) než země EU-11. Současně je patrné, že portfolio ČR je bližší portfoliu EU-15 než EU-11. České týmy získaly nejvyšší procento podpory pro svou účast ve velmi náročných IP, v další kategorii výzkumných projektů, tj. ve STREP, mají dokonce vyšší podíl než týmy EU-15, a konečně je překvapivé, že v projektech NoE, které mají zajistit velmi trvalé propojování evropských výzkumných institucí (resp. až vytváření virtuálních institucí, které mají překonat omezení tradičních „kamenných institucí“), mají české instituce nejen vyšší procento než EU-11, ale dokonce i než EU-15.

Nové členské státy se nejvíce odlišují od EU-15 svým podílem na projektech typu SSA, které nejsou orientovány na přímou výzkumnou činnost, a spíše je jejich cílem výzkumné aktivity stimulovat.

Graf 16 - Porovnání distribuce požadované podpory na jednotlivé typy projektů řešené týmy CZ, EU-11 a EU-15.

CHARAKTERISTIKA ÚČASTI ČR V 6. RP ES PODLE TYPU ÚČASTNÍKŮ

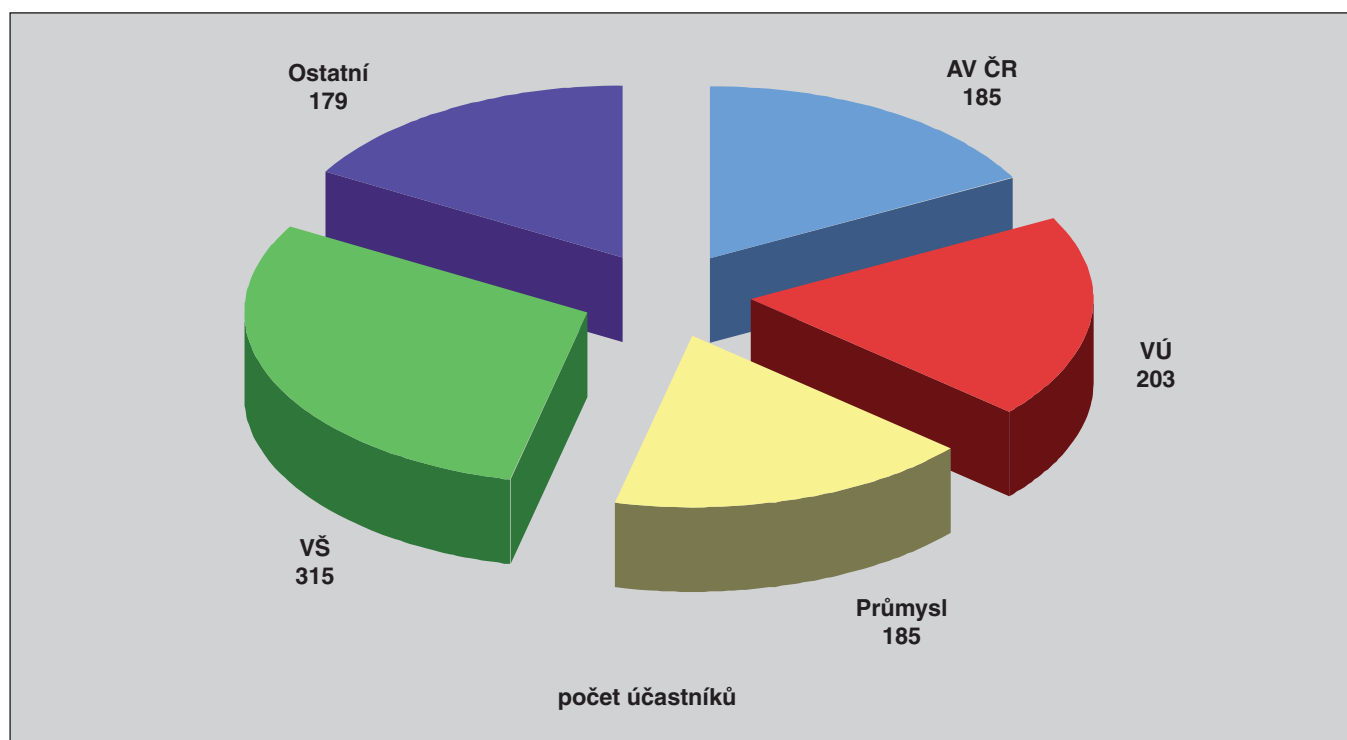
Databáze E-CORDA umožňuje alespoň hrubší rozdělení řešitelských týmů podle jejich převažujících aktivit. Uvádíme proto strukturu účastníků 6. RP ES v členění na vysoké školy, výzkumné instituce, průmyslové účastníky, „ostatní“ a kategorie N/A (tj. týmy, které nevedly převažující aktivitu své instituce). Graf 17 ukazuje počty a podíl účastníků projektů z AV ČR, z výzkumných ústavů, z univerzit, průmyslových podniků a konečně všech ostatních partnerů. Nejvíce účastníků je tedy z univerzit, nicméně v souhrnu výzkumný sektor, tj. AV ČR a VÚ, převyšuje počet účastníků z univerzit.

Sloupcová část grafu 18 pak ukazuje celkovou velikost podpory, kterou požadovali účastníci jednotlivých typů institucí, a bodový graf udává průměrnou výši podpory, která jim byla přidělena EK. Průměrné podpory získané týmy z AV ČR a z univerzit se liší jen bezvýznamně. Relativně nižší průměrnou podporu získaly týmy z výzkumných ústavů a tento rozdíl vyžaduje detailnější analýzu, která leží mimo rámec této zprávy. Skupina „ostatní“ je velmi heterogenní, často jde však o ty účastníky, které označujeme jako „koncové“, neboť jejich úlohou v projektu bylo testovat implementaci výsledků projektů. Průmyslové týmy mají nižší podporu z toho důvodu, že jim EK poskytuje nanejvýš 50 % celkových nákladů jejich účasti v projektech.

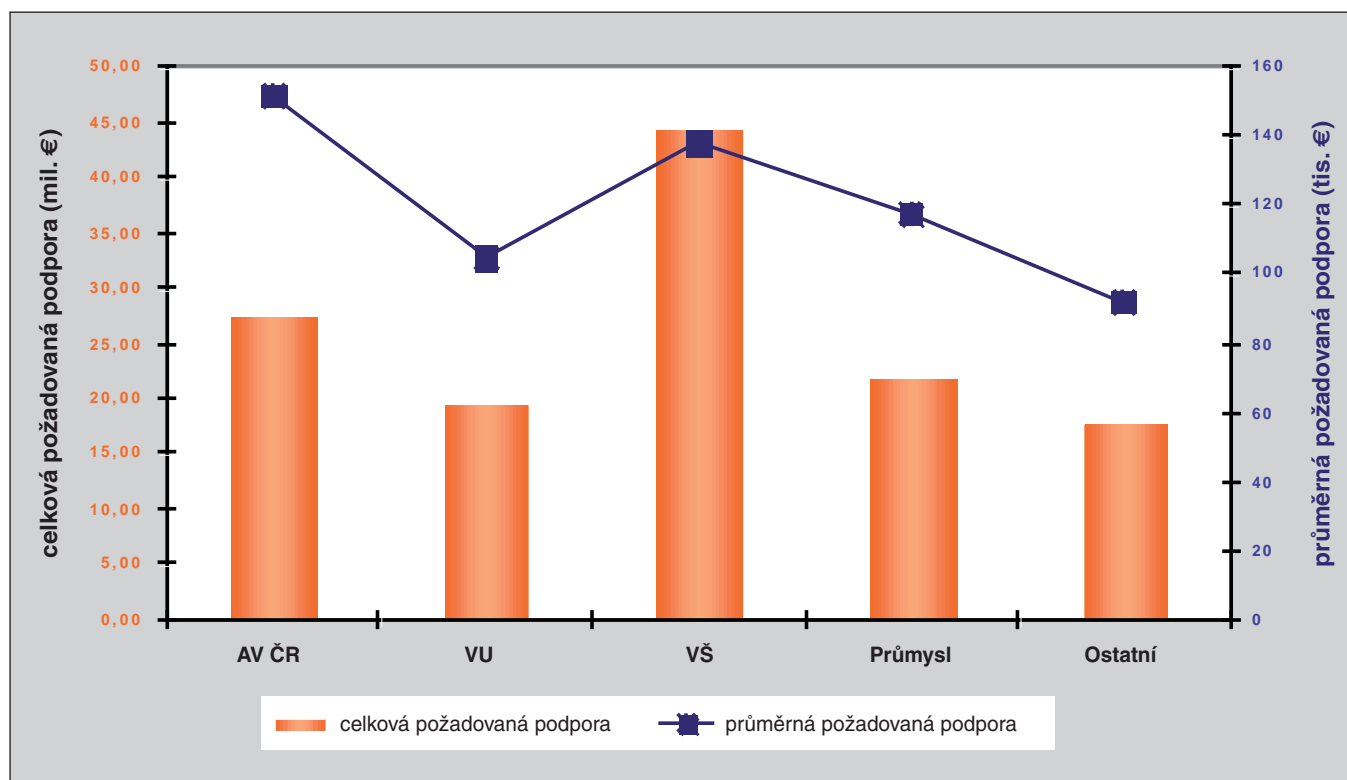
Účastnická portfolia (tj. rozdělení podpory na jednotlivé typy účastníků) ČR, EU-11 a EU-15 přináší graf 19. Tato portfolia jsou sice podobná v tom smyslu, že nejvyšší procento podpory získaly týmy z univerzit a výzkumného sektoru, podpora průmyslu je vždy na přibližně poloviční úrovni. Přesto však odlišnosti těchto portfolií nejsou bezvýznamné. Předně je vidět, že v ČR získal nejvyšší podporu výzkumný sektor (který zde zahrnuje AV ČR, všechny další veřejné výzkumné instituce, ale i instituce soukromé), kdežto v EU-11 a v EU-15 nejvyšší podporu získaly týmy z vysokých škol. Dále je zřejmé, že podíl podpory průmyslu je v ČR jen o málo nižší než v EU-15, kdežto EU-11 má v účasti svých průmyslových týmů výrazně nižší podíl.

Je ovšem opět nutné připomenout, že příspěvek EK souvisí se strukturou činností průmyslového účastníka (zatímco na výzkumnou činnost mohl získat až 50 % nákladů, na demonstrační aktivity nanejvýš 35 %). Závěrem uvádíme účast českého průmyslu ještě prostřednictvím

dvou komparativních statistik pro EU-27. Jednak jde o absolutní počty průmyslových partnerů z jednotlivých zemí EU-27, jednak o jejich podíl ze souhrnného rozpočtu všech průmyslových účastníků EU-27, viz graf 20. V grafu jsou země EU-27 seřazeny právě podle svého podílu na souhrnu rozpočtů všech průmyslových účastníků EU-27. Podrobnější analýza ukazuje, že i když jsou velké odlišnosti v účasti průmyslových sektorů, český průmysl se jen minimálně účastní priorit LSH, Food a programu EURATOM, naproti tomu má mimořádně vysokou účast v leteckém výzkumu. V průměru má český průmysl jednak vyšší účast, jednak se současně účastní s výrazně vyššími rozpočty projektů, než je tomu u průmyslu ostatních nových členských států.

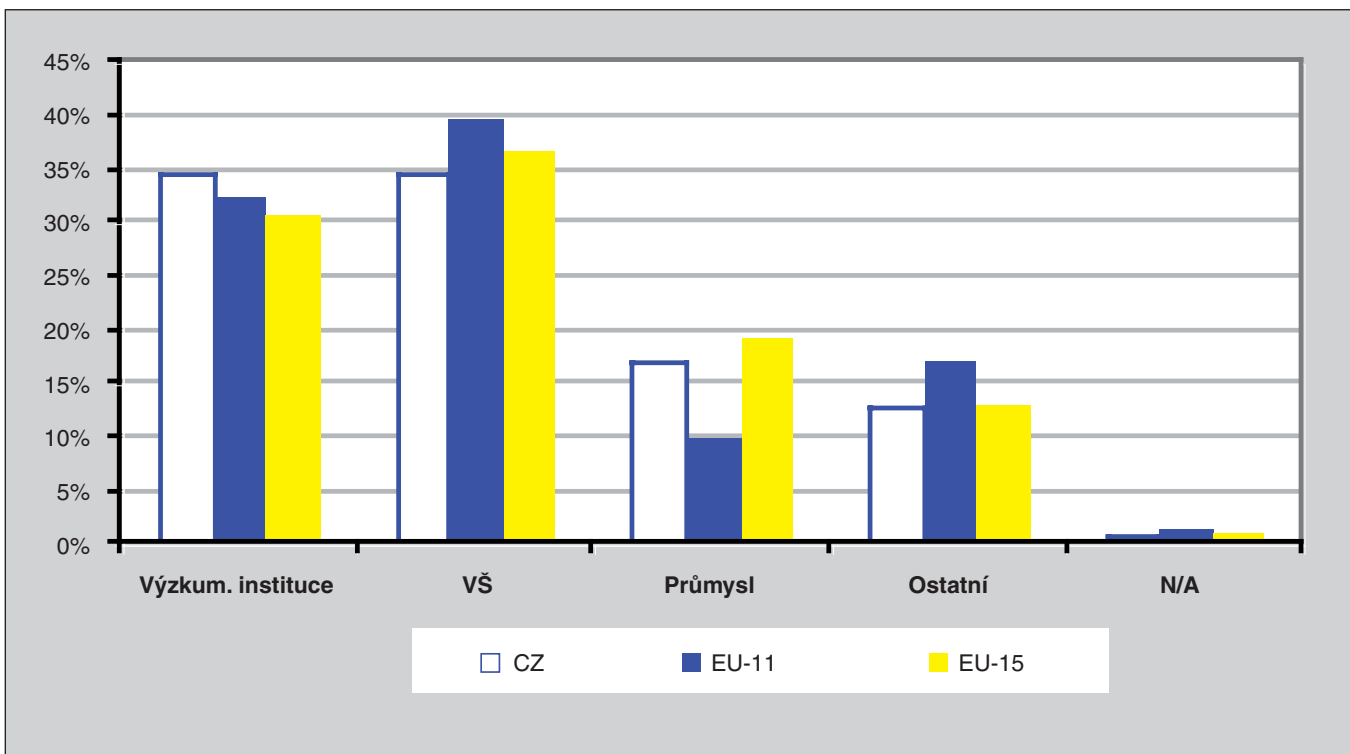

Graf 17 - Struktura účastníků ČR podílejících se na řešení projektů 6. RP ES.

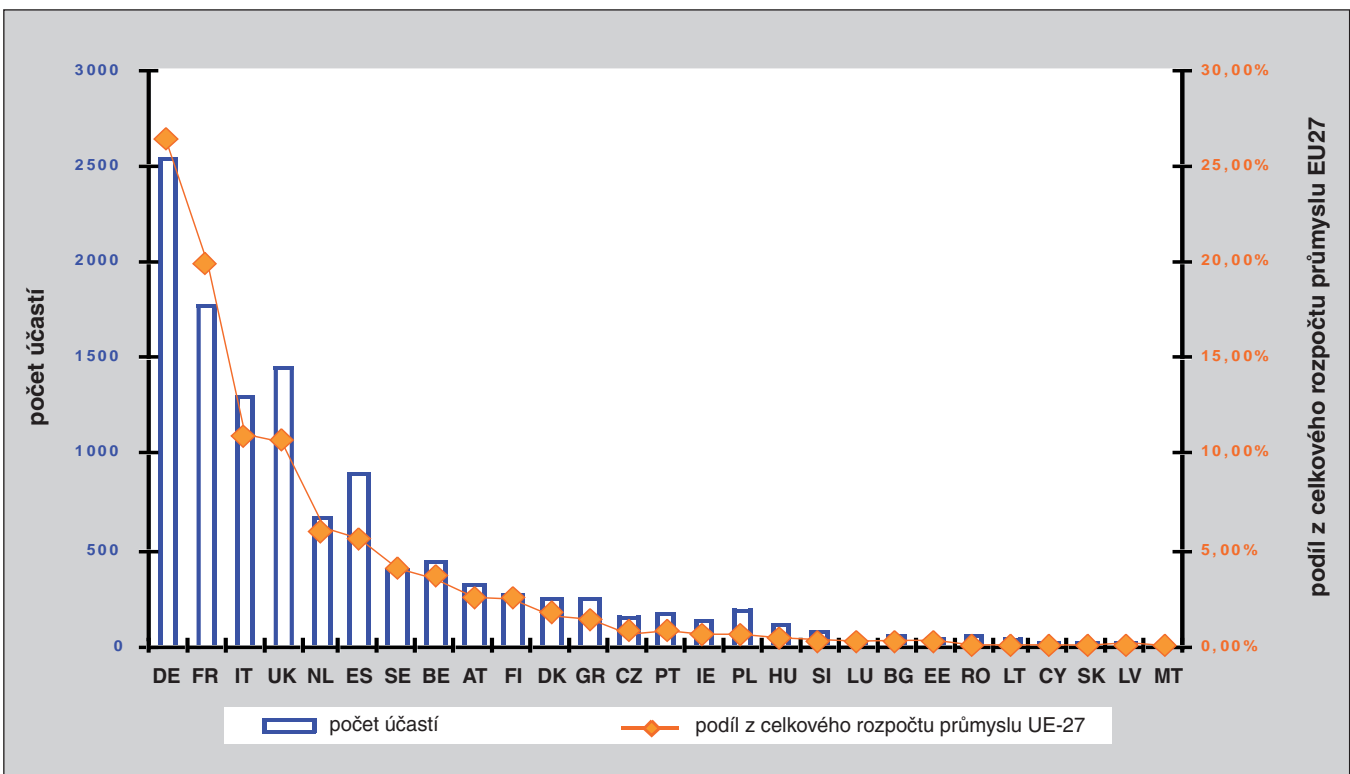

Graf 18 - Průměrná a celková podpora kontrahovaná jednotlivými typy účastníků projektů 6. RP ES.

Graf 19 - Účastnická portofilia (tj. distribuce podpory získané jednotlivými typy účastníků) ČR, EU-11 a EU-15. Největší rozdíl mezi ČR a EU-15 na jedné straně a ostatními novými členskými státy (EU-11) na druhé straně je v podílu podpory, kterou získaly průmyslové týmy.

Graf 20 - Komparace počtů průmyslových týmů z EU-27 a jejich podílů na celkové podpoře, kterou týmy daného členského státu získaly.

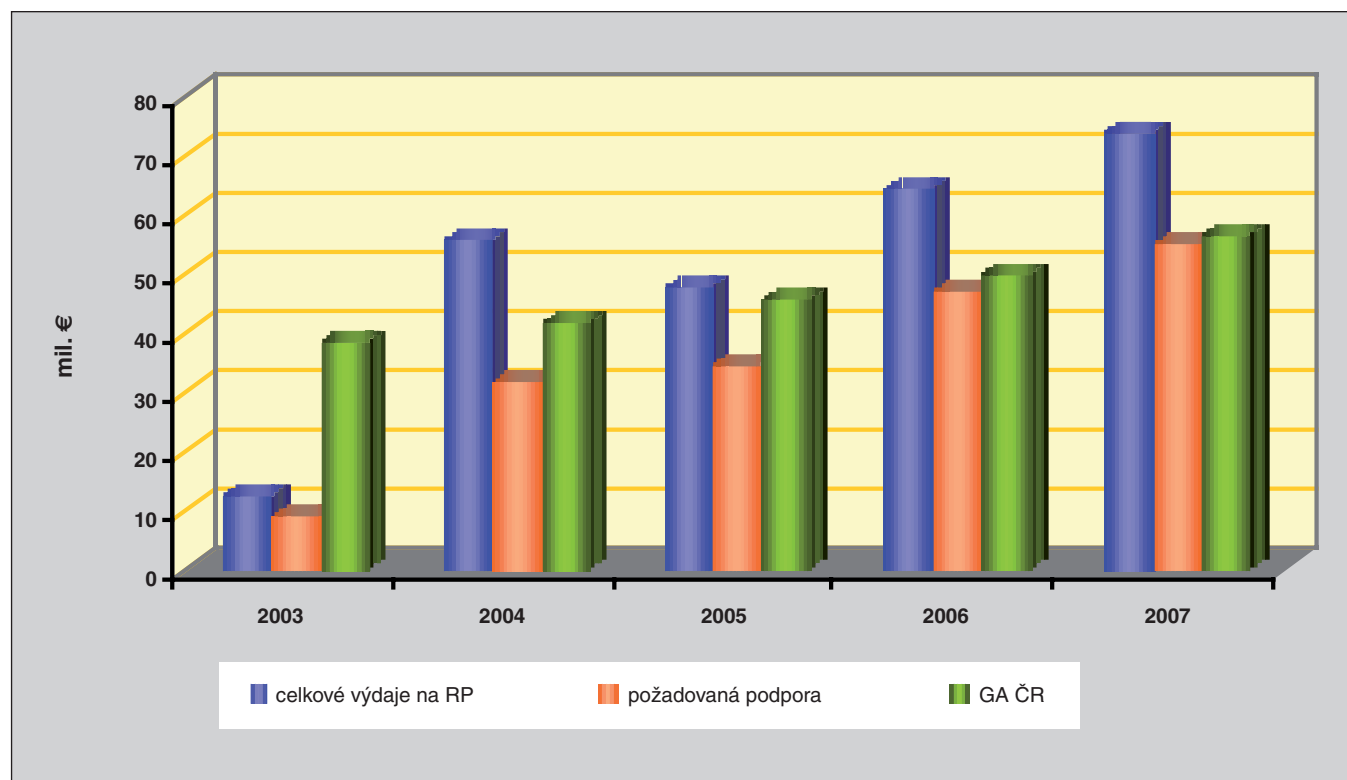
Celkově se na projektech 6. RP ES účastní 11 823 průmyslových týmů z EU-27 a z nich jsou pak 162 průmysloví partneři z ČR. Souhrnný rozpočet průmyslových týmů EU-27 dosahuje 5,3 mld. €, souhrnný rozpočet českých průmyslových týmů je 41,8 mil. €, tj. asi 0,79% souhrnu rozpočtů průmyslových partnerů EU-27. Touto hodnotou se ČR řadí na 13. místo mezi zeměmi EU-27, viz graf 20, a předstihuje tak výrazně nejen všechny nové členské státy, ale i tři státy (PT, IE, LU) z EU-15.

ZÁVĚR

Databáze E-CORDA obsahuje záznamy o 10 058 projektech 6. RP ES, které řeší 74 400 týmů z celého světa. Na řešení 876 projektů se pak podílí 1 068 týmů z ČR. Podle počtu účastí připadajících v dané zemi na 1 mil. obyvatel se řadí ČR na 21. místo v EU-27, což je nepříznivé zejména z toho důvodu, že se takto ČR ocitá mezi státy, které do VaV vesměs investují menší procento svého hrubého domácího produktu než ČR (jejich výdaje na VaV se vesměs pohybují okolo 1% jejich HDP, zatímco ČR během 6. RP ES investovala každoročně více než 1,25% HDP).

Podle celkové výše získané podpory pak ČR připadá 16. místo mezi EU-27. Jak podle počtu řešených projektů, tak i podle počtu účastí je účast ČR v 6. RP ES přibližně o 15% vyšší, než v 5. RP. Posuzujeme-li účast podle finančních ukazatelů, zvýšila ČR svou účast v 6. RP ES oproti 5. RP přímo dramaticky: jestliže v 5. RP (tj. během období 1999 – 2002) kontrahovaly české týmy celkovou podporu na úrovni přibližně 68 mil. €, v 6. RP ES (za období 2003 – 2006) dosahuje požadovaná podpora 131 mil. €, tedy téměř dvojnásobku. Přesto by ČR měla výrazně zlepšit svou účast v prvních třech tematických prioritách (LSH, IST, NMP), nejen kvůli tomu, že na ně jsou alokovány asi 3/4 souhrnného rozpočtu tematických priorit 6. RP ES, nýbrž prostě proto, že biotechnologie, informační technologie a nanotechnologie představují hlavní směry, v nichž se globální znalostní ekonomika rozvíjí nejrychleji.

Obvykle se udává, že rozpočet rámcového programu se pohybuje přibližně okolo 5% veškerých veřejných výdajů členských států na výzkum a vývoj. Takové porovnání je zavádějící, neboť celkové veřejné výdaje jsou z velké části použity na institucionální podporu, kdežto rámcový program financuje téměř výlučně projektovou činnost. I když projekty rámcového programu mají odlišný charakter než projekty podporované Grantovou agenturou ČR (GA ČR), přece jen je užitečné mít na zřeteli, že během 6. RP ES každoročně souhrnné výdaje českých týmů na účast v 6. RP ES převyšovaly výdaje GA ČR, viz sloupcový graf 21. V r. 2003 byly podle tohoto grafu sice výdaje na účast v 6. RP ES nižší, ale celkové výdaje na účast ČR v projektech zahájených v tomto roce v 5. a 6. RP ES by převýšily výdaje GA ČR. Pro rok 2007 už graf ukazuje souhrnné výdaje / příspěvky za projekty 6. a 7. RP.

Graf 21 - Porovnání každoročních výdajů a požadovaných příspěvků na účast v 6. RP ES s rozpočty GA ČR.

Graf též ukazuje, že celkové požadované příspěvky na účast v RP nepřekračují výdaje GA ČR, nicméně rozdíl (oranžových a zelených sloupců v grafu) se neustále snižuje. To není specifické jen pro ČR, Německo v obdobně vedeném porovnání uvádí, že souhrnné příspěvky požadované německými týmy dosahují zhruba 50% německých národních výdajů na „projektovou činnost ve VaV“. Nelze tedy nahlížet na rámcový program jako na marginální doplňkovou možnost, která je otevřena českému výzkumu a vývoji. ČR musí naopak věnovat velkou pozornost své účasti ve stávajícím 7. RP, který každoročně disponuje zhruba o 40% vyšším rozpočtem, než měl 6. RP ES. Řada členských států se zasazuje za vyšší efektivitu rámcových programů. Jakkoli je 7. RP stále ještě na začátku, celoevropská debata o 8. RP bude zahájena nejspíše už v r. 2009 a naplno poběží po střednědobém hodnocení 7. RP, jehož výsledky budou známy v r. 2010. Je zřejmé, že nadcházející české předsednictví v Radě EU nám skýtá výjimečnou příležitost ovlivnit budoucí vývoj rámcových programů.

